Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Elvira Madigan og Sixten Sparre

Som samtiden opfattede dem - og 100 år senere

Af Henrik M. Jansen

Svendborg og Omegns Museum

Henrik M. Jansen

Elvira Madigan & Sixten Sparre

Som samtiden opfattede dem - og 100 år senere

Anden reviderede og øgede udgave.
Skrifter fra Svendborg & Omegns Museum. Bind 21. Svendborg 1989

Elvira Madigan & Sixten Sparre. Som samtiden opfattede - og 100 år senere.
Svendborg & Omegns Museum
Grubbemøllevej 13, 5700 Svendborg . Tlf. 62 21 02 61

Tryk: Midtfyns Bogtryk ApS, 5750 Ringe.
Indbinding: Møllers Bogbinderi, Haderslev.

Bogen er sat med Souvenir og trykt på 130 gr. Uno Matt.

ISSN 0106-2220
ISBN87-87769-09-3

»Udsnit af kort, hvortil Geodætisk Institut har ophavsret,
er gengivet med instituttets tilladelse (A. 404/85)«.

Hvor intet andet er anført,
er fotooptagelserne lavet af Svendborg og Omegns Museums fotografer.

Tilegnet Svendborg Fritidsteater

Forord

I Udenrigsministeriets arkiv i Rigsarkivet findes i dag en sag fra 1859, hvor hoteldirektør W. T. Fiedler, Hotel Phoenix i København beder om ministeriets bistand. Tidligere på året havde en svensk herre: Sixten de Sparre installeret sig med en fransk dame ved navn Maraits.

Pludselig blev Sparre kaldt til Stockholm - hævdede han - men forinden bad han hotellet sørge for den franske dame, som han måtte efterlade i 4-6-8 uger. »Hun skulle underholdes på hotellets regning, hvad angår mindre udgifter«...

Desværre kan den danske gesandt i Stockholm intet stille op i denne sag. Hvordan den endte, ved vi heller ikke. Et er dog sikkert: det har næppe været vor Sixten Sparre - førsteløjtnanten - som senere fik for vane at løbe fra hotelregninger, for i 1859 var han blot 5 år gammel. Men det er da et påfaldende sammentræf.

Der er fortalt og skrevet meget om Elvira Madigan & Sixten Sparre. Næppe mange begivenheder har optaget danskerne - og for den sags skyld også andres opmærksomhed - så meget som det ulykkelige drama, der fandt sin afslutning på en typisk dansk sommerdag den 18. juli 1889 i gråvejr og 17 graders varme i Nørreskoven på Tåsinge.

Herom er der skrevet flere bøger, lavet film og teaterstykker og kendte digtere som Holger Drachmann lod sig inspirere heraf. Og skrev W. A. Mozart ikke en klaverkoncert på grund af dramaet? - eller hvordan var det nu det var? Næsten med det samme opstod en mytedannelse - sandhed og fiktion smeltede sammen.

Selvfølgelig havde alle Mayerlingdramaet tidligere på året i tankerne - det er der vel næppe nogen, der kunne lade være med. Men hvad værre var: Ikke siden udgivelsen af Johann Wolfgang Goethes »Den unge Werthers Lidelser« i 1774 oplevede man i Nordeuropa mage til selvmordsbølge. Goethes roman vakte voldsom furore, fordi selvmordet kom på mode. En overgang var den såmænd forbudt i Danmark.

I sommeren 1889 skriver dagbladet Politiken om »Selvmordsmanien« - se nedenfor. Ikke en dag uden et selvmord - og det fandt sted i alle samfundslag.

Og mange pigebørn blev i de kommende år døbt Elvira.

Og myterne florerede og gør det stadigt. Således opbevares på Tåsinge Skipperhjem og Folkemindesamling en stilebog, som siges at have tilhørt en skolepige fra Tåsinge. Hun har beskrevet begravelsen. Men stilen indledes med ordene: Fra vor udsendte reporter i Troense... og pigens gribende beretning viser sig at være en afskrift af en avisartikel, som hun har fundet i 1896, da hun var 11 år. Jo, folk ville bedrages, og blev det.

Avisartiklerne bringes in extenso - uden kommentarer. Det giver visse gentagelser, som næppe svækker indlevelsen i de hektiske dage.

Samtidig præsenteres de lokaliteter, der dannede ramme om de dramatiske begivenheder.

Takket være et betydeligt tilskud fra A/S Fehr & Co's Legat, har det været muligt at lade bogen fremtræde i dette fine udstyr, og så alligevel holde prisen i bund - for denne støtte er både forlaget og Svendborg & Omegns Museum megen tak skyldig.

Dømmer ikke

På Taasinge Skipperhjem og Folkemindesamling findes en stilebog, som har tilhørt en skolepige fra Taasinge. Hun har beskrevet begravelsen:

– Om morgenen vajede der flag på halv stang på Valdemar Slot og fra husene i Troense ligeledes, samt mange andre steder i omegnen. I følget sås grevens broder, advokat Sparre, lensbaron Juel Brockdorff samt talrige badegæster fra Troense. Elviras stedfar, cirkusdirektør Madigan,

Elvira Madigan & Sixten Sparre fik fornyet liv i 1982 og 1986 med Svendborg Fritidsteaters store og imponerende forestilling *Elvira*. Den gav mig inspiration til at gå i gang med denne historie - og derfor tilegnes denne bog da også Svendborg Fritidsteater.

Endelig skal jeg rette en tak til de mange personer, der på den ene eller anden måde har været impliceret i bogens tilblivelse - en særlig tak til Otto Jonasen; Erik Gøbel, Rigsarkivet; Erik Hansen, Tåsinge Lokalhistoriske Arkiv; Hanne Kirketerp, Svendborg Bibliotek, min kone Pia for bistand med korrekturlæsning - dette kedelige arbejde, som *skal* laves.

Ved udgivelsen af denne 2. øgede udgave skal jeg atter takke A/S Fehr & Co's Legat for økonomisk støtte til produktionen, samt følgende personer, som har hjulpet med nyt materiale: pianist Elvi Henriksen, Frederiksberg, arkivar Bo Ericsson, Kristiansstads Läns Museum, stadsbibliotekar Kristian Grønborg, Svendborg og museumsinspektør Ib Varnild, Nationalmuseets 3. afd.

At interessen for Elviras og Sixtens tragiske endeligt er usvækket her i 100-året for deres død, viser det lille udpluk fra dagspressen sidst i bogen.

Juli 1989, Henrik M. Jansen

Hvad skete der ude i den store verden?

1889 startede med århundredets store mediebegivenhed. Den 30. januar fandt man det østrig-ungarske dobbeltmonarkis kronprins, ærkehertug Rudolf og den blot 17-årige baronesse Marie eller Mary Vetsera døde på jagtslottet Mayerling - ikke langt fra Wien. Omstændighederne omkring dette drama er aldrig ganske opklaret. Den unge baronesse blev i hast hemmeligt begravet ved cistercienserkirken i Heiligenkreuz, hvorimod Rudolf fik en pragtbegravelse, som det da også fremgår af tegningerne i Illustreret Tidende. Rygter og myter opstod øjeblikkeligt. Kejser Franz Joseph foranledigede, at en del af Rudolfs papirer blev beslaglagt og øjensynlig tilintetgjort, og det var da heller ingen hemmelighed, at han var stærkt pikeret over sønnens liberale politiske anskuelser og hans litterære og intellektuelle interesser. Kejseren i valsetidens Wien var ikke blødsøden.

Alle i datiden var optaget af dette fantastiske drama. En vigtig kilde til Cirkus Madigans besøg i Sundsvall i maj 1889, J. L. Saxon har oplyst, at netop i den måned havde avisen Norrlänningen som

Kronprins Rudolf af Østrig.
Illustreret Tidende 1889.

Baronesse Marie Vetsera.
Illustreret Tidende 1889.

Kronprins Rudolf på lit de parade i et værelse i slottet i Wien. Illustreret Tidende 1889.

føljeton Egon von Wellerhausens roman »Dramat i Mayerling« - og at fru Madigan var ganske opslugt af historien. Det er da nærliggende at tro, at også Elvira har læst med. At Tåsingedramaet skulle nå næsten samme kommercielle højder som det tilsvarende i Mayerling kunne ingen dog den gang vide.

Iøvrigt fik Japan det år en forfatning. Eifeltårnet blev indviet på verdensudstillingen i Paris - Undervisningssproget i Sønderjylland blev udelukkende tysk -

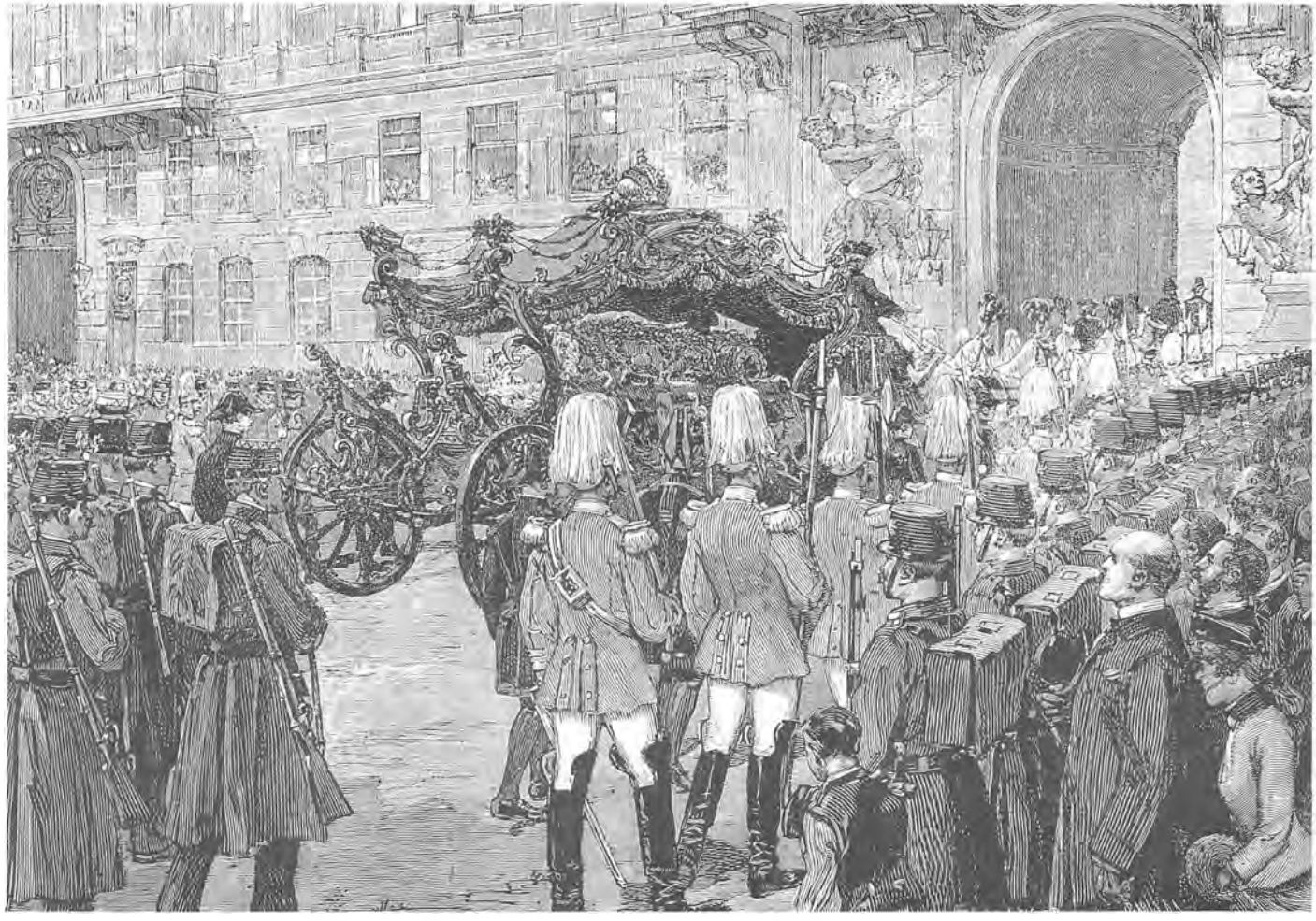

Kronprins Rudolfs Ligbegængelse den 5. februar. Ligtoget drager ud af Hofburgs Slotsgaard. Illustreret Tidende 1889.

Brasilien blev republik - Andet Internationale blev stiftet og den Første panamerikanske kongres blev afviklet.

Og så fandt den første henrettelse sted i den elektriske stol i USA. Herom kunne den videbegærlige dansker læse i Illustreret Tidende med autentiske illustrationer og en detailleret beskrivelse som om det var en nutidig reporter ved Se & Hør eller Ugens Rapport, der var til stede: Det tog ca. 10 minutter inden den ulykkelige kunne erklæres for død. Blodet stod ud af ører og næse og en stank af brændt kød fyldte eksekutionslokalet... Man betragtede denne nye opfindelse som en succes og som en mere human form for henrettelse.

- Jo, der skete skam noget i det Herrens år 1889.

Den 22.07. rapporteres om nyt mord af Jack the Ripper i White Chapelkvarteret i London og dagen efter hedder det om begivenheden i Nørreskoven: »...Selvfølgelig har det blodige Drama vakt en ganske overordentlig Sensation saavel blandt Beboerne i Troense som mellem de henved 200 kjøbenhavnske Sommergjæster, der for tiden havde taget Ophold der...«

Også i 1889 var der kongeligt bryllup i London - vi plukker herfra.

30.07.1889:
Formælingen i Buckingham Palace.
... hvor Damerne trods øsende Regn havde smykket sig i de lyseste Sommerdragter, som om det havde været herligt Solskin.

Dronning Victoria var stået tidligt op i anledning af, at hendes Barnebarn skulle vies. Det var anden Gang i dette Aarhundrede at en Prinsesse af Blodet blev formælet med en Undersaat: Brudens fulde Navn er Louise Victoria Alexandra Dagmar født 20.02.1867. Brudgommen, den nys udnævnte Hertug af Fife, sjette Earl of Fife er født 10.11.1849...«.

Denne begivenhed fik så absolut den mest udførlige omtale den dag - men er der nogen, der kan huske den...?

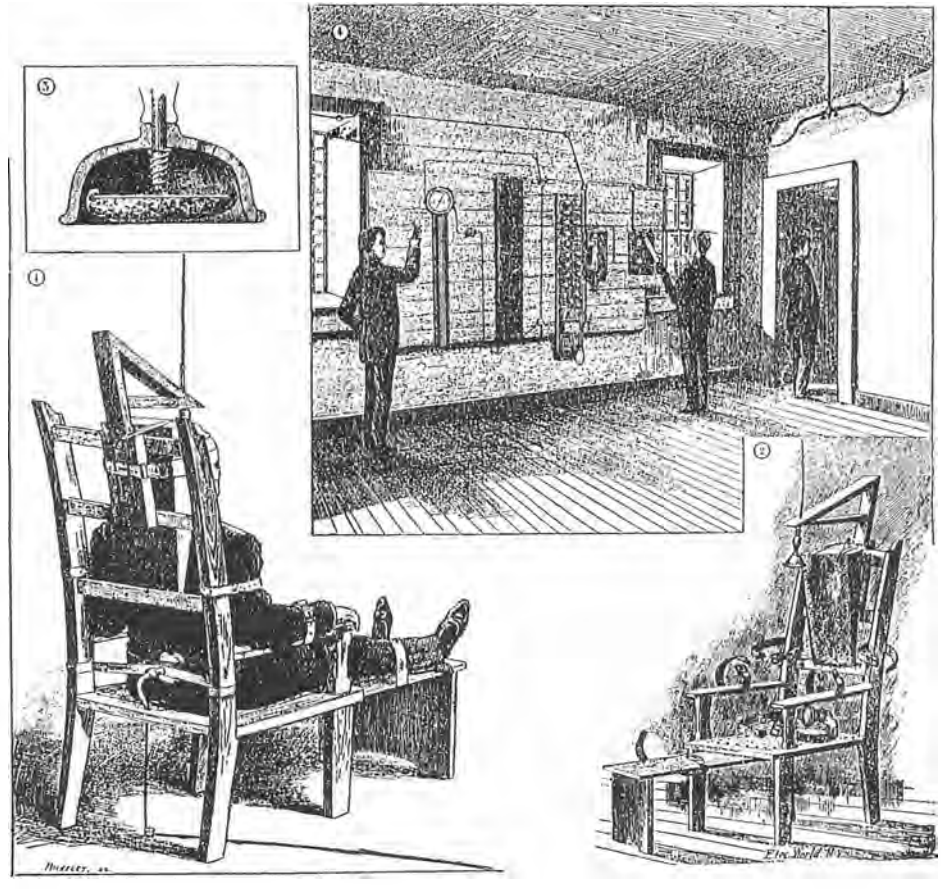

Henrettelse ved Elektricitet. 1: Den dødsdømte under Executionen. 2: Den tomme Stol, 3: Kalotten med Ledningstraaden, 4: Værelset med Ledningerne. Illustreret Tidende 1889.

Cirkus i 1880ernes Danmark

Et omrejsende cirkus som John Madigans var meget beskeden sammenlignet med f.eks. Benneweis i dag.

Ofte optrådte trupperne i egentlige cirkusbygninger, sådan som de stadig kendes i dag. John Madigans trup på ca. 30 personer rejste under navnet Cirkus Varieté »- og de kom vidt omkring. I flæng kan nævnes Hippodromen i Paris, London, Bruxelles, Leipzig, Prag, Odessa, Berlin, Stuttgart, Karlsruhe, København, Roskilde - og Svendborg. Da Elvira optrådte i Paris var hun blot 16 år gammel.

Oprindelig var Laura Madigan primadonna, men senere overlod hun manegen til Elvira og Gisella for istedet at tage sig af billetsalg og økonomi. John Madigan drog omsorg for personale og dyrene, ligesom han fortsatte med bl.a. skoleridt. Man havde ikke cirkusvogne som i dag. Transporten fandt sted med tog - og personalet boede undertiden i teltet eller i billige pensionater.

Billetpriserne var ikke helt for de lavtlønnede: 50 øre, 75 øre og 1 kr. Som oftest var cirkus store familieforetagender - undertiden med såkaldte adoptivbørn, *der* dog i Gisellas tilfælde snarere bør betegnes som »lærepige«, anbragt i cirkus af fattige forældre. Hun skulle ligne den jævnaldrende Elvira - og blev uddannet som artist. Ifølge Elvi Henriksen omtaler familietraditionen dem som lige lade og flegmatiske typer. John Madigan karakteriseredes som en rå børste, der brugte pisk.

Et ganske andet billede får vi af den samtidige J. L. Saxon, der om John Madigan beretter, at han aldrig anvendte pisk direkte på hestene eller hårde ord.

Cirkus' omdømme i provinsen var langt op i vor tid ikke det allerbedste, men ryttere og linedansere ses ofte at være særdeles feterede...

Frederiksgade i Svendborg omkring 1890.
Til venstre ses cirkuspladsen, der har besøg af Brødrede Overgaard: Cirkus - Teater - Varieté.

Elvira Madigan

Originalt glasnegativ i Svendborg og Omegns Museum.

Elvira Madigan blev født den 4. december 1867 i Flensborg, St. Marie sogn, som datter af en Friedrich Jensen, staldmester. Om ham ved vi ikke meget - heller ikke Stadsarkivet i Flensborg eller Landsarkivet i Schleswig har kunnet bidrage med nyt herom. Han dør, da Elvira - eller - som hun blev døbt: Hedvig, Antoinette, Izabella Jensen - er 3 år gammel.

Moderen hed oprindelig Eleonora Cecilia Maria Olsen og er sandsynligvis født i 1849 eller 1850. De tolv første år tilbringer hun med norske forældre i cirkusmiljø i Finland. Hedvigs første optræden i Danmark fandt sted, da hun blot var 7 til 8 år gammel - og stedet var cirkus i Tivoli i København. John L. Saxon beretter, at parret Madigan hver aften havde stor succes, men jublen ville ingen ende tage, da John Madigan første gang præsenterede Elvira, som hendes kunstnernavn blev, stående på hesteryg ved »faderens« hånd. De følgende dage regnede det med små blomsterbuketter ned i manegen til Elvira. Grunden var lagt til de kommende års triumfer, hvor hun også fik kælenavne som »Lysalfen«, »Nordstjernen« og »Nordens Isblomst«.

Laura Madigan. Her fotograferet af P. Rosenow, Muenzstrasse 15, Königsberg i Preussen. Fra Nationalmuseets 3. afd.

Gisella, kaldet Elviras søster. Tåsinge lokalhistoriske Arkiv.

I maj 1879 dukker Laura atter op i Finland sammen med John Adalbert Madigan født 1850 i Indiana, USA og nu med kunstnernavnet Laura Ulbinska. Sammen med Lauras brødre danner de et cirkus, hvor vi hører om den 11-årige Elvira Madigan, der danser på line og snart bliver publikums yndling. Den finske cirkushistoriker Sven Hirn har kortlagt truppens turné fra Uleåborg til afslutningen i december i Tammerfors, hvorefter

Plakat for Cirkus Madigan trykt i Karlskrona i 1886. Elvira Madigan er hovednummeret. Lige efter følger hendes »søster« Rosa. Original i Nationalmuseets 3. afd.

Cirkus Madigan opløstest og John, Laura og Elvira forlader Finland.

I 1886 finder vi Elvira i København sammen med sin »læresøster« Gisella, født i Ungarn. De skulle optræde på »Kunstnerplænen« i Tivoli. Journalisten Carl Muusmann talte den gang med dem begge. Elvira, der da var 19 år gammel, beskrev han således: »Hun havde runde bløde former, en blændende hvid hud, klare blå øjne og et mægtigt gult hår, der flød i et hav ned over hendes runde skuldre. Hun var temmelig indolent og var allerede i sin unge alder ved at blive for fyldig, hvorfor hun ofte måtte sætte

Gisella Madigan i tiden sammen med Elvira. Original hos Elvi Henriksen. Bemærk at billedet er taget i samme atelier som det af Elvira på side 14.

Oskar Jensen, kaldet Madigan, bror til Elvira. Det fortælles, at han en tid spillede violin hos restauratør Jahn i Odense og senere som klovn hos Cirkus Mundeling. Nationalmuseets 3. afd.

sig på ration. Hun udtrykte aldrig nogen særlig begejstring for artistlivet. Gisella derimod var gnistrende mørk, mager og senet, var artist med liv og sjæl...

De to søstre, der var oplært sammen, gik på line over hinanden, og de så om dagen i deres enkle sportsdragt næsten endnu smukkere ud end om aftenen i kostume.

Kunstnerplænen var den gang meget primitiv, idet den kun bestod af en træ-tribune med et lille skur til påklædningsværelser. Over tribunen knejste de to

høje master, mellem hvilke der kunne udspændes line«.

Den 30. juni 1886 havde Tivoli indrykket følgende annonce i hovedstadsbladene:

I Morgen Torsdag den 1ste Juli
Første optræden af
Elvira og Gisela Madigan i deres overordentlige Produktioner paa stram og slap Staaltraadsline.

...

Mr. og Miss Lockhardt med deres 3 vidunderlig dresserede elefanter.

Den 1. juli har Politiken en kort omtale af deres debut i Tivoli, og fredag d. 2. bringes anmeldelsen af Tivoliarrangementet:

Anmelderen nævner først elefanterne og derefter klovnen Boney...
»De to Skønheder Elvira og Gisela Madigan gav anledning til noget skænderi nede blandt folk, om hvem af dem, der var den kønneste: Frk. Elvira, der er blond, og ser streng og alvorlig ned paa én eller Frk. Gisela, som derimod smiler skælmsk og yndig. Nydelige er de i hvert Fald begge, og de danser ovenikøbet godt på Line«.

Den 4. juli - en søndag - indeholder Tivolis annonce alene en omtale af Miss Elvira - Hun optræder kl. 8¼.

Den 5. juli er begge søstre på plakaten igen, men allerede næste dag finder vi Elvira som det store trækplaster.

Søstrene Elvira og Gisella Madigan hos fotografen sommeren 1886. Med guldkorset på brystet, fra kong Christian d. IX. Tåsinge lokalhistoriske Arkiv.

Den 7. er der premiere på en nyskabelse i Tivoli: Plænen. Hovedattraktionen er de to søstre - Elefanterne bliver omtalt i annonce for sig - måneden ud.

Politikens anmelder var til premieren på Plænen: Han skriver d. 8.: Tilslutningen var stor. Der har sjælden været saa mange Mennesker paa Plænen. Baade Elefanter, Athleter og de ualmindelig smukke Madigans gjorde stormende Lykke. Navnlig Frk. Elvira...

Sidstnævnte bemærkning forklarer måske, hvorfor netop hun de kommen-

Cirkus Wariethe

gifver Lördag och Söndag briljanta föreställningar i härvarande cirkus å Fisktorget.

Söndag 2:ne föreställningar, den första kl. 4—6, den andra kl. 6—8.

Tågen mellan Sölvesborg och Kristianstad samt Kristianstad och Åhus äro så ställda, att landtbor kunna besöka första föreställningen.

J. Madegan,
Direktör.

212

Cirkus Wariethe

gifver Onsdag och Torsdag briljanta föreställningar i härvarande cirkus å Fisktorget. Endast några få ytterligare föreställningar.

Biljettpriserna äro: första plats 75 öre, andra 50 och tredje plats 25 öre.

J. Madegan,
Direktör.

264

Nyasta Kristianstad Bladet 1888.

Original i Det Kgl. Bibliotek.

Cirkus Variété

paa Havnepladsen.

Selskabet bestaaer af
— 30 Personer. —

Onsdagen den 13de Juli (Markedsdagen)

flere store Forestillinger

til forskjellige Tider paa Dagen

Uden nogen Konkurrence

ere Søstrene **Elvira** og **Gisella**, som den 1. August 1886, ved en privat Forestilling i Tivoli, af Hs. Mai Kong Christian den IX hver blev tildelt

et Guldkors

for deres uovertræffelige Produktioner.

Nærmere gjennem Plakater og Bekjendtgjørelser.

Til hver Forestilling afvexlende Program.

Hunde maa ikke medtages.

Billetpriserne ere: 1ste Plads 1 Kr., 2den Plads 75 Øre, 3die Plads 50 Øre, Børn det Halve.

Ærbødigst

John Madigan.

Cirkus Wariethe

kommer att fortfarande hvarje afton kl. 8—10 gifva

stora brillanta föreställningar.

Närmare genom affischer.

Endast några föreställningar.

Cirkus blifver väl uppvärmd.

J. Madegan,

156 Wariethe American.

Svendborg Amtstidende, juli 1887.

Elvira Madigan her som »covergirl« på en pakke cigaretter. Efter J. L. Saxon.

de dage alene optræder i Tivolis annoncer.

Den 24. juli finder vi Elvira i Theatret i Tivoli med Gustav Braatz. Derpå indtræder en sygdomsperiode, hvor Gisella alene bærer annoncerne. Den 11. august ændrer dette sig atter: Elvira vil optræde for første gang siden sin sygdom.

Den 14. august meddeler Tivoli, at i morgen vil Elvira og Gisella Madigan tage afsked med publikum. Der er gallafest - Tivoli bliver 43 år. Kl. 5½ er Gisella på Theatret og 9½ finder vi Elvira sammesteds.

Den sommer indtraf et af de store højdepunkter i Elvira's liv. Kong Christian IX havde til glæde for sin store familie - Europas svigerfar blev han jo kaldt - anmodet om at få arrangeret en privat forestilling om formiddagen den 1. august i Tivoli med såvel Lockhardts elefanter som søstrene Elvira og Gisella. Som tak for deres optræden modtog de to søstre hver et guldkors med inskription: »6te Aug. 1886. Chr. IX til Elvira Madigan« Madigan senior forstod naturligvis at udnytte denne kongelige interesse og gestus. Hvilken reklameeffekt - det fremgår da også af avisannoncerne i de kommende år.

Elvira Madigan som skolerytterske. 1886. Foto Hugo Danz, Berlin. Beror i Nationalmuseets 3. afd.

Elvira Madigans seng fra Troense-opholdet. (Foto: Tåsinge lokalhistoriske Arkiv).

Derefter drager familien Madigan på turné i det øvrige land og senere i Norge og Sverige.

I sommeren 1887 finder vi Cirkus Varieté på Havnepladsen i Svendborg - se annoncen. Den 17. juli giver Svendborg Amtstidende begivenheden følgende omtale: »Cirkus Variété giver i de nærmeste Aftener en Række Forestillinger her i Byen. Igaar var Besøget ikke saa stort, som de gjennemgaaende gode præstationer havde fortjent; af disse maa navnlig fremhæves Søstrene Madigans fortrinlige Præstationer paa stram og slap Line, der lønedes med kraftigt Bifald, ligesom Gymnastikerfamilien Pinks smaa Medlemmer vakte fortjent Paaskjønnelse. Vi anbefale Cirkus til Publikums Opmærksomhed; man vil ikke fortryde at aflægge det et Besøg«.

Senere på året rykkede man teltpælene op i Danmark og tog atter til Sverige, og her mødte Elvira Sixten Sparre.

Sixten Sparre

Bengt Edvard Sixten Sparre af Rossvik kom til verden i Malmø d. 27. september 1854. Faderen var kammerherre Gabriel, Gerhard Sigge Sparre og moderen Adelaide Virgina Peijron. Sixtens slægt var af den urgamle friherresparregren. Hverken han eller faderen havde dog arvet en grevetitel. En sådan gav eftermælet Sixten - det solgte jo historien.

Sixtens familie flyttede til Stockholm, senere til Vist i Östergötland og i maj 1866 kom den til Kristianstad. 1873 finder vi Sixten hos de Skånska Dragonerna - i 1876 som officer.

I 1879 møder han den mørkøjede Luitgard Engel Agda Dorotea Adlercreutz fra Vetlanda, og året efter er de gift. Nok et år senere får de sønnen Carl Erik Ambjörn Sixtensson og i 1882 datteren Märta Sofia Margareta. Ægteskabets første år var lykkelige. Men Sixten havde et svingende temperament - han var sværmerisk og fantasirig - Luitgard det stik modsatte. Og hun kunne slet ikke acceptere hans amorøse affærer omkring garnisonerne i Ystad, Ljungbyhed og Kristianstad.

Hans officerskammerater har karakteriseret Sixten som en »kolerisk sangvinist« - jvf. iøvrigt nekrologen over Sixten i Nyasta Kristianstad Bladet 27.07.1889 nedenfor.

I 1887 blev Sixten omsider første løjtnant ved regimentet. Den øjensynlig trøstesløse militære karriere kompenseres samme år med udgivelsen af en lille digtsamling »I bunden form«. Dens litterære kvaliteter skal her forbigås, men digtene siger vist en del om Sixtens indre sjæleliv. 1887 var også det år, hvor han første gang mødte Elvira i Kristianstad.

Siden da udvekslede de breve - trods Laura Madigans ihærdige overvågen.

Luitgard, Engel Agda Dorotea Sparre af Rossvik. (1859-1912). Original i Kristianstad Läns Museum.

Kammerherre Gabriel Gerhard Sigge Sparre af Rossvik. Død 1897. Original i Kristianstad Läns Museum.

Officersstaben i Skånska Dragonregimentet 1881. Løjtnant Sparre ses ved pilen. Original i Kristianstad Läns Museum.

Hverken hun eller John ønskede at miste deres bedste kort i cirkus. J. L. Saxon har en herlig beskrivelse af den emsige Laura: »Fru Madigan var känd för att vakta sina flickor med stor noggranhet. De fingo icke begagna de tillfällen, som ofta bjödos dem: att mottaga supébjudningar, åkturer o.dyl.«

Den 18. maj havde Madigan-truppen premiere i Sundsvall. Paradoksalt nok havde et nummer følgende titel: »Den försvinnande damen« - og denne tragikomik blev bitter alvor i begyndelsen af juni, hvor Elvira, efter at have pantsat nogle af sine smykker i Sundsvall tager toget til Bollnäs, hvor Sixten ventede på hende. To dage senere er parret i Stock-

Førsteløjtnant Sixten Sparre i spidsen for sin eskadron fra Det Kungliga Skånska Dragonregimentet i 1889. Han forlod regimentet før en manøvre ved Malmø. Original i Kristianstad Läns Museum.

På første sal i dette hus på hjørnet af Västra Storgata og Östra Ågatan i Kristianstad boede familien Sparre i 1880'erne. Huset er nu nedrevet. Original i Kristianstad Läns Museum.

Sixten i en noget dagligdags positur, hvor den ydre pynt ikke skjuler den lidet muntre løjtnant. Original i Tåsinge lokalhistoriske Arkiv.

Cirkus Wariethe

gifver Torsdag och Fredag briljanta föreställningar. Stor brottningskamp emellan atleten A. Braun och sig anmälde personer. Endast några få ytterligare föreställningar. Biljettpriserna äro: första plats 75 öre, andra 50 och tredje plats 25 öre.

J. Madegan,
Direktör.

277

holm - men om deres flugtvej vides ikke meget, førend de d. 15. eller 16. juni skulle være set spadserende i Tivoli. Den 18. juni indlogerede Elvira og Sixten sig på Hotel Svendborg, hvor de fik tårnrummet på 4. sal. I gæstebogen indskrev Sixten dem som »Brudeparet Sparre från Stockholm på bröllopsresa«. I Svendborg levede de flot, og Elvira bliver

Bengt Edvard Sixten Sparre af Rossvik 1882. Ældste søn af kammerherre Sigge Sparre og løjtnant ved det Kongelige Skånske Dragonregiment i Kristiansstad. Original i Kristianstad Läns Museum.

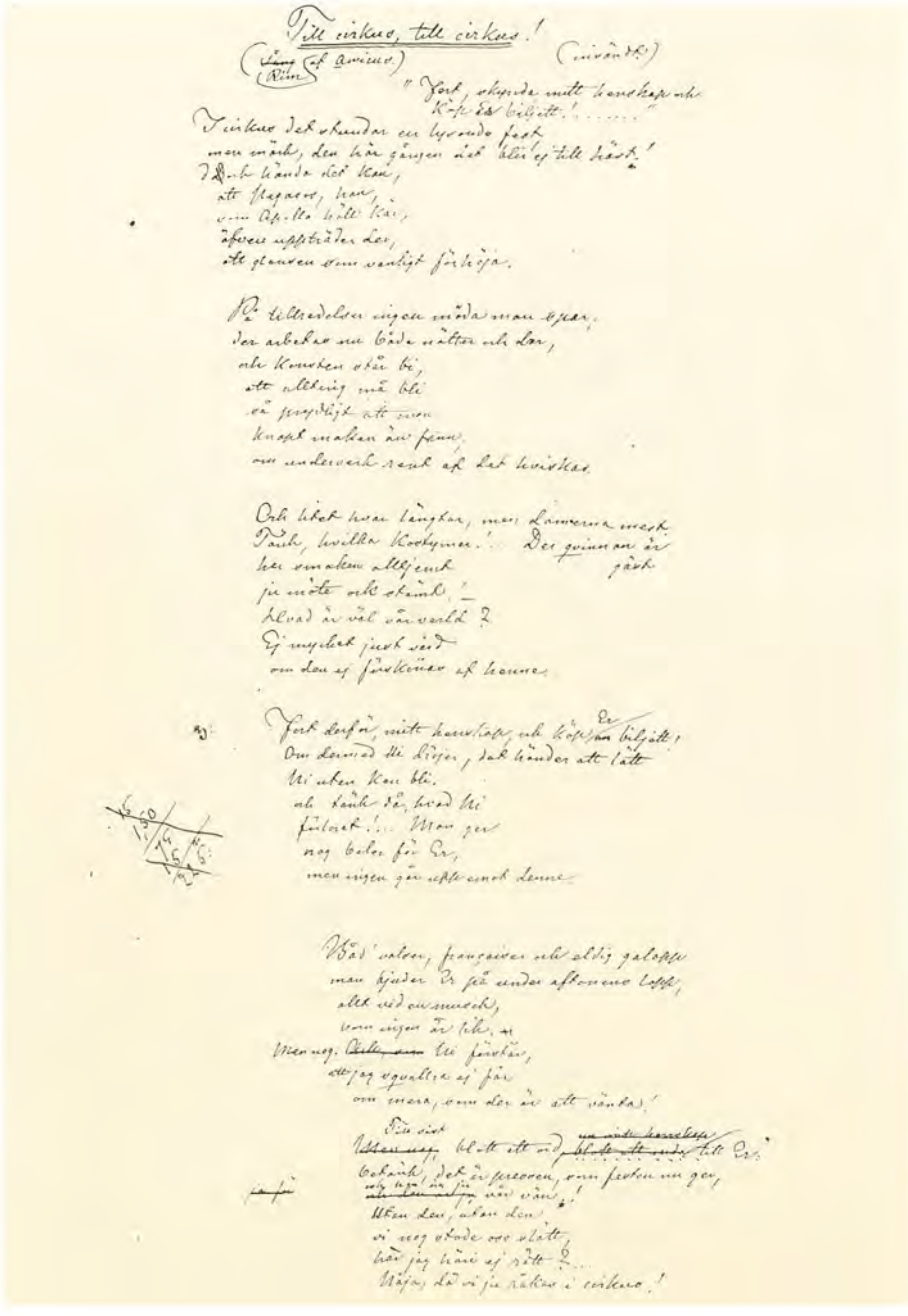

Till cirkus, till cirkus!

(Sång af amiceo) (nivånär?)

"Kort, skynda mitt hemskap och
Köp ett biljett! ....."

I cirkus det skundar en lysande fest
men märk, den här gången det blir ej till häst!
Det hända det kan,
att flygaren, han,
som Apollo blott kär,
även uppträder der,
att glansen som vanligt förhöja.

Ej tillredelsen ingen möda man spar,
der arbetas nu både nätter och dar,
att Konsten utan bi,
att allting må bli
så fenomenalt att man
knapt maktan är fram,
om underverk rent af det kvittar.

Och lifvet man längtar, men Lamerna mest
Damer, hvilka Kostymer! Der gömman är
den smaken alldeles
på möte och skänk. –
Hvad är väl vår verld ?
Ej mycket just värd
om den ej förskönas af kvinnor.

Kort derför, mitt hemskap, och Köp Er biljett!
Om dermed Ni löper, det händer att lätt
Ni uken kan bli.
att Kunk då tvärt Ni
förlorat!... Men ger
nog bolen för Er,
men ingen gör upp emot kvinnor.

Vår' valen, framgiven och aldrig galoppe
man hjuder Er på under aftonens loppe,
ett ved ovanmodt,
som ingen är lik, –
Men ung: Damerna bli förtvivlan,
att jag uppvaktar ej får
om mera, som der är att vända!

Nu sist
Ehuru jag blott är en ung hemskapspojke
bekänner, det är personen, som festen nu gör,
och tror är jag
Uken den, uken den
vi mig skada oss blott,
här jag hänvi ej rätt ?
Mejas, då vi ju räkna i cirkus!

Digtet Till Cirkus, till cirkus! af Sixten Sparre. Original i Kristianstad Läns Museum.

Cirkus Varieté under ledning af direktör Madigan har börjat en serie föreställningar i den nyuppförda cirkusbygnaden. Hr. Madigans program har flera vackra nummer, bland hvilka vi särskilt framhålla fröken Elviras eleganta uppträdande samt lilla Mina Hoffmans gymnastiska produktioner.

Anmeldelse af Sixten Sparre i Nyasta Kristianstad Bladet, 1888.

Elvira og Sixten boede i tårnværelset. Svendborg og Omegns Museum.

bl.a. fotograferet hos J. A. Braae i Gjerritsgade 26. Det skulle senere vise sig at blive hans livs snapshot.

Den 15. juli stikker parret af fra en regning på 300 kr. i Svendborg. En lærers årsløn var den gang ca. 700 kr! De tager med færgen til Tåsinge, hvor de indlogerer sig hos Annette Frederiksen i sommerpension i Strandgade - lige overfor Hotel Troense og Søfartssamlingerne.

Den bratte afrejse fra Svendborg har uden tvivl også en sammenhæng med Cirkus Bergman & Steckel, som i dagene 12 til 21. juli gæstede byen. I denne cirkus var hendes halvbror Oscar Berg-

Cirkus
Bergmann & Steckel
(22 Heste, 36 Personer),

giver **Kl. 8 iaften, Lørdag**
Forestilling
med stort, udvalgt Program.

Nærmere af Plakater og Programmer.

Billetpriser: Stoleplads 1,50, 2den Plads 1 Kr., Staaplads 50 Øre. Børn under 10 Aar halv Pris paa 1ste og 2den Plads.

IMPROMPTU

i K. Skånska Dragon-Reg:ts läger.

(Ljungby hed, d 28 Juni).

Jag älskar Pallas, ehvad drägt hon bär,
Hon är mig kär som Vishetens gudinna,
Men nära nog hon är mig lika kär
I hjelm och pansar, väpnad som hjeltinna.

Jag älskar hästen, Pegasos ej blott,
Den djerfve, som mot etherns blå sig svingar,
Men honom ock, som fyra ben blott fått,
Men flyger dock som om han hade vingar.

Jag älskar likväl ryttarn ändå mer
Der trygg han sitter, uti sadeln sluten,
Och ehvad hinder han framför sig ser,
Dem språnger alla hurtigt på minuten.

Jag älskar Skåne och dess gyllne slätt
Fast ödet här min vagga icke ställde;
Jag älskar ock dess odalmannaätt,
Som intet skytt när landets väl det gälde.

Jag älskar allt der mod jag ser och sans
Förtroligt blomstra uti svenska sinnen
Och gifva så en trogen återglans
Af våra gamla, våra stora minnen. —

Men nog min lyra. Hvarför trötta så?
Försök blott klinga några hjertats toner
Vid skålen, som jag vågar föreslå
För Skånes tappra, gästfria dragoner.

Sigge Sparre.

Original i Kristianstad Läns Museum.

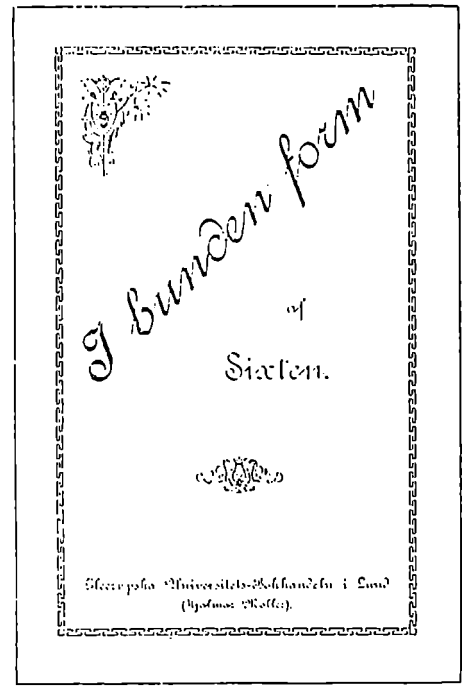

I bunden form
af
Sixten.

Gleerupska Universitets-Bokhandeln i Lund
(Hjalmar Möller).

Titelblad på Sixten Sparres digtsamling: »I bunden form«, som udkom på Gleerupska Universitetsbokhandelns Förlag i Lund.

Hotel Svendborg - Restaurant. Svendborg og Omegns Museum.

man, og ham havde Elvira næppe noget ønske om at møde nu.

Tåsingedramaet havde iøvrigt den indflydelse på Cirkus Bergman, at den 10-årige plejedatter Anna, fik navneforandring til Elvira Bergman: hestepantomimen Blomsterpigen til hest. Men inden da var der som nævnt sket ét og andet - herom på de følgende sider.

Original i Svendborg og Omegns Museum.

Tårnværelset på Hotel Svendborg. Svendborg og Omegns Museum.

Anette Frederiksens hus i Troense. Nu nedrevet. Huset lå overfor Søfartssamlingerne. Original i Tåsinge lokalhistoriske Arkiv.

Svendborg Anno 1889

I 1889 hed borgmesteren i byen Thorkild Peter Lund, og han var af profession overretsassessor.

»I 1889 trængte Borgerskolen paany til Udvidelse, og der opførtes derfor et stort Gymnastikhus, for at ogsaa Pigerne kunde nyde Gymnastikundervisning, medens det gamle Gymnastikhus indrettedes til Klasseværelser. Udgiften var ca. 25.500 Kr. Samme Aar indviedes det af Menighedsforeningerne i Byen oprettede Missionshus »Bethel« hvortil en større Bygning i Bagergade var indkjøbt.

Da St. Nikolaj Kirke ogsaa viste sig at trænge til en Hovedrestauration, og denne gamle, smukke Kirke mod øst helt var skjult af Bygninger, som vare opførte tæt op til den, kjøbte Byraadet i 1889 to Ejendomme i Gjerritsgade og Korsgade for ialt 26.000 Kr. for at skaffe en friere Beliggenhed for Kirken og udvide Passagen langs denne...«

Thorkild Peter Lund. Borgmester i Svendborg 1885-1889. Svendborg og Omegns Museum.

30.07.1889:
Svendborg Bank giver efterforlydende et Udbytte af Syv procent for det forløbne Regnskabsår.

Da dramaet fandt sted i Nørreskoven på Tåsinge var det gråvejr - og temperaturen 17° C.

På begravelsesdagen den 27. juli på Lundby (= Landet) kirkegård var vejret letskyet - gråt - og temperaturen ca. 18° C.

Hjørnet af Gerritsgade og Korsgade i 1880'erne. I baggrunden St. Nikolaj kirke - hvidkalket. Svendborg og Omegns Museum.

Cyklister. Dansk Bicycle Club, Svendborg Afdeling 1888. Svendborg og Omegns Museum.

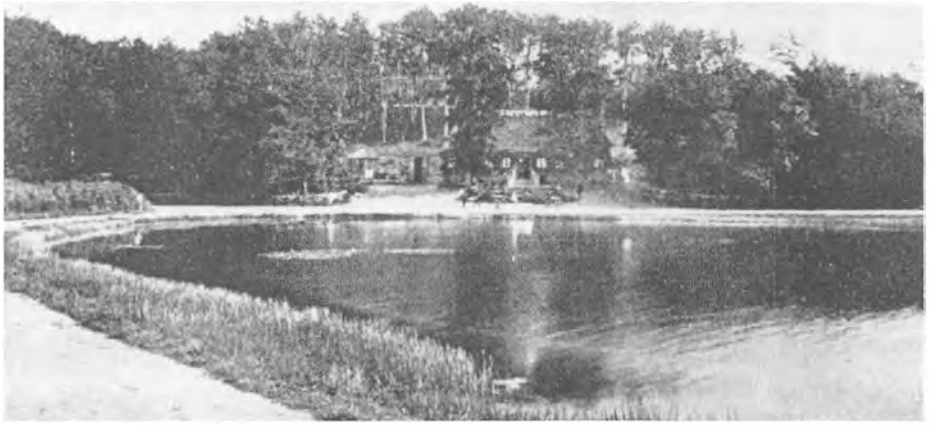

Danmarks første rigtige cyklebane - grusbanen i Hestehaven ved Svendborg i 1887. Huset i baggrunden er restaurationsbygningen »Bodega'en«, og under cykleløbene blev der foretaget yderligere indhegning af banen, men enkelte »vandture« kunne ikke undgås. Svendborg og Omegns Museum.

Byens indbyggere var 8.330 - og kvinderne var i majoritet.

De pålignede skatter i 1889:

Grundskat	6.736,80 kr.
Husskat	10.692,75 kr.
Formue & Lejlighed	92.176,75 kr.
Ialt	109.635,10 kr.

Den store sportsbegivenhed i den uge var cykelløbet i Gl. Hestehauge - der var således den 22.07. over en spalte i Svendborg Amtstidende med resultaterne.

Den 18.07.1889 - Den dag, Elvira Madigan og Sixten Sparre døde var dagens lokale nyhed følgende:
Sundhedstilstanden i Svendborg By og Landdistrikt Maj 1889.
(Meddelt af Distriktslægen).
By: Anmeldt 53 Sygdomstilfælde. Disse vare Rosenfeber 2, Brystkatarrh 13, Halsbetændelse 12, Diarrhoe 29.
Land: Anmeldt 142 Sygdomstilfælde: Disse vare: Tyfusfeber 2, Gastrisk Feber 2, Ondartet Halssyge 2, Skarlagensfeber 3, Kighoste 28, Koldfeber 1, Rosenfeber 7, Gigtfeber 5, Brystbetændelse 5, Brystkatarrh 33, Halsbetændelse 23, Diarrhoe 32.

Og sommeren var naturligvis præget af kommunale anlægsarbejder: »Der lagdes kloaker i Bagergade, i den forreste del af Langestræde (= Valdemarsgade), Grubbemøllestræde, Fruestræde, Frue Kirkestræde, Kyseborgstræde, fra Hjørnet af den derværende Staldbygning ned til den Kloak i samme Stræde, der gaar gjennem Skategades Gaarde...«.

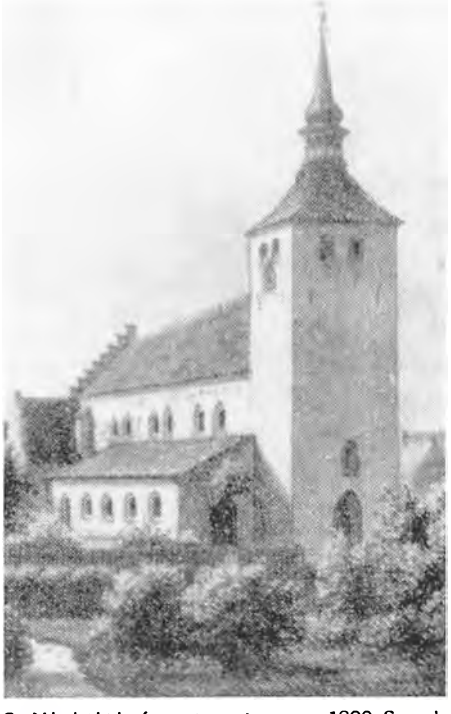

St. Nikolaj kirke før restaureringen ca. 1890. Svendborg og Omegns Museum.

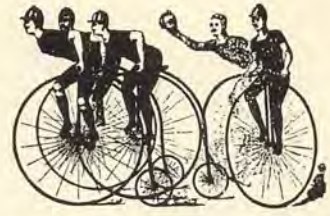

Stort Cyclevæddeløb

afholdes **Søndagen den 21de Juli, Efterm. Kl, 4,** af Dansk Cycle Unions fyenske Afdeling paa Væddeløbsbanen i Gl. Hestehave ved Svendborg.

Konkurrenceløb for Monocycleryttere (paa et Hjul); til dette Løb have de bekjendteste Monocyclister anmeldt deres Deltagelse.

Løb for Bicycler, Bicycletter og Tricycler.
Nærmere ved det specificerede Program

Adgangstegn, der maa bæres synligt, erholdes ved Indgangen à 50 Øre. Reserveret Plads 1 Kr. For at en hurtig og bekvem Overfart kan ske, vil der afgaa 3 Dampere fra Svendborg Skibsbro med korte Mellemrum.

Svendborg Orkester vil musicere under Løbene,

Bestyrelsen.

Annonce i Svendborg Amtstidende, juli 1889.

Den nye Banegaard i Svendborg med cirkuspladsen til højre. Tegnet af Tom Petersen, 1897. Svendborg og Omegns Museum.

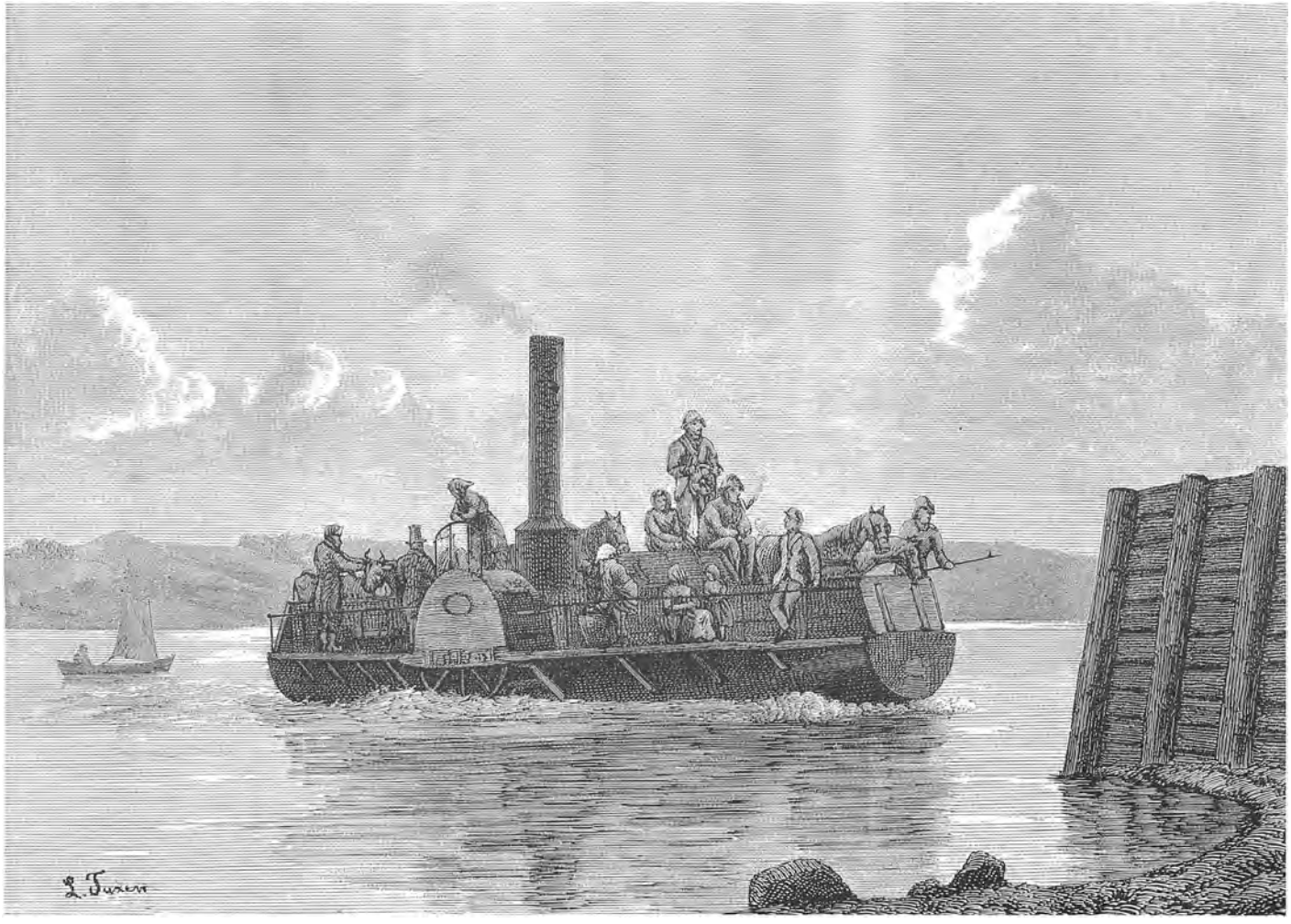

Den nye Dampfærge over Svendborgsund. Tegnet af L. Tuxen. Illustreret Tidende 1873.

Tåsinge 1889

Det ældre og mere poetiske navn Thorseng udlægges i den topografiske beskrivelse fra 1823 og efter filologernes opfattelse ukorrekt, »som guden Thors eng eller vel endog hans seng, fordi den formedelst sin skjønhed vel kunde være

Aftenunderholdning.

Paa Theatret i Troense gives Torsdagen den 1ste August, Kl. 7½, en musikalsk dramatisk Aftenunderholdning til Fordel for Troense Sygekasse og enkelte Fattige i Troense Sogn.

Program:

1. **Gade:** Romance af „Elverskud".
   Langgaard: Romance af Heibergs „Alferne" („En Aftenstund ensom gik jeg nys"). Aage Foss.
2. **E. Legouvé:** Ved Vuggen (Monolog). Frk Anna Ingversen.
3. **Neruda:** Berceuse slave } Solo for
   Wieniawsky: Mazurka } Violin.
   Frk J Ingversen.
4. **Rossini:** Figaros Arie af „Barberen". Aage Foss.
5. **Heiberg:** Emilies Hjertebanken (Sang-Monolog). Frk J. Ingversen
6. **Langgaard:** Gavotte Nr. 3
   Berceuse.
   Beethoven-Rubinstein: Tyrkisk Marche af „Athens Ruiner".
   (Solo for Piano)
   Fru Emma Langgaard.
7. **Hostrup:** „Scener af Gjenboerne" (Oplæsning af d'Hrr. C. Price og Aage Foss).

Efter Koncerten **Bal.**

Billetter à 1 Kr. for Underholdningen og 1 Kr. for Ballet faaes hos Hr. Skolelærer Hansen i Troense samt ved Indgangen

☛ Før Koncerten afgaaer „Hroar" eller „Prøven" fra Svendborg Kl. 6 Efter Koncerten og Ballet til Svendborg Kl. 10 og Kl. 1

Annonce i Svendborg Amtstidende 1889.

Grønnegade i Troense. (Svendborg og Omegns Museum).

Troense. (Svendborg og Omegns Museum).

værdig at afgive et behageligt hvilested for hin oldtidens yndlingsgud, når han stundom, træt af sine vandringer i luften følte attråe efter at hvile og vederkvæge sig«.

Ingershøj: Efter en ung pige, som havde svoret hellere at ville tilhøre den onde end svigte sin fattige kæreste, og netop som hun stod foran alteret med en anden

Ingershøj. (Foto: Henrik M. Jansen).

Troense Badehotel 1895. (Svendborg og Omegns Museum).

Troense. Anløbsbroen neden for det gamle gæstgiveri. (Svendborg og Omegns Museum).

og rigere brudgom, mødte djævelen op og trak af med hende for øjnene af det forfærdede brudefølge. Henne ved højen tvang han en dreng til at tage den beskyttende brudekrans af hendes hår og forsvandt så ned i højen.

I sejlskibstidens gylden æra var der 6 træskibsværfter i Troense, og stedet var hjemsted for en flåde på et halvt hundrede skibe, som hentede spænding og velstand til huse på en betydelig udenrigsfart. De velhavende kaptajner og skibsførere boede i Badstuen og i Grønnegade.

Allerede i 1678 fik Troense en kgl. privilegeret kro, men den blev aldrig nogen egentlig handelsplads, fordi der efter krav fra Svendborg ikke måtte anlægges anløbsbroer til handelsskibe.

Anløbsbroen i Troense. (Svendborg og Omegns Museum).

Et smukt Haar

forskjønner og forynger!

Ved Siden af den eneſtaaende Egenſkab, at **krnſe** og **krølle** Haaret, fremkalde **Pandekrøller, bølgeformet Haar** og **Hængekrøller,** ſtandſer **The Wounderful Elixir** ved faa Ganges Brug det ſtærkeſte Haaraffald, renſer Hovedbunden for Skjældannelſe, **og ved regelmæsſig Brug i nogle faa Uger vil der fremſpire nyt Liv paa de tynde og ſkaldede Steder.**

Faaes a **1 Kr. 50 Øre** pr. Flakon i **Svendborg** hos Hr. **Jul. Lemos,** i **Ringe** hos Hr. **Fr. Lunds Enke.**

Annonce i Svendborg Amtstidende 1889.

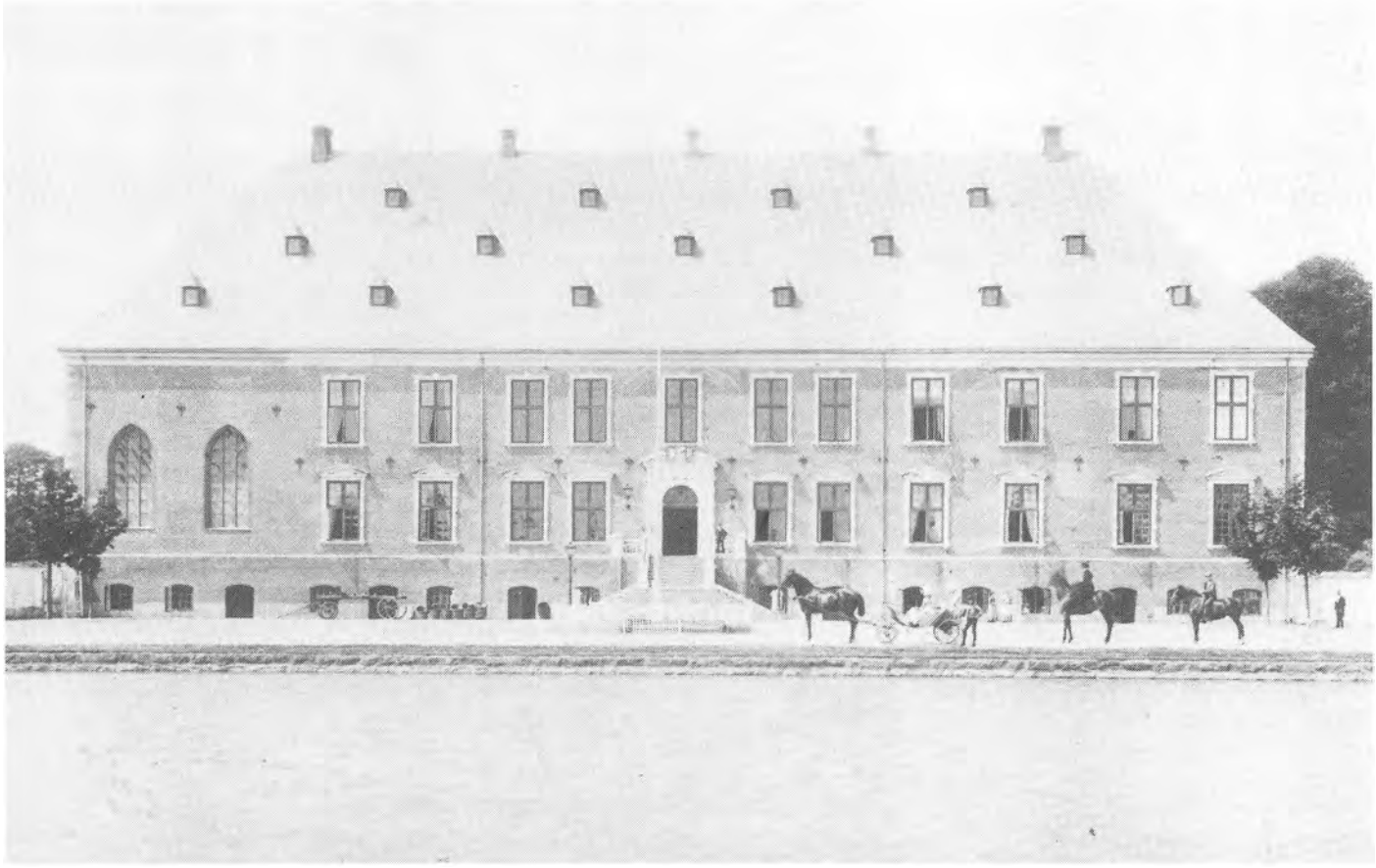

Det nyrestaurerede Valdemars Slot ca. 1890. Foto af C.A. Beck, Filipsdal - nu i Det Kongelige Bibliotek.

Og pressen skrev...

Svendborg Amtstidende. *23. juli 1889*

Et Vetsera-Drama paa Taasinge

Iaftes meldte en ved Nørreskov paa Taasinge boende kone til den nærmeste Skovfoged, at hun inde i Skoven havde seet Ligene af en velklædt Herre og Dame.

Fra Skovfogden gik der Meddelelse til Godsforvalteren som i Forening med Læge Bendtsen i Troense kjørte ud til det angivne Sted. Det var imidlertid allerede mørkt; hen til den Plads, hvor Ligene skulde være fundne, kunne man ikke kjøre, gjennem tæt Krat maatte man ved hjælp af en Lygte famle sig frem; endelig naaedes stedet, og her laa de to Lig. Lægen undersøgte dem og konstaterede, at Døden aabenbart var indtraadt for flere Dage siden; Opløsningen var allerede begyndt. Der blev af Sognefogden, som ligeledes var bleven underrettet om det Passerede, sat tre Mand som Vagt ved Ligene, og Politiet i Svendborg sattes i Kundskab on Sagen.

Dette er i faa Ord Enden paa et Kjærlighedsdrama, hvis sidste Akter er blevne spillede her i Byen og Omegn, og som i sin Afslutning er en tro Kopi af Dramaet i Meyerling.

Den 18de Juni ankom til Hotel Svendborg her i Byen en svensk talende Herre og Dame, der indlogerede sig paa Hotellet som *Grev Sparre med Hustru*. De vare paa Bryllupsreise fra Stockholm, fortalte de. De levede meget stilfærdigt, omgikkes sjældent med de øvrige Gjæster og færdedes meget omkring paa længere Udflugter. Af og til mumledes der om, at den foregivne Grevinde næppe var Grevens retmæssige Hustru, en Tvivl, som maatte fremkaldes ved, at medens *han* bar Vielsesring, var det ikke Tilfældet med hende; men noget Sikkert vidste man ikke. Da saa danske Blade og svenske Kolleger bragte Efterretningen om, at en adelig svensk Officer havde forladt sin Hustru i selskab med Cirkus *Madigans Primadonna, Frøken Elvira*, voxede Mistanken, og Enkelte troede endog i Damen at kunne Gjenkende den tidligere Linedanserinde, som for faa Aar siden gjorde saa stormende Lykke i Kjøbenhavns Tivoli, at hendes Portrait fandtes i alle Boghandlervinduer, og som senere ogsaa er optraadt her i Byen.

Forrige Mandag forlod imidlertid det foregivne Ægtepar Svendborg og begav sig til Troense, hvor de indlogerede sig paa et hyggeligt Værelse i et af de mange Huse, der om Sommeren beboes af Landliggere. Ogsaa her udgav de sig for at være paa Bryllupsreise, og det Samme fortalte de paa et andet Sted i Byen, hvor de nød deres Maaltider sammen med

Et Vetsera-Drama paa Taasinge.

Iaftes meldte en ved Nørreskov paa Taasinge boende Kone til den nærmeste Skovfoged, at hun inde i Skoven havde seet Ligene af en velklædt Herre og Dame.

Fra Skovfogden gik der Meddelelse til Godsforvalteren, som i Forening med Læge Bendtsen i Troense kjørte ud til det angivne Sted. Det var imidlertid allerede mørkt; hen til den Plads, hvor Ligene skulde være fundne, kunde man ikke kjøre, gjennem tæt Krat maatte man ved Hjælp af en Lygte famle sig frem; endelig naaedes Stedet, og her laa de to Lig.

endel andre Badegjæster. Torsdag Morgen forlod de deres Logis, efter at have sagt, at de ikke vidste, hvornaar de kom tilbage. De opgjorde ikke deres Regning, men efterlod som ved en forglemmelse et Gulddameuhr, paa hvis Bagside under en Grevekrone findes Bogstaverne E.D. i Slyng. Fra det Sted, hvor de spiste, medbragte de en lille Kurv med Mad og Drikkevarer og gav ogsaa den Besked, da de Kl. 10 om Formiddagen gik derfra, at man ikke skulde vente dem - de vidste ikke hvornaar de kom tilbage. Begge Steder havde man Indtryk af, at den unge Frue var i nedtrykt Sindstemning, medens han stadig lød glad og lystig. Senere har man ikke seet dem i Troense, og den sidste Gang de overhovedet ere blevne sete, er da de i Torsdags Eftermiddag vare inde i et Hus, ikke langt fra det

Sted, hvor deres Lig fandtes, for at faa et Glas Vand.

Kun saa Meget vides med Sikkerhed; men Resten kan man uden Vanskelighed slutte sig til. Navnlig synes der ikke at være Tvivl om, at de havde handlet efter en forud lagt Plan, og at det er den ulykkelige Kronprinds Rudolfs og Baronesse Vetseras Skjæbne, som har foresvævet dem. Et talende Vidnesbyrd i denne Retning har man nemlig i den Omstændighed, at de have aflagt Besøg paa Bregninge Kirketaarn, og ved denne Lejlighed har den foregivne Frue indtegnet sig i Fremmedbogen som - *Baronesse Vetsera*.

Allerede Natten til Fredag er Mordet og Selvmordet efter al Rimelighed gaaet for sig; derpaa tyder den stærkt opløste Tilstand, hvori Ligene nu ere, og allerede i Lørdags fortaltes det af en Pige, at hun inde i Skoven, paa det Sted, hvor Ligene senere fandtes, havde seet en Herre og en Dame liggende, - hun troede at de sov.

At Opdagelsen først er skeet saa sent, som Tilfældet er, lader sig let forklare, naar man har seet Stedet. Det ligger vel ikke langt fra Kysten, men ingen banet Vei fører dertil. Gjennem et sumpet Ellekrat med mægtige Brændenælder maa man trænge sig frem, til man naaer en lille aaben Plet. Under to smaa Bøgetræer, der kun ere nogle faa Alen fjernede fra hinanden, ligge de to Lig. Endnu i Formiddag stod alt urørt paa Pletten, og de laa begge i den Stilling, hvori de fandtes. Hun tilhøire for ham liggende paa

Foto fra sommeren 1889 af Emil Hansen i Svendborg. Tåsinge lokalhistoriske Arkiv.
3 unge damer i datidens sommermode viser stedet, hvor Elvira og Sixten blev fundet i Nørreskoven.

Siden med et Revolverskud ind i venstre Tinding, han en Alen derfra liggende paa Ryggen med Skuddet ind igjennem høire Tinding. Det seer ud, som om han først har sendt hende Kuglen og umiddelbart derefter vendt Revolverens Munding mod sin egen Tinding. Meden hun ligger med Armene bøiede hen over Brystet, ere begge hans Arme udstrakte; tæt ved den høire haand, paa hvilken Tommelfingeren er bøiet, som om den nylig havde hvilet paa Aftrækkeren, ligger Mordvaabnet. Begge Skud ere uden Tvivl førte med sikker Haand, saa at Døden øjeblikkelig er indtraadt, derpaa tyder den Stilling, hvori de ligge - ikke en fortrukken Bevægelse, ganske som de laa sovende; saaledes som de ere fundne, ere de utvivlsomt gaaede i Døden.

Alt tyder paa, at de kort forinden Dramaet fuldbyrdedes have nydt et Maaltid; ved hans Fødder staaer, sammen med et Lommespeil, den Kurv, som de have medbragt fra Troense; dens Indhold er tømt, og i den er der stukket to ligeledes tømte Ølflasker samt en mindre Flaske. Bredet ud under dem begge ligger en Havelock: ved hendes Fødder staaer en opslået Paraply og tæt ved hendes Hoved en sønderbrudt Parasol.

Begge Lig ere i Spadseredragt, hun

iført graa Trøie og Sort Kjole, han en tætknappet kort Frakke og graa Benklæder.

Forinden Politimesteren i Forening med Distrikslægen i Eftermiddags kom tilstede, er der ikke foretaget nogensomhelst nærmere Undersøgelse af Ligene, men paa et Visitkort, som fandtes ved Siden af ham, stod Navnet: *Sixten Sparre* af det skaanske Dragonregiment, og om hendes Identitet med den nævnte Artistinde hersker der næppe nogen Tvivl; i de Værelser, Parret beboede under sit Ophold i Hotel Svendborg, er der under alle Omstændigheder efterladt et Fotografi, som stærkt ligner Elvira Madigan.

Selvfølgelig har det blodige Drama vakt en ganske overordentlig Sensation saavel blandt Beboerne i Troense som mellem de henved 200 kjøbenhavnske Sommergjæster, der for Tiden have taget Ophold der.

POLITIKEN. *24. juli 1889*

Opsigtsvækkende Kærlighedsdrama

Specialtelegrammer til Politiken
Svendborg, 23. Juli

Et Dobbelt-Selvmord
Igaar Aftes fandtes i Skoven paa Taasinge Ligene af to elegant klædte Personer, en Herre og en Dame, begge skudte gennem Hovedet.

Ved Siden af dem laa en Revolver.

Parret ankom til Svendborg d. 18. Juni, tog Ophold paa Hotellet der og kaldte sig »Løjtnant *Sparre* og Frue fra Stockholm paa Bryllupsrejse«.

De var begge unge og smukke og gjorde stadig Udflugter til Omegnen; man bemærkede samtidig, at de holdt sig stærkt afsondrede fra de øvrige Sommergæster.

Forrige Mandag rejste de til Troense, efterladende Bagage og en Del ubetalte Regninger. I Troense indlogerede de sig hos private Folk og ifølge Aftale ventedes de atter tilbage til Svendborg Torsdag Aften.

I Svendborg ventede man dem imidlertid forgæves, og det er sandsynligt, at Selvmordet er foregaaet netop paa denne Aften, da Ligene ved Opdagelsen fandtes i stærkt opløst Tilstand.

Døden var aabenbart indtraadt straks.

De Aflivede er: Løjtnant *Sixten Sparre* og Linedanserinde *Elvira Madigan*, den i Kjøbenhavn saa populære Kunstnerinde, som i 1886 blev belønnet af Kongen med et Guldkors.

En anden Korrespondent telegraferer igaar Aftes Kl. 9.33 fra Svendborg:

Et Meyerling-Drama paa Taasinge
Mandagaften sent opdagede en Kone ved Nørreskov paa Taasinge Ligene af en Herre og Dame, begge elegant klædte. Ligene var i opløst Tilstand.

Efter Anmeldelse til Skovfogden og Godsforvalter Petersen tog disse sammen med Læge Bendtsen fra Troense til Nørreskov. Efter nogen Søgen i Krattet ved Lygteskin fandt man endelig Ligene. Lægen konstaterede Døden, aabenbart indtraadt i Fredags.

Tre Mand sattes som Vagt og Svendborg-Politiet underrettedes. Politimesteren *Lund* og Distriktslæge *Møller* ankom til Gærningsstedet i Eftermiddags.

Det blev oplyst, at de ulykkelige er Grev *Sixten Sparre*, Løjtnant i det skaanske Dragonregiment, og en ung Artistinde, *Elvira Madigan*.

Parret ankom hertil 18de Juni, og indlogerede sig paa Hotel »Svendborg« som Ægtefæller. Man begyndte snart at tvivle, om de virkelig var gifte. Han bar Vielsesring, hun ikke. Nogle troede i hende at genkende en Linedanserinde, der har optraadt i Tivoli og i et omrejsende Cirkus. De foregav imidlertid, at de var paa Bryllupsrejse. Svenske Blade meddelte snart, at en adelig svensk Officer havde forladt sin Hustru i Selskab med Cirkus Madigans Primadonna, Frk. *Elvira*.

Da dette Rygte bredte sig, forlod »Ægteparret« Svendborg og rejste til Troense (Taasinge), hvor de indlogerede sig hos en Fiskerfamilie. Torsdag Morgen Kl. 10 forlod de Logiet, glade og fornøjede som altid. De efterlod et Gulddameuhr, paa hvis Bagside stod *E. D.* under en Grevekrone, og medtog en Kurv Mad og Drikkevarer.

Siden er de kun set i et Hus ved Nørreskov, hvor de fik et Glas Vand. Gennem sumpet Kratskov med store Brændenælder har de trængt sig frem til en lille aaben Plet. Her under to smaa Bøge har de saa nydt deres Maaltid. Madkurven fandtes tømt. Under dem var en Havelock udbredt, og desuden fandtes en opslaaet Paraply og en Parasol.

Han laa tilvenstre for hende, ramt af et Revolverskud i højre Tinding, hun truffet af et Skud i venstre Tinding. Aabenbart har *han* skudt hende og derefter sig selv, thi hendes Arme var bøjede over Brystet, hans udstrakte med Mordvaabnet ved Siden. Ansigtsudtrykkene var fuldkommen rolige.

En Pige forklarer idag, at hun allerede i Lørdags saa Parret ligge inde i Skoven, men vilde ikke forstyrre, da hun troede, de sov.

Begge Lig er i Spadseredragt: hun iført graa Trøje og sort Kjole, han sort Frakke og graa Benklæder.

Om Bevæggrunden til dette mystiske Mord er der selvfølgelig endnu intet opklaret. »Amtstidenden« meddeler iaften, at Parret forleden har aflagt Besøg paa Bregninge Kirketaarn, og ved denne Lejlighed har den foregivne Frue indtegnet sig i Fremmedbogen som *Baronesse Vetsera*. Dramaet i Meyerling maa saaledes have foresvævet disse Ulykkelige, og de har handlet efter forudlagt Plan. Selvfølgelig har det blodige Drama idag bragt stærkt Røre baade i Troense, hvor der er 200 kjøbenhavnske Badegæster, og i Svendborg.

Paa Hotellet her fandtes en Del af de Dræbtes Garderobe efterladt »indtil videre«, samt et Fotografi, som stærkt minder om Elvira Madigan. Det unge Par har under hele Opholdet her været muntert og venligt; hun syntes dog i de sidste Dage at være i nedtrykt Sindsstemning.

Svendborg Amtstidende. *24. juli 1889*

Det Taasingske Vetsera-Drama

Iaftes ere de to Lig af Lieutenant, Grev Sparre og Elvira Madigan blevne lagte i Kister og førte til Lundby Kirkes Materialhus, hvor de indtil videre henstaa indtil, der kan blive truffet Bestemmelse om Begravelsen.

Som meddelt iaftes begav den konstituerede Politimester sig sammen med Distriktslægen igaar Eftermiddag til det Sted i Nørreskoven, hvor Dramaet var foregaaet. Noget Nyt ud over, hvad vi meddelte i vor udførlige Beretning igaar, fremkom ikke ved den retslige Undersøgelse; dennes Resultat gaaer ud paa, at Sparre først har dræbt sin Ledsagerske med et Revolverskud i Hovedet og derpaa sig selv ved et lignende Skud, der er gaaet igjennem Munden. Revolveren, der laa tæt ved Sparres høire Haand og var af usædvanlig svær Kaliber, er bleven taget i Forvaring af Politiet; den var sexløbet; kun to Skud vare blevne affyrede, der fandtes endnu fire Patroner i den, en Æske med 19 Patroner fandtes desuden hos ham.

Ved Undersøgelsen af Ligene fandtes kun ganske faa Penge, væsentlig nogle svenske En kronesedler, og Alt tyder paa, at Parret kun har bestemt sig til den tragiske Afslutning paa Livet, efterat alle Hjælpemidler vare slupne op; paa Hotel Svendborg have de efterladt en Gæld paa henved 300 Kroner, og Breve, som Sparre har afsendt til Slægtninge i Sverige om Forstærkning med Penge, skulde være forblevne ubesvarede. At det ikke er en pludselig Indflydelse fremgaaer jo umiddelbart allerede af den igaar omtalte Omstændighed, at Elvira Madigan ved besøget i Bregninge Kirketaarn har

V. Jantzen, politifuldmægtig, branddirektør. Svendborg og Omegns Museum.

skrevet sig som Baronesse Vetsera, ligesom Revolveren, som Sparre har baaret hos sig under hele sit Ophold paa Taasinge, tilstrækkelig vidner om, at de have været fortrolige med Tanken om Døden.

Til Trods for den stærkt opløste Tilstand, hvori begge Lig vare, blev de dog paa Stedet afførte deres gjennemgaaende temmelig tarvelige Garderobe; som igaar meddelt, var Elvira Madigan klædt i en graa Trøie og sort ulden Kjole - en andetsteds meddelt Historie om, at hun fandtes i et saa romantisk Kostume som en hvid Giftekjole er en slet og ret Mystifikation.

At de Efterladenskaber, som henstod i Parrets Bolig her i Byen, fremgaaer det, at Forholdet imellem dem har bestaaet i længere Tid; der fandtes Vers fra ham til hende, som vare henved et Par Aar gamle; endvidere fandtes et paa mørkerødt Papir skrevet Digt, overskrevet »Brudebouketten«. I dette Digt hentydes i Slutningen til Døden som Udgang paa deres Forbindelse, og ved Brevet laa en med et blaa Silkebaand ombunden Rosenbouket. Iøvrigt er der foruden en del Garderobesager kun fundet forskjellige Smaating, saasom nogle Blyantstegninger m.v. samt endelig et Guldkors fra den danske Konge til Elvira Madigan - et Kors, som tildeltes hende, da hun 1886 optraadte i Tivoli, og som altsaa med Sikkerhed konstaterer, hvem den Fundne er, hvis der overhovedet skulde være nogen Tvivl tilbage i saa henseende.

Hvor Parret har opholdt sig, før de ankom hertil Byen, er endnu ikke oplyst; man veed kun, at hun allerede nogen Tid i forveien var flygtet fra Sundsval, hvor hun optraadte i den derværende Cirkus Madigan. Rygtet gik da, at hun havde begivet sig til Stockholm for at træffe sammen med Sparre, og man mener ogsaa at have fulgt deres Spor der i Byen, men da hendes Fader kom dertil, vare baade hun og Sparre forsvundne, uden at man var istand til at oplyse, hvor Reisen var gaaet hen.

Sparre var gift og havde Børn; forskjellige Meddelser gaa ud paa, at han havde besluttet at ægte Elvira Madigan. At et

Henrik Wilhelm Møller, distriktslæge. Svendborg og Omegns Museum.

saadant Ægteskab virkelig er kommet istand, maa dog anses for tvivlsomt, under alle Omstændigheder findes der i deres Efterladenskaber ingensomhelst Dokumenter, som bekræfter en Formodning af denne Art; »Brudebouketten« tør vel næppe tages for et gyldigt Vidnesbyrd i saa Henseende.

Navnet Elvira Madigan som nu vil blive kendt i endnu videre Kredse end hidtil, antages iøvrigt kun at være et Kunstnernavn, den Afdødes virkelige Navn siges at være Hedvig Colman, og at ialtfald Hedvig var hendes virkelige Fornavn synes bekræftet ved, at Navne-

ne Sixten (Sparres Fornavn) og Hedvig flere Steder findes skrevne eller indridsede sammen, undertiden omslyngede af et Baand, under et gjennemboret Hjerte eller deslige.

Der er igaar og idag telegraferet dels til den svenske Gesandt i Kjøbenhavn, dels til Udenrigsministeriet for at faa Underretning om de nærmere Dispositioner med Hensyn til Begravelsen.

Saafremt »Politiken«s herværende Korrespondent atter idag maatte finde Anledning til at telegrafere hele Indholdet af vor Beretning om Dramaet til sit Blad, bedes Angivelsen af Kilde ikke forglemt, saaledes som igaar.

Af Taasinge Birkedommers Arkiv

I Taasinge Birkedommers arkiv i Landsarkivet for Fyn findes i tjenestebog for den politiassistent fra Svendborg, der fik sagen følgende nøgterne beretning, som man kan sammenligne med artiklen i Svendborg Amtstidende af 24. juli 1889:

I Anledning af, at det er kommen til Politiets Kundskab, at Premierlieutenant Sparres og Elvire Madigan skal forinden deres Død være seet af Beboerne i Landmaalerhuset i Peterskov Lørdagen den 20. ds., har jeg for at faa constateret om dette forholder sig rigtig ifølge Ordre anstillet Undersøgelse i nævnte Anledning.

Vigileret over Vindeby, Frederik-Juels Skole til Troense, hvor jeg confererede med Sognefogeden, derefter indfandt jeg mig hos Lods Søren Andersens Enke, hvor de i Vigilancen den 23. ds. anførte Afdøde havde spist, for at få oplyst, naar de var der sidst. Enken var tilstede og forklarede, at de var der Torsdag den 18. Formiddag Kl. 9 a 10, de drak hver Kop Kaffe og spiste hver et Æg; de foregav at vilde paa en længere Tour og ønskede lidt Mad med, de fik i en Spaankurv noget Mad, Smørebrød, 2 Bayere og ½ Pægl Aquavit. Da de gik, sagde Sparre til Enken, at hun ikke maatte vente paa dem med Middagsmad, for naar de kom tilbage, kunde de vente til Maden blev færdig. Hun talte ikke meget, han var mere Snaksom; de gik bag ud, da de gik, og senere er der ingen i Troense der har seet dem, uagtet jeg har talt med flere af Beboerne dersteds.

Derefter fortsatte Touren over Valdemar-Slot til Landmaalerhuset, hvor jeg indfandt mig hos Arbejdsmand Rasmus Andersen, hvis Hustru var tilstede og på Anledning forklarede, at Lørdagen den 20. Eftermiddag Kl. ca. 4, da ankom en

Revolver M/1887. Sixtens Sparres tjenestepistol. (Findes på Tøjhusmuseet).

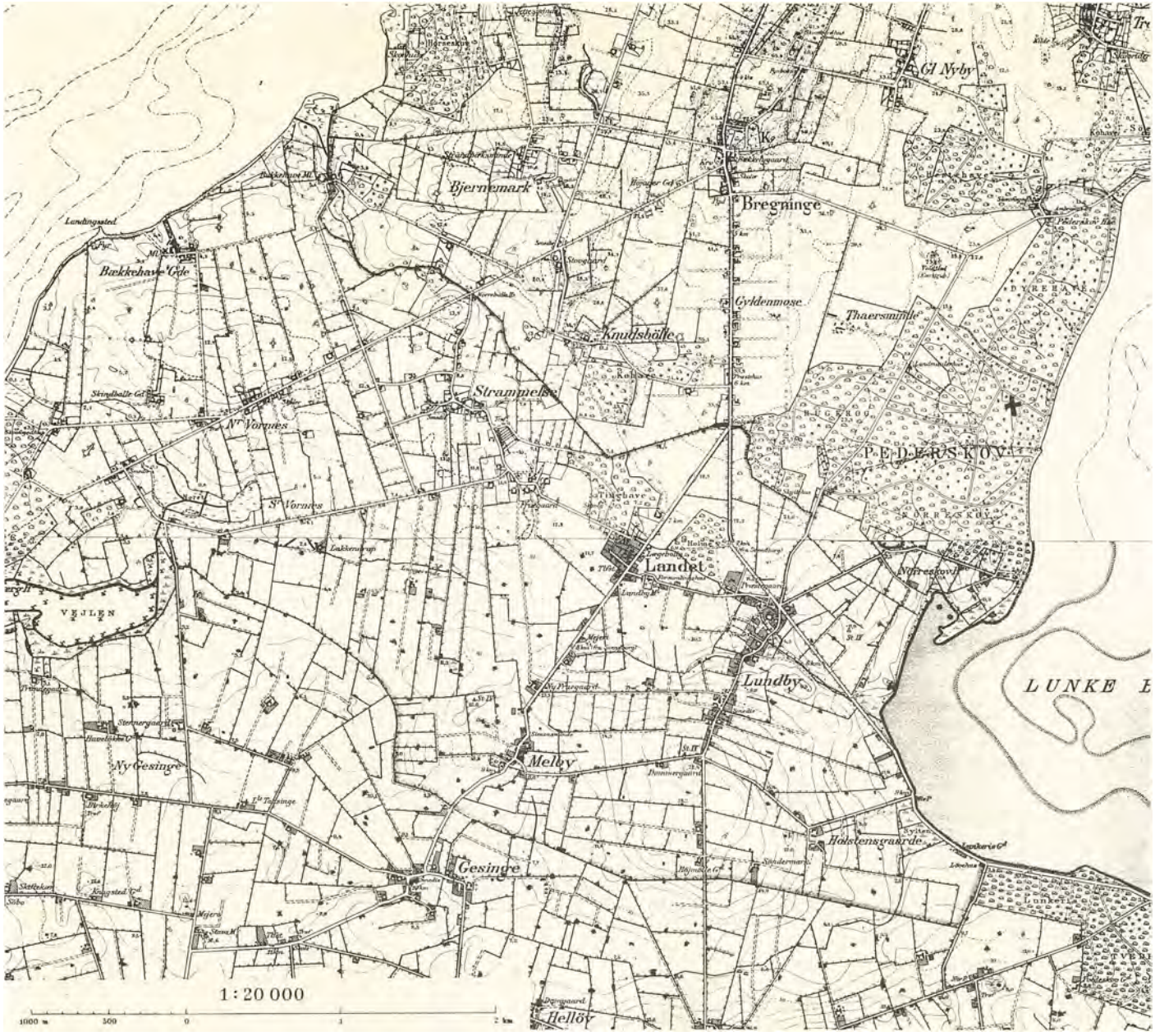

Ligene blev fundet på det sted, der er markeret med et kryds. Man finder lettest stedet ved at gå ind i Nørreskoven ved Nørreskovvej. Følg stien lige syd for Ormerenden. Der er ca. 1200 meter frem til den sten, der i dag markerer stedet. Det i teksten omtalte Landmålerhus ligger ligeledes ud til Nørreskovvej - er afsat på kortet. Geodætisk Instituts målebordsblad M 4117 og 4217.

Herre og Dame (som hun senere har gjenkjendt i de 2de Personer, der laa i Nørskov og var dræbt.) ind i Forstuen til hende, dette var Herren, og bad om et Glas Vand, Damen satte sig paa et Rekværk ved Siden af Gangen til Huset, medens Konen gik ud og hentede et Krus kold Vand, havde Herren sat sig paa modsatte Side paa Rekværket, de udgav dem for Reisende, ikke Badegæster. Damen bar en lille tom Spaankurv og Herren en Frakke eller lignende under Armen, de havde hverken Paraply eller Parasol med dem, da de ankom til Huset, kom de fra Skoven, Retningen af, hvor de fandtes som Lig, de gik samme Vej igen, da de gik bort. Der gaar en Stie fra den offentlige Vej, som gaar sønden Landmaalerhuset ind i Skoven til Stedet, hvor de fandtes liggende dræbte.

Paa Anledning hvor af hun nu kan mindes, det var om Lørdagen? forklarede hun, at hun ved med Bestemthed, det var om Lørdagen, Eftermiddag, thi hun var i Mejeriet i Lundby om Formiddagen og hente Mælk, og det var den samme Dag Eftermiddag, de var hos hende. Hun veed, hun har ikke været i Mejeriet i den uge uden den samme Dags Formiddag.

Derefter fremstod Arbejdsmand Hans Christian Rasmussens Hustru Stine, som ligeledes boer i Landmaalerhuset i den sydlige Ende. Hun afgav en med forrige Comparentinde overensstemmende Forklaring med Hensyn til det, hvad der

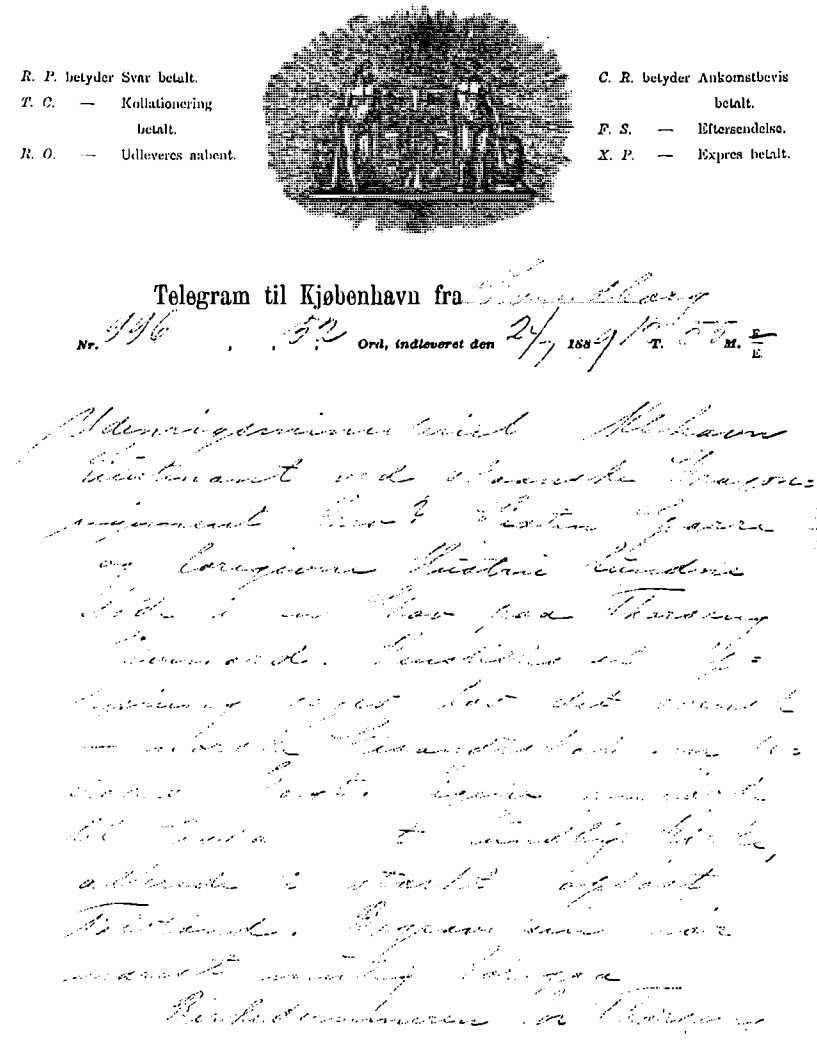

Original: Rigsarkivet.

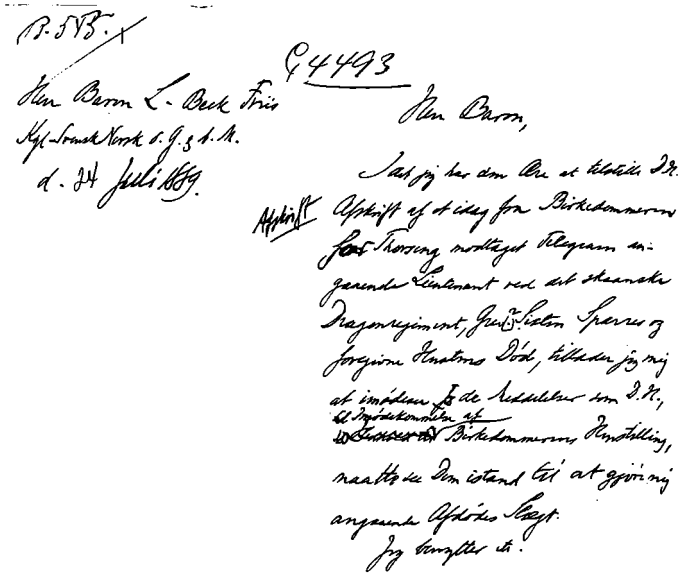

B. 545.

G 4493

Hr. Baron L. Beck Friis
Kgl. Svensk Norsk o. G. g. t. M.
d. 24 Juli 1889.

Hr. Baron,

I det jeg har den Ære at tilstille D. H. Afskrift af et idag fra Birkedommeren for Thorsing modtaget Telegram angaaende Lieutenant ved det skaanske Dragonregiment, Grev Sixten Sparres og forgivne Hustrus Død, tillader jeg mig at imødesee de Meddelelser som D. H., ~~[illegible]~~ Imødekommelse af Birkedommerens Henstilling, naatte see Dem istand til at gjøre mig angaaende Afdødes Slægt.

Jeg bevæger etc.

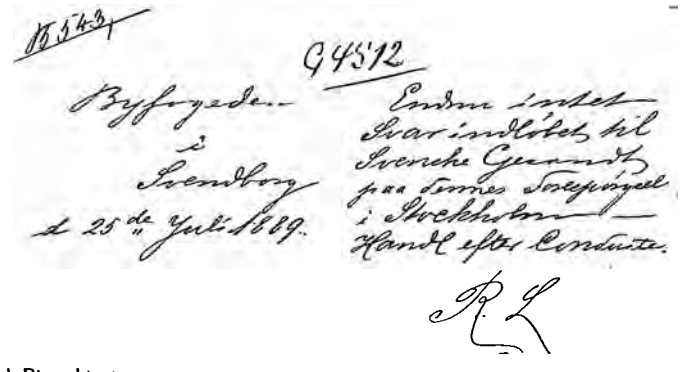

B 543

G 4512

Byfogeden
i
Svendborg
d. 25de Juli 1889.

Endnu intet Svar indløbet til Svenske Gesandt paa dennes Forespørgsel i Stockholm — Handl efter Conduite.

R. L.

Telegrammer. Original: Rigsarkivet.

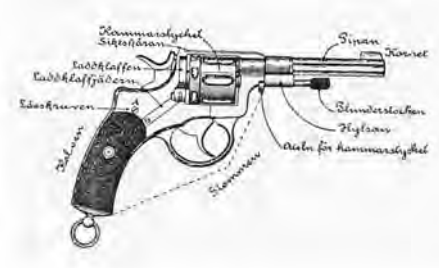

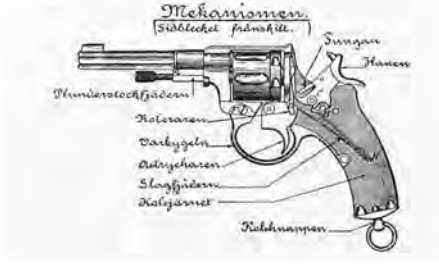

Sixtens Sparres tjenestevåben var en revolver m/1887. Den var skabt dels af den belgiske konstruktør Nagant og dels ved Husqvarna Vapenfabrik. Fuld længde 23,7 cm, pibens længde 11,4 cm, kaliber 7,5, vægt 0,8 kg. Tromlen kunne rumme 6 patroner. Patronen vejer 10 gram. Den består af messinghylster, central tændhætte, blykugle på 6,7 gram og sortkrudtsladning på 0,7 gram.

Svendborg Byfoged-
og
Thorseng Birks Kontor.

Svendborg, den 24 Juli 1889.

I Fortsættelse af det Telegram, som jeg idag har tilladt mig at tilstille det høje Ministerium om, at der i Nolskov paa Thorseng er funden Ligene af Premierlieutenant ved det Skaanske Dragonregiment Grev(?) Sixten Sparre og en Dame, en forhenværende Kunstrerinde Elvira Madigan, som han har udgivet for sin Hustru, tillader jeg mig næst at vedlægge et Exemplar af Svendborg Amtstidende for den 23 Ds., der indeholder et i Alt Væsentligt korrekt Referat af den ulykkelige Begivenhed, at henstille, at Lieutenant Sparres Slægt ved det høje Ministeriums gunstige Foranstaltning maatte blive sat i Kundskab om Dødsfaldet og at Birket snarest muligt maatte erholde en Meddelelse om, hvad disse Slægtninge ønske foretaget i Anledning af Begravelsen.

Som bemærket i Telegrammet ere Ligene i en stark opløst Tilstand henførte til Ligkapellet ved Lundby Kirke. Der maatte strax tilvejebringes og til selve Stedet hvor Ligene fandtes, henføres Ligkiste hvori Ligene blive transporterede til Kirken, og det tør befrygtes, at Begravelsen af Ligene ikke i ret mange Dage kan opsættes.

Jeg tillader mig at tilføje, at det er mig bekjendt, at Lensbaron Juul-Brockdorff til Thorseng igaar har telegraferet til H. Excellence den svensk-norske Minister i Kjøbenhavn om den indtrufne ulykkelige Begivenhed.

V. Jensen
jr.

Til

Udenrigsministeriet
Kjøbenhavn

p. 25/7 89 UJ-B. 545. b

Original: Rigsarkivet.

passerede om Eftermiddagen, da de nævnte Personer var der og fik noget at drikke, dog tilføjede hun, at Damen saa noget bedrøvet og madt ud. Endvidere forklarede hun, at samme Dags Formiddag saa hun de samme 2de Personer komme ad Vejen nord fra gaaende forbi Landmaalerhuset syd paa, men om de den gang gik ind i Skoven, iagttog hun ikke, de havde ingen Paraply eller Parasol med hverken om Formiddagen eller Eftermiddagen. Hun er aldeles sikker paa, det er de samme Personer, hun om Tirsdagen derefter saae liggende i Nørskoven og være dræbte.

Videre Oplysning om Afdøde var dem ikke mulig at meddele mig, ejheller kunde andre af Beboerne dersteds give mig nogensomhelst Oplysning derom.

Derefter tog jeg over Thaersminde til Galgehuset og retournerede ad Landevejen over Bregninge, Ny Nyby og Vindeby til Svendborg.

Rapport over Forandstaaende er D.D. indgivet til Thorseng Birkekontoir med Bemærkning, at Rasmus Andersens og Hans Christian Rasmussens Koner ere tilsagte til Møde i Birkets Politiret imorgen Formiddag Kl. 10½.

POLITIKEN. *25. juli 1889*

Elvira Madigan og Løjtnant Sparre

Det er i disse Dage akkurat 3 Aar siden, at *Elvira Madigan* i Tivoli henrev Kjøbenhavnerne med sin blonde haarfagre Skønhed og sine gratiøse Linedanserinde-Kunster.

Det er næppe overdrevent, at Elvira Madigan af alle de Hundreder kvindelige Artister, som i den sidste halve Snes Aar har gæstet Kjøbenhavn, har været den mest fejrede og afholdte. Hun var overordentlig smuk, ulastelig skabt og med et sødt, ungt Ansigt, der ombølgedes af det veritableste gyldne Haar. Elvira Madigan gjaldt tillige for at være dydig. Ialfald var hun ikke tilgængelig for den almindelige Beundrer-Kurtisage. Saameget mere fristende og farlig var hun.

Hun var født paa Fyn, i Odense, men fra hun som lille Barn første Gang viste sig paa Manegen, har hun flakket Jorden rundt. Indtil hun nu forleden døde sammen med sin Elsker paa en lille Ø, tæt ved hendes Fødested.

Man fortæller, at hun paa sin sidste Rejse kaldte sig for *Maria Vetsera*. Hendes Kronprins Rudolph var en svensk Officer og Adelsmand.

Den romantiske Kærlighedshistorie har selvfølgelig vakt ligesaa stor Opsigt i Sverige som her. *Snällposten* for igaar skriver: »For nogen Tid siden fortalte et Blad fra Sundsvall om en ung og smuk Cirkusdame *Elvira Madigan*, der i Sundswall var flygtet fra Forældre, Selskab og en stor Beundrerskare. Hun havde ikke efterladt sig nogen Meddelelse om, hvorhen hun var rejst; i et Brev til Moderen skrev hun kun, at hvis hun ikke inden fjorten Dage lod høre fra sig, skulde man aldrig mere haabe paa at gense hende. Rygtet søgte at løse Gaaden, idet det satte den unge Piges Forsvinden i Forbindelse med et Kærlighedsforhold mellem hende og en skaansk Oficer. Og denne Gang har Rygtet gættet rigtigt. Et Telegram fra Svendborg har meddelt, at Elvira Madigan i Nørreskov ved Taasinge har skudt sig sammen med Løjtnant Sparre ved det skaanske Dragonregiment.

Ved det skaanske Dragonregiment fandtes kun én Løjtnant af dette navn, nemlig *Bengt Edvard Sixten Sparre*, født i Stockholm 1854 og udnævnt til Løjtnant ved Regimentet 1887.

Løjtnant Sparre, som tilhørte Rossviksgrenen af den urgamle og ikke blot i Sverigs Annaler berømte Sparreslægt, var udrustet med en varm Fantasi, som han ikke sjælden med Held klædte i poetisk Dragt. Men hans fantastiske Natur førte ogsaa til Forvildelse, og da han for nogen Tid siden ikke indfandt sig til sin Eskadrons Skydeøvelser ved Malmø, var det, til Bekendtes og Venners Beklagelse

og til Paarørendes dybe Sorg, tydeligt, at Rygtet om hans Forsvinden ikke savnede Grund. Han har nu med Revolverkuglen søgt at forsone sin Flugt fra Fædreland, Tjeneste og Slægtninge«.

Om Elvira

Hendes Moder var halvt svensk, halvt dansk. Født i Sverig, i længere Tid opholdende sig her i Landet, talte hun en Blanding af Svensk og Dansk - ligesom Elvira. Adoptivfaderen - thi *John Madigan* var ikke hendes »rigtige« Fader - var Amerikaner.

Han havde været »Kunstner« alle sine Dage - de, der har set ham fare Manegen rundt i vildt Parlorceridt, siger, at han var en af sin Tids dygtigste og smukkeste Beridere - *hun* var en agtet Borgermands Datter, en blandt de mange unge Piger, der fra parkettet sendte John Madigan beundrende og forelskede Blikke, den eneste lykkelige, som vandt hans Kærlighed for stedse.

Hun blev selv Beriderske og overstraalede snart sin fejrede Ægtefælle. Hvor hun kom frem, nød hun selv højtstaaende Personers Gunst. Rygtet fortæller baade dit og dat, men saa meget skal være vist, at Fru Madigan i sin Tid maatte forlade Berlin efter en meget højtstaaende Dames udtrykkelige Ønske.

Hun kom derefter til Danmark; og i Odense saa nu *Elvira* Dagens Lys.

Allerede som Barn var hun sjældent smuk. Og at Forældrene ikke gemte deres lille Dejlighed for Publikum, kan ikke undre.

Saasnart hun kunde trippe net afsted paa sine smaa Fødder, maatte hun »arbejde« med. I Begyndelsen var det kun i Pantomimer og Balletter, men naar det hvide Lys lagde sig blændende om hendes blonde og sarte Barneansigt, fangede hun alles Øjne - og *Vidunderbarnet* blev hun kaldt baade her og der.

Hendes første Optræden i Danmark var i Tivolis Cirkus. Da var hun kun 7-8 Aar.

Der er sikkert adskillige ældre Stamgæster fra Tivoli, som kan erindre Ægteparret Madigans Optræden i 1872 eller 73. De gjorde stor Lykke og tog hver Aften Broderparten af det Bifald, der lød. Men den Aften, John Madigan første Gang præsenterede Elvira staaende paa Hesteryggen ved Faderens Haand, da blev der en Jubel som aldrig før, og det var Elvira, som høstede de smaa Buketter, der nu faldt i Manegen Aften efter Aften.

Og saa gik Turen Europa rundt, og Elvira blev 18 Aar.

I hvert et Cirkus- og Variétéetablissement, hvor hun optraadte, blev hun øjeblikkelig *the great attraction*. I Syd som i Nord beundrede man hendes sjældne Skønhed, og i hver By, hvor hun kom, fik hun et nyt Kælenavn. »Lysalfen«, »Nordstjærnen«, »Nordens Isblomst« - om hundrede Suk fortæller de to Ord - er kun enkelte af disse Navne.

Men bestandig bevarede hun den samme kølige Ynde i sin hele Optræden - den, der interesserede samtidig med, at den hidsede, den, der gjorde, at naar man talte i ét Minut om Giselas skælmske Skønhed, talte man i ti om Elviras Dejlighed.

I 1886 var det, at Madigans optraadte i Tivoli. »Det var Robert Watts første Engagement - han »fandt« dem selv nede i Berlin - og han har ikke senere sluttet noget bedre.

Den Sommer i Tivoli var vistnok Elviras lykkeligste Tid. Hun sagde det ofte selv. Hun holdt saa meget af Kjøbenhavn og Danmark i det Hele taget - »mit Fødeland«, som hun sagde med et af sine halvt vemodige Smil - alle beundrede hende jo ogsaa. Bladene strømmede over af Lovord, og selv Kongen sendte hende et prægtigt Guldkors.

Den Dag, hun modtog det, var hun ikke sig selv. Hun hoppede omkring oppe paa sit Værelse og klappede i Hænderne som et Barn. Hun var senere altid uhyre stolt af det Kors. Plakaterne, hvor hun senere kom frem, prangede med Afbildninger af det, og naar hun optraadte, bar hun det altid paa sit Bryst.

Men saa vilde John Madigan, berust af sine Adoptivdøtres Held, være *Direktør*. Han begyndte at rejse i de danske Provinsbyer; men det blev en travrig Skuffelse. Tilskuerne kunde som Regel tælles, og Elvira, der havde været vant til at lade sig beundre af Hovedstædernes elegenteste unge Mænd, led under nu at maatte taale Prangernes raa Spøg.

Sidste Gang, vor Meddeler saa Elvira, var i Nykøbing paa Falster. Cirkus var et tarveligt Telt; der var ikke engang en almindelig Barrière, kun en opkastet Jordvold, og »Kunstnerne« var sjette Rangs. Elvira straalede i disse Omgivelser dobbelt i al sin Ungdom og Skønhed - men hun syntes, som hun traadte ind dér i denne »Manege«, køligere og mere mimoseagtig end nogensinde.

Fra danske Provinsbyer drog *Cirkus Madigan* til svenske Provinsbyer, men det blev hip som hap. Det gik stadig ned ad Bakke, skønt Elvira endnu ikke var fyldt 24 Aar og bestandig var lige smuk og lige graciøs paa sin Staaltraadsline. Men Rammen, hvori de to Skønheder præsenteredes, var *for* tarvelig.

Saa hændte det, som siges aldrig tidligere at være hændt Elvira Madigan: »Nordens Isblomst« smeltede under en Mands elskovshede Blikke.

Thi det paastaas virkelig for bestemt, at Elvira Madigan aldrig havde laant Øre til de Hundreder af Tilbederes lokkende Ord. Man vil saaledes vide for ganske sikkert, at mens hun optraadte her paa Tivolis Teater, gav hun hver eneste *billet doux*, hver lille nok saa fin Indbydelse til »Soupér efter Forestillingen«, som blev sendt op paa Paaklædningsværelset, - og der indløb nok adskillige - til sin erfarne Moder.

Men i Sundswall saa Elvira Løjtnant *Sparre*, og de to gik saa paa »Bryllupsrejse« - til Taasingeskoven.

For ikke mer end en Maanedstid siden er Elvira Madigan set her i Byen. Sammen med en yngre elegant klædt Herre spadserede hun omkring i Tivoli; baade hun og han havde set glade og fornøjede ud.

Parret har da efter al Sandsynlighed været paa Gennemrejse til Svendborg. Elvira har ikke kunnet nægte sig den Glæde at se det Sted, hvor hun fejrede sine største Triumfer, det Sted, hvor hun modtog Kongens Guldkors.

Elviras Elsker

Vi har fra Sverig indhentet følgende nærmere Oplysninger om den unge Adelsmand, som har fulgt Kronprins Rudolphs Eksempel.

Som tidligere nævnt tilhørte han en af Sverigs fornemste Adelsslægter. Hans fulde Navn var *Bengt Edvard Sixten Sparre*. Forældrene var Kammerherre *Sigge Sparre* og Adéle født *Peyron*.

Bengt Sparre var kun 35 Aar gl., en intelligent ung Mand. Ligesom Kronprins Rudolph var han Militær, første Adjutant ved det saakaldte Skånske Dragonregiment og ligesom Rudolph var han Forfatter, Digter, og havde udgivet en Digtsamling, hvis litterære Værd vi forøvrigt ikke kan udtale os om.

Men hermed ophører endnu ikke Ligheden med den østrigske Kejserprins. Han var ligesom denne i høj Grad ekstravagant, letsindig, ødsel og - sin Hustru utro.

Han blev gift i 1880 med Komtesse *Luitgard Adlercreuts*, en Datter af Kammerherre, Grev *Carlos Adlercreuts* og Sofie født *Hasselstrøm* og bosatte sig, efter Ansættelsen ved det skaanske Dragonregiment i Christiansstad.

De første Aar af dette Ægteskab skal have været i høj Grad lykkelige, men senere...

Dramaet paa Taasinge har gjort to smaa Arvinger til Sparrenavnet, paa en 7-8 Aar, faderløse.

POLITIKEN.

(Specialtelegram til »Politiken«)
25. juli 1889

Dramaet paa Taasinge

Svendborg, 24. Juli, Kl. 9,30 Aften.

Hvor Begravelsen skal ske.

Ligene er førte til Lumby Kirke paa Taasinge, med stort Besvær afklædte, indsvøbte i Lagener og idag lagt i Kiste.

Om Begravelsen vides endnu intet. Der er baade fra Svendborg Politi og fra Baron *Juel-Brockdorff* paa Valdemarslot (Taasinge) telegraferet og afsendt Ekspresbreve til den svenske Gesandt i Kjøbenhavn og til Udenrigsministeriet des-

angaaende. Jeg har ventet til nu med at telegrafere for at oppebie Svarene, der dog er udeblevne. Muligvis skal Parret begraves i Lumby eller Bregninge. Ligene af svenske Selvmordere tilfalder nemlig efter Sigende det medicinske Fakultet. Familien ønsker næppe Greven underkastet Sektion.

Formodninger
Efter Distriktslægens Beretning er det ene Skud affyret i den unge Dames højre Øre; Saaret har et meget betydeligt Omfang.

Sparre har skudt sig i Munden, Kuglen er trængt gennem Ganen og har splintret Hjerneskallen.

I den seksløbede Revolver fandtes 4 Skud tilbage. Af Penge fandtes kun nogle faa svenske Kronesedler og Smaapenge. Sparre har efterladt sig en Gæld af 300 Kr. paa »Hotel Svendborg« og andre ubetalte Regninger her og i Troense. Det er saaledes rimeligt, at Næringssorg og Pengetrang har givet Anledning til det fortvivlede Skridt. Elvira har muligvis ikke haft Del i Mordplanen - han har snarere, fast besluttet paa selv at dø, først skudt sin Elskerinde for ikke at overgive hende til andre. Det er ikke umuligt, at der har fundet Modstand Sted fra hendes Side, da han har overrasket hende med Revolveren. I hvert Fald var hendes Parasol sønderbrudt. Paa et Træ ved Gærningsstedet hang hendes Korset og Tournure, som hun aabenbart kun har afført sig for at hvile mageligere efter Maaltidet.

Fra Sparres Side har Selvmordet ubetinget været overlagt. Han skal have skrevet til sin Familie om Pengeforstrækning, som imidlertid udeblev.

Sparres og Elviras Forhold
Sin Elskerinde har han hentet fra Sundswall, hvor hun optraadte i Cirkus Madigan. Deres Kærlighedsforhold har sandsynligvis strakt sig udover flere Aar. Værten paa »Hotel Svendborg« meddeler mig saaledes, at der bl.a. var efterladt paa Hotellet en Del Breve, næsten alle vesificerede, fra Sparre til hende og af ældre Dato.

Et efterladt Brev fra Sparre
Greven har desuden i en Almanak skrevet følgende - der forøvrigt citeres i *Sydfynske Tid.* iaften:

»11te Juli 89: Til min vän *John Rothstein* från *Sixten,* som slutada. först:

Der finas ingen menniskor, som gör dig godt utan beräkning - procentisk i sin finasta form. Dette är a och ö af lifvet. När en menniska födas, da jublar man; når en menniska dör, da gråter man - det borda vara tvärtom.«

S. Sparre

Korset
Der fandtes endvidere et Guldkors, som var skænket den unge Artistinde af den danske Konge. Paa Korset læstes:

»6te Aug. 1886, Chr. IX til Elvira Madigan«.

Alle disse Efterladenskaber, saavel som Garderoben, er nu beslaglagt af Politiet.

Elviras virkelige Navn
Korset har Impressarien for Cirkus Madigan, da denne for nogle Aar siden gæstede Svendborg, vist Hotelværten Petersen, som nu genkender det. Der er altsaa ikke længere Tvivl om, at Grevens Elskerinde var identisk med nævnte Cirkus Primadonna, hvis virkelige Navn forøvrigt formenes at være *Hedvig Jensen;* andre siger, at *Colmann* er hendes Efternavn.

Svendborg Amtstidende. *26. juli 1889*

Vetsera-Dramaet paa Taasinge

Ligene af Lieutnant Sparre og Elvira Madigan henstaa endnu i Lundby Kirkes Kapel. Idag er der imidlertid indløbet Telegram om, at Sparres Broder afreiser hertil, og det kan vel derefter antages, at han ønsker Broderens Lig ført til Sverig.

Om Elvira Madigans Lig ogsaa vil blive ført bort, er mere tvivlsomt. Fra hendes

Fader eller Adoptivfader, Cirkusdirektør Madigan, er der hertil indtruffet Telegram med Forespørgsel om, hvorvidt det forholdt sig rigtigt med Efterretningerne om hendes Død, og efterat dette er blevet besvaret bekræftende, er der ikke skeet yderligere Meddelelse fra hans Side. Reklameres Liget ikke i Løbet af de nærmeste Dage, maa det ansees for rimeligt, at Begravelsen finder Sted paa Taasinge.

Af de Oplysninger, som efterhaanden fremkomme, viser der sig med stedse større Inderlighed, at Kronprins Rudolfs og Baronesse Vetseras Endeligt ikke blot i de sidste Dage, men allerede længe har foresvævet Elvira Madigan som Forbillede for Udgangen paa hendes eget Eventyr. De, der have havt Leilighed til at lære hende at kende, skildre hende som meget fantastisk og excentrisk anlagt, og disse Egenskaber hos hende ere yderligere blevne nærede derved, at Forældrene holdt hende under stærk Tvang, i kraft af hvilken hun tilbragte det meste af sin Fritid ene paa sit Værelse.

Et i Sundsvall udkommende Blad meddelte allerede i Midten af forrige Maaned i Anledning af hendes Flugt fra den dengang i Sundsvall værende Cirkus, at hun var stærkt optagen af Beretningerne om Kronprins Rudolf og Vetsera, og at hun, naar Talen faldt paa deres tragiske Afslutning af Livet, begeistret priste deres Skæbne som vidunderlig lykkelig. Kort før hun iværksatte sin Flugt fra Hjemmet havde hun spurgt Moderen, hvilken Dødsmaade denne ansaa for den letteste, at skyde sig eller at drukne sig, og i det Brev, hun efterlod sig, skrev hun udtrykkelig: »Hvis I ikke høre fra mig inden fjorten Dage, er jeg død«.

Bekendtskabet mellem hende og Sparre skal være blevet indledet i Malmø, hvor han for et Par Aar siden, ligesom ogsaa senere havde haft Ophold. Skjønt flere af hans Efterladenskaber bære Grevekrone, skal han dog ikke bare været svensk Friherre, men hørte ganske vist til en gammel adelig svensk Slægt. Han var født 1854 og saaledes 35 Aar gammel. I Anledning af hans Forbindelse med Elvira Madigan havde der været Tale om en Skilsmisse mellem ham og hans Hustru, men denne var ikke bleven iværksat, der var tvertimod til veiebragt en Forsoning imellem dem. Om han ikke desto mindre, som Rygtet fortæller, er bleven viet i Stockholm til Elvira Madigan, staaer indtil videre uopklaret hen: men det ansees ikke for sandsynligt; der findes Intetsomhelst, som bekræfter det.

POLITIKEN. (Fra et Interview i 1886).
26. juli 1889

Hos Elvira Madigan

Hun satte sig ligeoverfor mig, tilbagelænet i Stolen tilpas magelig, til at Brystets fine Runding blev fremhævet, som den burde, og Passiaren begyndte. Hun fortalte mig om sin Barndom, om sit Liv, efter at hun var blevet voksen, alt det, som nu er saa saare godt kendt.

Jeg spurgte hende, om hun nu aldrig var ked af sin Line, om hun ikke blev træt af dette omflakkende Liv.

»Nej«, sagde hun, »naar Folk er saa venlig mod mig som her, og naar der altid er saa mange Mennesker dernede, som klapper« - hun gjorde en Bevægelse med Haanden som for at vise ud over Publikum - »saa er det altid dejligt at arbejde. Men Provinsforestillinger, blive kastet midt ind i det skraalende Markedsgøgl - nej saa hellere... ja hellere *alt andet*«.

Den Gysen, der ved de Ord rystede hendes fine Legeme næsten smærteligt, er jeg kommen til at tænke paa i disse Dage, da Efterretningen kom om hendes Død og dermed om hendes Liv i det sidste Par Aar.

»Men her«, sagde hun, og der kom atter et lyst Smil over de lidt blege Træk, »her i det skønne, herlige Tivoli, her vilde jeg helst optræde hver eneste Aften. Ja, jeg er virkelig næsten syg de Aftener, jeg ikke skal frem. - Men Gisella er jo ogsaa i daarligt Humør, naar hun har fri,

og jeg vilde nødig tage hendes Aftener fra hende -«.

»Mit Ideal er«, sagde hun efter en lille Pavse med en næsten overgiven Latter, »Gisella og jeg optrædende sammen; jeg paa min slappe Line og hun over mit Hoved paa sin stramme - saadan som De har set os paa Plakaterne.

Senere viste hun mig en tyk Bog med utallige Avisudklip fra al Verdens Riger og Lande. Fra hvert Land, i hver Avis var det den samme beundrende Hyldest, i franske, tyske, danske Blade næsten de samme Ord. Hun var glad for sin Bog som en lille Pige for sit glansbilledalbum.

Vi havde siddet en Stund og studeret Sprog paa den Maade. Saa saa hun hen paa sin Moder og spurgte, om hun matte vise Hr. X, den anden Bog, Moderen indvilligede.

»Den anden Bog« var ulige morsommere. Det var Vers og Digte, snart kun to eller fire Linjer, snart hele Kvad paa 12 Vers - hjærtegrebne Beundreres Udgydelser fra fjern og nær.

Jeg fik Indtrykket af, at det var en strængt *renset* Samling, Moderen saaledes havde tilladt den smaa Elvira at opbevare... men hvad der ellers stod i Digtene, har jeg ingen Mening om, skønt jeg nok læste et Par af dem. Jeg havde nemlig selv inde i min Brystlomme et lille pænt selvlavet Vers, som jeg - Herregud, man var jo ung endnu den Gang! - havde tænkt mulig, hvis Lejlighed bød sig, at overrække hende ved Afskeden.

Elvira Madigan yndefuldt placeret i en hængekøje. Taget omkring 1888 hos hoffotograf S. M. Marcus i Ystad. Her efter J. L. Saxon.

POLITIKEN. *26. juli 1889*

Grev Sparres sidste Digt

Gennem vor Korrespondent har vi modtaget nedenstaaende Digt, der er Grev Sparres sidste. Digtet, der, som det ses, er signeret den 10de Juli, fandtes i Elviras Gemmer, i et lille sirligt Skrin ved Siden af en vissen Buket. Det var skrevet med Blyant, paa rødt Papir og hedder:

Brudbuketten

Underbar och skön att skåda
låg buketten frisk på bordet,
rosor kyssta utaf solen,
liljor smekta utat vestan.
Bruden, nitten-årig ungmö,
hade fått den af sin fästman
just idag på bröllopsdagen.
Ljufva dag, som skulle viga
samman tvenne trogna hjertan
och hon går så glad mot bordet,
kyssar rosor, kyssar liljor,
och mot barmen rosor, liljor
kärleksfullt och ömt dem sluter
och betraktar glad dem åter.

Doch nu bäst hon dem betraktar
drar en tanka utaf vemod
genom ungmöns själ, och sorgsam
talar hon till rosor, liljor:
»Underbara, sköna blommor,
o, hur ljufligt friskt I doftar,
svaren, svaren om I veten
att idag Er tid är ute,
att hur än I glöden, strålen
skolen I Er fägring mista
innan qvällen vestern purprat,
sakta vissna bort, o svaren:
Veten I att döden skurit
redan bort Er svaga lifstråd?«
Men till ungmön hviska sakta
rosor, liljor: »Granna flicka,
slut är döden, detta veta
vi, som döden redan tagit,
når från stängeln oss han skiljde.
O, hur skönt än att i döden
tjusa, då är döden hurtig.

Min's, att du en dag skall vissna;
kan du tjusa än i döden,
kan du locka kyssen åt dig
slutta uti kärligt famntag,
lika ljus blir då din dödsstund,
som vår sista suck idag.
Så till fager ungmö hviska
rosor, liljor - men då qvällen
skönast glödda uti vester,
låg hon stel och kall på båren
och med bleka kinden lutad
mot de vissna rosor, liljor.

10. Juli 1889.
Sixten Sparre

Svendborg Amtstidende. *26. juli 1889*

Revolverdramaet paa Taasinge

Med Eftermiddagstoget idag ankom Lieutenant Sparres Broder hertil fra Sverig. Han begav sig strax efter Ankomsten til Hotel »Svendborg« for at ordne Broderens mellemværende, samt til Raadhuset, hvor de Afdødes Portraiter og øvrige Efterladenskaber findes opbevarede, og tog derefter til Taasinge.

Efter hvad der forlyder, er det nu blevet bestemt, at Ligene skulle jordes paa Taasinge imorgen i to ved Siden af hinanden liggende Gravsteder. Elvira Madigans Fader har ved Telegram meddelt, at han begav sig paa Reise hertil: men endnu i Eftermiddag var han ikke ankommen.

Ifølge de seneste Oplysninger har Dramaet først fundet sin Afslutning i Lørdags. Endnu Lørdag Formiddag ere nemlig Sparre og Elvira Madigan sete i Skovene i Nærheden af det Sted, hvor de blev fundne som Lig. Da de ved deres Bortgang fra Troense i Torsdags Formiddag kun førte en lille Spaankurv med nogle Stykker Smørebrød med sig, have de saaledes efter al Rimelighed i de sidste Dage vandret om uden at tage synderlig Næring til sig.

I nogle Blade har det været fortalt, at Elvira Madigan var født i Odense, i andre, at hun var født i Kjøbenhavn og Datter af en højtstaaende Mand. Intet af dette forholder sig rigtig. Ifølge indløbne Meddelelser er hun født den 4de December 1867 i Flensborg. Hendes virkelige Navn er Hedvig Antoinette Isabella Elenora Jensen, og hendes Forældre ere Elenora Cecilie Jensen, født Olsen, og Friedrich Jensen.

Dette spejl med indsat lommeur har tilhørt Elvira. Det beror nu hos Ida Fischer i Svendborg. Familien Madigan boede, når de var i byen, hos barber Lundemann i Fruestræde 2. Spejlet med ur blev i slutningen af juli 1889 fundet af Elviras mormor »Momma«, som skænkede det til familien Lundemann efter begravelsen.
Foto: Svendborg og Omegns Museum.

Guldsmykke, tilhørt Elvira Madigan. Beror nu hos Fru Petersen, Troense. Foto: Jan Edelsteen, 1964.

POLITIKEN. *27. juli 1889*

Selvmordsmanien

Atter igaar et Selvmord
Det synes, som om der nu ikke skal gaa en Dag uden et eller flere Selvmord. Atter igaar var der et Menneske her i Byen, som tog sig selv af Dage.

Det var ved Tolvtiden, at en Mand

med en Frugtvogn oppe paa *Martinsvej* - en af de Smaaveje, som forbinder Vodrofsvej med »Svineryggen«, - saa en Person hænge, med et Reb surret om Halsen, paa et tilstødende Havestakit. Helt oppe ved Svineryggen havde han skrævet over det lave Stakit og var kommen ind i Haven; dér havde han fastgjort Rebet om en af Stakittets Tremmer og har saa tilsyneladende ladet sig glide hastigt ned ad den stejle Skraaning. Jorden var lidt opskrabet, og da han fandtes, laa han med Knæene hvilende i den bløde Muld.

Han blev hurtigt skaaret ned men var da allerede kold; det syntes, som om Døden var indtraadt for flere Timer siden. Af Politiet bragtes han til Frederiksberg Hospitals Lighus.

Den Afdøde var en ret velklædt Mand paa ca. 40 Aar; af talrige kvitterede Regninger, som fandtes i hans Lomme, og iøvrigt af de Oplysninger, vi har indhentet, fremgaar det, at Manden i længere Tid har været Regningsopkræver for forskellige Foreninger, bl.a. for *Industriforeningen* og for *Studentersamfundets Aftenundervisning*.

I hans Lommer fandtes bl.a. ogsaa et Stykke Papir, hvorpaa var skrevet hans fulde Navn og Bopæl og de Ord: »Min elskede Marie«. Han havde Forlovelsesring paa Fingeren; det har sandsynligvis været hans Farvel til Hustruen.

Om Motivet til Selvmordet vides intetsomhelst bestemt. Han havde i sin Portemonnæ lidt over 3 Kr. Sandsynligheden taler imidlertid for, at det er økonomiske Bekymringer af en eller anden Art, som har drevet den Ulykkelige i Døden.

POLITIKEN. *27. juli 1889*

Dramaet paa Taasinge

(Fra »Politiken«s Korrespondent).
Svendborg, Fredag Form.

»Vetcehera«

I det sidst ankomne Numer af »Politiken« ser jeg, at *Elvira Madigan* - efter ubetinget troværdige Udsagn - virkelig skal have sværmet indtil Fanatisme for Kronprins *Rudolphs* ulykkelige Elskerinde og blot ønsket sig en Lejlighed til at dø som hun. Men i samme Numer gør en æret Indsender opmærksom paa, at naar der i Bregninge Kirkes Fremmedbog findes indført Navnet »Vetschera«, skyldes dette en Spøg af en ung Dame, som med ham gæstede Taarnet for nogle Uger siden. Han citerer samtidig nogle Ord af det nedskrevne, som han i Øjeblikket erindrer. Jeg tog i Morges tidlig til Bregninge for nærmere at undersøge denne Sag, som nu synes at have vakt en vis Interesse. Og ganske rigtig findes der i Kirkens Fremmedbog følgende paa et af de sidste Blade, skrevet med sirlig Damehaand:

»*La Princesse Féodora Vetschera avec Suite.*

Belle Mondéro. La France. 6. Juillet 89«.

Løjtnant *Sparre* og hans Elskerinde har rimeligvis end ikke været paa Bregninge Kirkes Udsigtstaarn. I hvert Fald har de ikke indført deres rigtige og tilsyneladende ej heller fingerede Navne i Fremmedbogen, som jeg omhyggelig har gennemsét.

Skolelærer *Rasmussen*, der har Nøglerne til Kirken i Forvaring, vil ej heller mindes, at Taarnet i de sidste Maaneder har været besøgt af svensktalende Gæster, endsige af dette smukke unge Par,

Ernst Bojesens Sortiment.
Nygade 10.
Kabinets 1,00. **Visit 0,50.**
Elvira Madigan.

Cigaretannonce i Politiken d. 27/7-1889.

som ingen kunde undgaa at lægge særlig Mærke til.

Daabsattesten
er endelig fundet i Elviras Kuffert mellem hendes Papirer. Det fremgaar heraf, at *Elvira Madigan* kun var 21 Aar gammel, altsaa yngre, end Rygtet gik. Hendes fulde og virkelige Navn er Hedvig Antoinette Isabella Leonora Jensen.

Hun er født i Flensborg den 4de December 1867 og konfirmeret sammesteds. Man tror, at hun var et uægte Barn. Hendes Fader var *Friedrich Jensen* (vistnok Artist), hendes Moder *Eleonora Cecilie*, født *Ulson*.

Begravelsen
vil finde Sted imorgen, Lørdag, Kl. 12 i Lundby Kirke, Landet Sogn paa Taasinge, paa hvis Kirkegaard begge vil blive jordede i en Fællesgrav. Stedets Præst, Pastor *Schousboe*, vil forrette Jordpaakastelsen.

Telegram
Svendborg, 26. Juli Kl. 7 Aft.
Den afdøde Løjtnant Sparres Broder, Advokat *Edv. Sparre* fra Stockholm, ankom hertil med Toget Kl. 3 og modtoges af Baron *Juel-Brockdorff* samt en stor Mængde Nysgærrige.

Efter at have beset Efterladenskaberne paa Politikamret og betalt Gælden kørte Advokaten til Valdemarsslot som Baron Juel-Brockdorffs Gæst.

Begravelsen vil, som jeg skrev, finde Sted imorgen i Stilhed.

Direktør Madigan var ventet hertil, men er ikke kommet.

Advokat Sparre udtalte, at Familien ikke havde haft nogen Anelse om, hvor Broderen opholdt sig, førend Dødsbudskabet indtraf.

NYASTA KRISTIANSTAD BLADET

27. juli 1889

Dramat i Troense

Sent på måndags afton påträffade en qvinna vid Nörreskov på (Taasinge) Troense liken af en herre och en dam, båda elegant klädda. Liken voro i upplöst tillstånd.

Efter anmälan till skogsfogden och godsförvaltare Petersen foro dessa tillsammans med läkaren Bendtsen från Troense till Nörreskov. Efter något sökande i krattet vid lyktsken, fann man ändtligen liken. Läkaren konstaterade att döden uppenbarligen inträdt i fredags.

Tre man sattes som vakt och Svendborgspolisen underrättades om saken. Polismästaren Lund och distriktsläkaren Möller anlände till platsen i tisdags eftermiddag.

Det blef då upplyst att de olycklige varit löjtnanten vid Skånska dragonregementet *Sixten Sparre* och en ung artist, *Elvira Madigan*.

Paret anlände dit den 18. juni och inlogerade sig på hotell »Svendborg« som äkta makar. Man började emellertid snart tvifla på att de verkligen voro gifta. Han bar vigselring, hon icke. Några trodde sig i henne igenkänna en lindanserska som uppträdt i Tivoli och i en kringresande cirkus. De föregåfvo emellertid att de voro på bröllopsresa. Svenska tidningar meddelade snart att en adlig svensk officer hade öfvergifvit sin hustru och rest i sällskap med cirkus Madigans primadonna, fröken Elvira.

Då detta rykte spred sig, lemnade paret Svendborg ock reste till Troense (Taasinge), der de inlogerade sig hos en fiskarefamilj. I torsdags morse kl. 10 lemnade de logiet, glada och muntra som alltid. De qvarlemnade ett damguldur på hvars baksida stod E. D. under en grefvekrona, och medtogo en korg mat och dryckesvaror.

Derefter ha de endast varit synliga i ett hus vid Mörretkov, der de fingo ett glas vatten. Genom sumpig småskog med stora brännässlor ha de banat sig väg fram till en liten öppen plats. Här under två små bokar ha de så njutit sin måltid. Matkorgen fans tom. Under dem låg en regnkappa utbredd, ock dessutom fun-

nos ett uppslaget paraply och en parasoll.

På hotellet, der Sparre var skyldig 300 kr. fans en del af de dödas garderob qvarlemnad »tills vidare«, samt en fotografi som starkt påminner om Elvira Madigan. Det unga paret har under hela vistelsen der varit muntert och vänligt, hon syntes dock under de sista dagarne vara i nedtryckt sinnesstämning.

Enligt hvad *Politkens* korrespondent i Svendborg telegraferar i onsdags afton ha liken förts till Lumby kyrka på Taasinge, med stort besvär - med anledning af deras långt framskridna förruttnelsetillstånd - blifvit afklädda och lagts i kista. Om begrafningen vet man ännu intet. Både polisen i Svendborg och baron Juel-Brockdorff å Valdemarslott på Taasinge ha underrättat svenska legationen i Köpenhamn, men ej fått svar. Liken af svenska sjelfmördare tillfalla ju medicinska fakulteten.

Bland de efterlemnade brefven på hotellet funnos flere versifierade äfven af äldre datum.

Sparre har dessutom i en almanack skrifvit följande:

»11. juli 89: Till min vän John Rothstein från Sixten, som slutade först:

Det fins ingen menniska som gör dig godt utan beräkning - procentisk i sin finaste form. Detta är a och ö af lifvet. När en menniska födes, då jublar man; när en menniska dör, då gråter man. Det borde vara tvärt om.

S. Sparre

Vidare fans bland qvarlåtenskapen ett guldkors, som var skänkt till den unga konstnärinnan af konung Kristian. På korset lästes:

»6:e aug. 1886, Chr. IX til Elvira Madigan«.

För något öfver en månad sedan sågs Elvira Madigan i Köpenhamn. Till sammans med en yngre, elegant klädd herre spatserade hon omkring i Tivoli; både han och hon lära ha sett glada och belåtne ut. Efter all sannolikhet befann sig paret då på genomresa till Svendborg, men Elvira har ej kunnat neka sig nöjet att återse det ställe, der hon firade sina största triumfer, det ställe, der hon mottog konungens guldkors.

NYASTA KRISTIANSTAD BLADET *27. juli 1889*

Sixten Sparre

Det var ett ovanligt dystert och häpnadsväckande dödsbud, som sistlidne onsdag hit anlände, i det telegrafen meddelade, att löjtnanten vid skånska dragonregementet Bengt Edvard Sixten Sparre i Taasinge skog å Fyen burit hand på sitt eget lif, sedan han först med en revolverkula sändt sin älskarinna, cirkuskonstnärinnan, den 20-åriga Elvira Madigan, in i evigheten.

Hvilka lidelser, själsqval ock slutligen, hvilken förtviflan, som rasat i dessa båda menniskohjertan innan den förfärliga katastrofen inträffade, ligger utom mensklig omdömesförmåga, utom mensklig beräkning. Vi låta täckelset falla öfver den sista akten af detta olyckliga kärleksdrama, som hos vänner och bekanta till den aflidne mannen väckt häpnad och beklagande och hos hans och hennes anhöriga den djupaste sorg och förtviflan.

Sixten Sparre var äldsta sonen till kammarherren Sigge Sparre, af den urgamla Rossviksätten, och hans maka född Peyron. Efter svårare ekonomiska motgångar flyttade familjen i medlet af 1860-talet från Stockholm till Kristianstad, der sönerna Sixten och Edvard genomgingo allmänna läroverket, hvarefter Sixten egnade sig åt den militära banan. År 1880 ingick han äktenskap med grefvinnan Luitgard Adlercreutz, i hvilket äktenskap föddes en son och en dotter. Under uppväxtåren var Sixten Sparre en omtyckt och afhållen kamrat. Han var alltid hurtig och glad - kanske mången gång till öfverdrift - dock slumrade inom honom en hyperpoetisk åder, som stundom qvälde fram i form af fantastiska drömmerier eller extravaganta

illusioner. Han var en kolerisk-sangvinist af klaraste vatten. Men hans flärdfria, allt högmod och tillkonstling saknande natur, gjorde att vänner och kamrater gerna sågo genom finger med hans mången gång till öfverdådigt lättsinne gränsande obetänksamhet; ty om något öga kan hos en menniskas karaktär skilja guldet från slagget så är det vännens.

Sedan Sparre inskrifvits på skånska dragonregementet egnade han sig med lif och lust åt sitt yrke och utnämdes år 1887 till förste löjtnant på regementet. Många af de stunder han var fri från tjenstgöring egnade han åt estetiska studier, och åt många af sina vackraste tankar har han gifvit form i smärre poëm, af hvilka en liten samling i fjor utkom af trycket. Han har äfven lemnat ett och annat litet bidrag i bundet form till »Kristianstadsbladet«.

Men kommo så ofärdens och sorgens dagar. Den sjudande kratern började jäsa allt starkakare och starkare. Det ena utbrottet af en sjuklig och tygellös passion följde på det andra. En guldlockig smäktande sirén på en ståltrådslina tände hos den eldige, fantastiske mannen en lidelse, som kom honom att förgäta sina heligaste pligter mot fädernesland, anhöriga och regementskamrater. Det färska minnet af det blodiga dramat på slottet Meyerling tyckes icke haft så föga inverkan på de båda olyckliges sjuka inbillning och öfverspända fantasi, och så kommo vanäran, ångern, samvetsqvalen.

Hur de sista timmarne förflutit derute på den bokomskuggade ön söder om Fyen, hvilka blodstårar der gjutits och hvilka hjerteqval der utkämpats innan de ödesdigra revolverskotton gjorde slut på två menniskolif, har intet menskligt öga sett och intet menskligt öra hört. Detta vet Herren allena!

Vi kunna endast djupt beklaga det skedda och tänka på de orden: Dömen icke så varden I icke dömde.

H.F.

Smålandsposten

juli 1889

Uppseendeväckande dubbelsjelfmord

Svendborg i tisdags

I Norreskov på Taasinge påträffades en herre ocht ett fruntimmer, båda dödade med revolver. Herrn är, enligt påträffadt visitkort, löjtnant Sparre vid Skånska dragonregementet. Fruntimret antages vara konstberiderskan Elvira Madigan.

Om konstberiderskan fröken Madigans (äfven bekant i Wexiö) plötsliga rymning från sitt sällskap i Norrland var för någon tid sedan en notis synlig i pressen. Det sades äfven då att denne skett till följd af någon kärleksförbindelse med en kavalleriofficer samt att hon yppat dystra tankar i ett efterlemnadt bref. - Löjtnanten och förste adjutanten vid Skånska dragonregementet Bengt Edvard Sixten Sparre af Rossvik var född 1854 och blef officer 1876. Han var son af kammarherren Sigge Sparre i Kristianstad, sjelf bosatt der och sedan 1880 gift med Luitgard Adlercreutz.

POLITIKEN.

(Fra »Politiken«s Korrespondent).
28. juli 1889

Dramaet paa Taasinge

Begravelsen

Lundby, Landet Sogn, Taasinge, Lørdag Eftm.

Begravelsen fandt Sted idag Kl. 1. Skønt Tiden ikke var angivet, og Advokat *Sparre* havde ønsket, at alt skulde foregaa i Stilhed, havde der dog allerede ved Middagstid samlet sig ca. 150 Mennesker paa Lundby Kirkegaard.

Præcis Kl. 1.00 ankom Baron *Juel-*

Lensbaron Juel Brockdorff, Valdemar Slot. Svendborg og Omegns Museum.

Tænk naar engang i Himlens gyldne Sale
jeg med den Ven, jeg her paa Jorden fandt,
i Lyset om et evigt Liv skal tale
og om det Liv, der som en Drøm forsvandt - «

Pastor *Schousboe* kastede derefter Jord først paa hans Kiste, derefter paa hendes. Han talte derefter paa en særdeles behersket og bramfri Maade, idet han gik ud fra Skriftstederne: »Dømmer ikke, paa det at I ikke skal dømmes«, »Kaster ikke den første Sten!« og »Hvo, som staar, se til, at han ikke falder«. Efter at Salmen Nr. 540 var afsungen, blev Gravene straks - efter Landboeres Skik - dækket til, og Følget spredtes. Hver ung Dame blandt Badegæsterne, hver Bondepige og Bondekone havde medbragt en Krans, som de hurtig kastede ned i Gravene, - de fleste Kranse faldt i *Elviras Grav*.

Direktør *Madigan* kom ikke til Begra-

Pastor Schousboe. Svendborg og Omegns Museum.

Brockdorff og Søn, Advokat *Sparre* og andre fra Valdemarslot. I det øvrige Følge bemærkedes endvidere: den fungerende Politimester fra Svendborg, Fuldmægtig *Jantzen*, og Distriktslæge *Møller*, samt en stor Del Badegæster.

Det lille Materialhus ved Kirken, hvor Kisterne var henstillede, var rigt smykket med Gran og Kisterne prydede med talrige Kranse fra Slottet, Badegæsterne og Landboere. Kisterne bæres nu af ældre Folk fra Landet Sogn til Gravene, der laa Side om Side under et mægtigt Egetræ. Og der stod Taarer i Manges Øjne, da disse Ord af Salmen Nr. 311 blev sungne:

velsen. Derimod ankom i Morges Cirkusdirektør *Bergmann* og Hustru, der er Plejeforældre til Elviras kødelige Broder, *Oscar Bergmann*. Forretninger nødvendiggjorde, at Direktøren atter maatte rejse bort i Løbet af Formiddagen, derimod var hans Hustru tilstede ved Begravelsen.

Sparres Slægt har bestilt Gravstedet paa 100 Aar. Der vil blive anbragt et kostbart Jærngitter om Gravene.

Svendborg Amtstidende. *28. juli 1889*

Lieutenant Sparres og Elvira Madigans Jordefærd

Efter den igaar tagne Bestemmelse bleve Ligene af Lieutenant Sparre og Elvira Madigan idag jordfæstede paa Lundby Kirkegaard, under megen Deltagelse fra beboerne paa Thorseng. Særlig Badegjæsterne i Troense, der alle kjendte de Afdøde, vare talrig repræsenterede.

Ligene henstod endnu i Lundby Kirkes Vaabenhus, som var dekoreret med Grønt.

Efterat Advokat Sparre, en Broder til den Afdøde var kommen tilstede, bares under Klokkeklang først Lieutenant Sparres Kiste, som var smukt prydet med Krandse - hvori blandt andet saaes et Kors i de svenske Farver fra den Afdødes Hustru - til Graven, som ogsaa var smykket med Grønt; derefter bares Elvira Madigans Kiste, som ligeledes var smukt prydet med Blomster, til Graven, og efterat begge Ligene vare firede i Jorden sang Følget Salmen - »Tænk naar engang den Taage er forsvunden«, hvorefter Sognepræst Skousbo forrettede Jordpaakastelsen og bad Fader vor. Derefter talte han meget smukt og gribende, gaaende ud fra Skriftstedet: »Dømmer ikke, at I ikke ogsaa skulle dømmes, men mindes Herrens Ord: »Kaster ikke den første Sten«. Derefter blev nedenstaaende Salme sungen:

»Jeg er en fattig Fange.
Og mine Grændser trange,
Som Strandingsmand paa Ø;
Jeg kan ei Frihed finde
Før Tiden vil udrinde,
Før Gud mig engang lader dø.

O Jesu Krist du kjære
Hvad end jeg her skal bære,
Tænk Du paa mig tilsidst;
Hvad end jeg her skal skrifte
Lad mig dog aldrig miste
Din gyldne Æreskrone hist.

Gravene, hvori de to Lig hvile, ligge midt paa Kirkegaarden under de store Egetræer.

Gravstedet er af Advokat Sparre kjøbt for 100 Aar; omkring det vil der blive anbragt et smukt Gitter.

Fra flere Steder saa man Flag paa halv Stang i Dagens Anledning.

En mængde af dem, der mødte ved Jordefærden, medførte Krandse, med hvilke Kisterne saagodtsom fuldstændig dækkedes, efterat de vare sænkede i Jorden.

Paa den Stemning, som herskede ved Jordefærden, var det tydeligt at mærke, hvilket dybt Indtryk det rystende Drama har gjort.

Det maa nu betragtes som sikkert, at Revolverdramaet ikke har fundet Sted før Lørdag Aften den 20de Juli. Fra tre forskjellige Sider haves der overensstemmende Forklaringer om, at Sparre og Elvira Madigan ere sete endnu Lørdag Eftermiddag Kl. 4.

Det fremgaar ligeledes af forskjellige Oplysninger, at de vistnok fra de om Torsdagen forlod Troense have havt deres eneste faste Ophold paa det sted i Skoven, hvor de have berøvet sig Livet; de ere sete hvilende her Fredag Formiddag, og at de ogsaa have havt Ophold her om Natten, derpaa synes det at tyde, at der, dengang Ligene fandtes, ved Siden af dem henlaa et Par Klædningsstykker (et Korset og en Tournure), som

Foto: Svendborg og Omegns Museum.

Postkort fra århundredskiftet. Svendborg og Omegns Museum.

Elvira Madigan sandsynligvis har taget af for at hvile bedre.

Lørdag Formiddag saa en forbipasserende den opslaaede Paraply, som ogsaa fandtes efter deres Død; men dengang bemærkedes der ingen Mennesker i Nærheden af den.

Stockholm, d. 30/7-1889

Herr Godsförvaltere
Härmed anhåller jag, att å egna och min hustrus vägnar få betyga Eder vår tacksamhet för all visad välvilja och godhets-

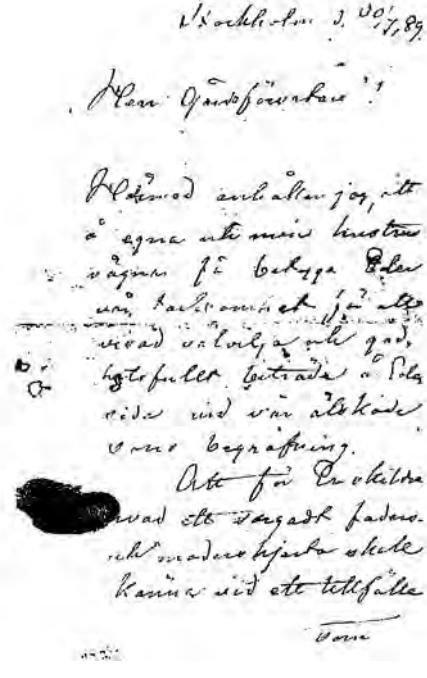

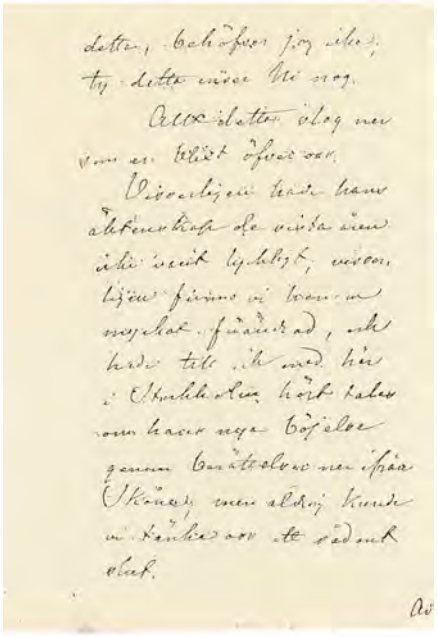

dette, behöfver jag icke;
ty detta visse Ni nog.

Allt detta slog ner
som en blixt öfver oss.

Visserligen hade hans
äktenskap de sista åren
icke varit lyckligt, visser-
ligen finns vi kan en
mycket förändrad, och
hade till ik med här
i Stockholm hört talas
om hans nya böjelse
genom berättelser ner ifrån
Skåne, men aldrig kunde
vi tänka oss att sådant
slut.

Ad

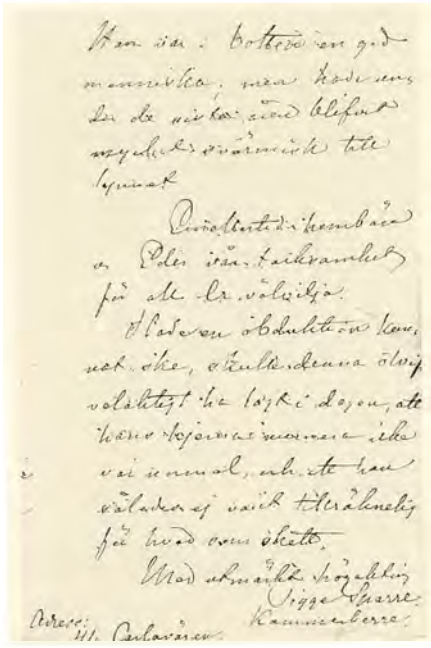

Han var i botten en god
menniska, men hade un-
der de sista åren blifvit
mycket svärmisk till
lynnet.

Omfattande hembära
av Eder vår tacksamhet
för all Er välvilja.

Hade en obduktion kun-
nat ske, skulle denna olvif-
velaktigt ha lagt i dagen, att
hans kjernar numera icke
var unmal, och att han
således ej varit tillräknelig
för hvad som skett.

Med utmärkt högaktning
Sigge Sparre
Kammerherre

Adress: 41 Carlavägen

Original: Tåsinge lokalhistoriske Arkiv.

Köpenhamn den 29 Juli 1889.

Herr Baron,

Erkännande mottagandet af Eders Excellens' skrifvelse, af den 24 innevarande månad, angående svenske undersåten, löjtnant Sixten Sparres, sjelfmord, har jag äran härmed meddela, att löjtnant Sparres svåger, landshöfdingen i Jönköpings Län, R. Dickson, genom Kongl. Utrikes Departementet i Stockholm blifvit underrättad om dödsfallet och uppmanad att för bestämmelse rörande begrafning m.m. direkt per telegraf hänvända sig till Baron Juel-Brockdorff, Troense.

Jag begagnar detta tillfälle att bedja Eders Excellens mottaga förnyad försäkran om min mest utmärkta högaktning.

Hans Beckerlin.

Hans Excellens
Herr Baron Rosenörn-Lehn,
H. M. Konungens af Danmark Utrikes Minister,
m.m. - - - - - - m.m.

Jfr. 30/7 89 U.T.B. 543. (?)

Original: Rigsarkivet.

fullt biträde å Eder sida vid vår älskade sons begrafning.

Att for Er skildra hvad ett sorgadt faders och moders hjerta skole känna vid ett tillfälle som dette, behøfer jag icke; ty detta anser Vi nog.

Alt dette slog ner som en blixt öfver oss.

Vissenligen hade hans äktenskap de sista åren icke varit lyckligt; visserligen funno vi honom mycket förändrad, och hade till och med här i Stockholm hört talas om hans nya böjelse genom berättelserne ifrån Skåne; men aldrig kunde vi tänke oss et saadant slut. Han var i botten en god menniska; men hade under de sidsta åren blifvit mycket svärmisk til lynnet.

Emellertid hembära os Eder vår tacksamhet för all Er välvilja.

Hade en obduktion kunnet ske, skulle denne otvifvelaktig ha lagt i dagen, att hans hjerna numera icke var normal, och att han således ej varit tillräknelig för hvad som skett.

Med utmärkt högaktning
Sigge Sparre
Kammerherre

Adress: 41 Carlavägen.

Brev fra Elviras mor til Politikens redaktion

Ärede Redaktion i Kjøpenhamn.
Tack Tusende Tack för all den sympati; som di Danmark Hav Lagt i dage för min olÿliga Doter Elvira. Blåt en Rigtig danskt jerta kan handla så Högjertat; tack för den spender såm kåm den olÿkliga till del. - Jeg skule Self Hava Rest Ner. Men nu mit arma Huvud var icki Riktigt. Man Befarade då, att att jeg maske skule söka fölia mit Elskade Barns Exempel. Fast jeg Bad min man men Han ville ei, utan Han ville schelv Resa dit ner. Han mente att Han var mera Resolverad, och nu Har jeg måtat visa dem att jeg måste Leva för min famile och min gama Kiera moder såm jeg sedan jeg låg i vugen aldrig Har skilt mig med och inte fören döden siter ås ått. På Elviras egen önska har vi grundat Circus och också telt, då Hon inte mera ville vara ute i verden, for vi motog från alla Lender tikendelser med Contrakt, men Hon ville Resa i Norden, och inte stora aferer Har vi Jort, men vårt telt Har varät en samlingsplas Bode i danemark och sverie Blåt aff fin Publik. Och telt är ingen skam. Tilochmed då det är en med di största som Hav Rest her i Norden. *Barnans Meÿers Topol* alla Reser med telt, många deriklärer önska i Bland att Ha ett telt.

Tivoli trefar man Blåt i Kjøpenhamn, och jertas goda menischor Blot i danemark, från slåtet till Hüdan, en sådan Kung, och sådana menischor Besiter Blåt danmark.

Huru ofta Hav Elvira och jag Lentat dit, men Hon Har döt på den jorden Hon Lentad efter, gud vare Henes fövirade schel Nodig, och gud förlåter Hener jeg Har Lenge Sedan tillgivet Hener. Hon Har följt sit gjertas val. Hon viste inte att Hon fulde en mördare, såm drog Hener utt aff sit moders Hus, för at stila Hans Begäran, och sedan Lumsk mörde Hener i Sömnen ve ve Hans arma Siel, då Han skal treda fram för den såm star Högre en menischan såm är Here åver ås, kan hans Schel få Ro, - jeg tvivlar. Inte Nog med, att min stakars Barn Hav följt sit Jerta men alt Hon Hade aff minen från mig och stÿfadren. Har Hon jort till pengar för att undar stöda Spare med pengar. Hon Har send Honom Myket och mångt, men Han aldrig et Frimerke Blåt diktar och verser, och trengt på för Lenge Sedan att Lemna sin moder, men fornuftet talte, och med alt arbeta Hon i mot att Behåla sin Heder.

Löitnant spare för 2 år sedan framstelde sig för os i Kristianstad och kom var qvel i Circus och en aftan frågade Han om Han får låv att medfölia vegen Hemat i Selskap, då svarede jag, att det är intet pasande, men då kåm Han endå, Elvira mig under armen och mormor vid andra sidan. Han mid Madigan. Det var Hella Bekontskapen och vidare Blev det inte tala åm en Blåt åm snöveder, når vi Reste kåm spare till mig och frågade åm Han får imelen ålt Skriva til mig och fråga

Huru aferernar går, då Han Blåt Lever för Kånsten, men jeg emotlag inte Nagran Brev eler vidare, och vi tenkte Heler aldrig vidare på den Heren. Såmaren i Ljungbÿ Hed var spare där och talte till os såm flere aff Publiken men ingenting om Elvira. en afton frogade Han om han får jöra selskap med os Hem, och jeg ingenting Hade att invende därpå, i all ära, men då var Kl. Slagen för mit Barn då förmodar jeg att Han Hemlig till Stukit Elvira nogån Lap Papier vid afsked, för då Böriade det som jag Nu Hör aff mis Rosa får Hon var Heners förtroende. Alla viste det men ingen föråde Hener, för Hon gav Persenter att di Skole tiga, og teg gorde di såm en grav, och Breverne till Hener var Påst Restant och var dag et Brev. Såm jag Hör nu Har Hon 3 gånger afbrutet Brevvexlingen men do Har Han truat att Schuta sig om Hon intet Skriver. till Hudiksvall mottog Hon ett Stort förseglad Brev såm ine Holde Hans Levnad, det Blev mig i går Bekant aff min verdina och efter dette Brevet var flikan sig aldrig Lik, utan gråt Nat och dag och förtvivlad vred sina Hender och Ropa på gud att Reda Hener Reda för gudskul mit arma jerta Reda mig att ei falla i Frestelser då verdinan frogade Hener vad det feladeS Hener såm hade allting som en Flika önskade sig, då svarade Hon och åm jeg kunde antäntro mig att Någan, men en Ed Binder mig, och jag är olÿklig. Elvira velkade aff var dag, men jeg aningslöst troede att det Huvudpina såm Hon föregav, forsökte alt vad Hon Hade Lust att

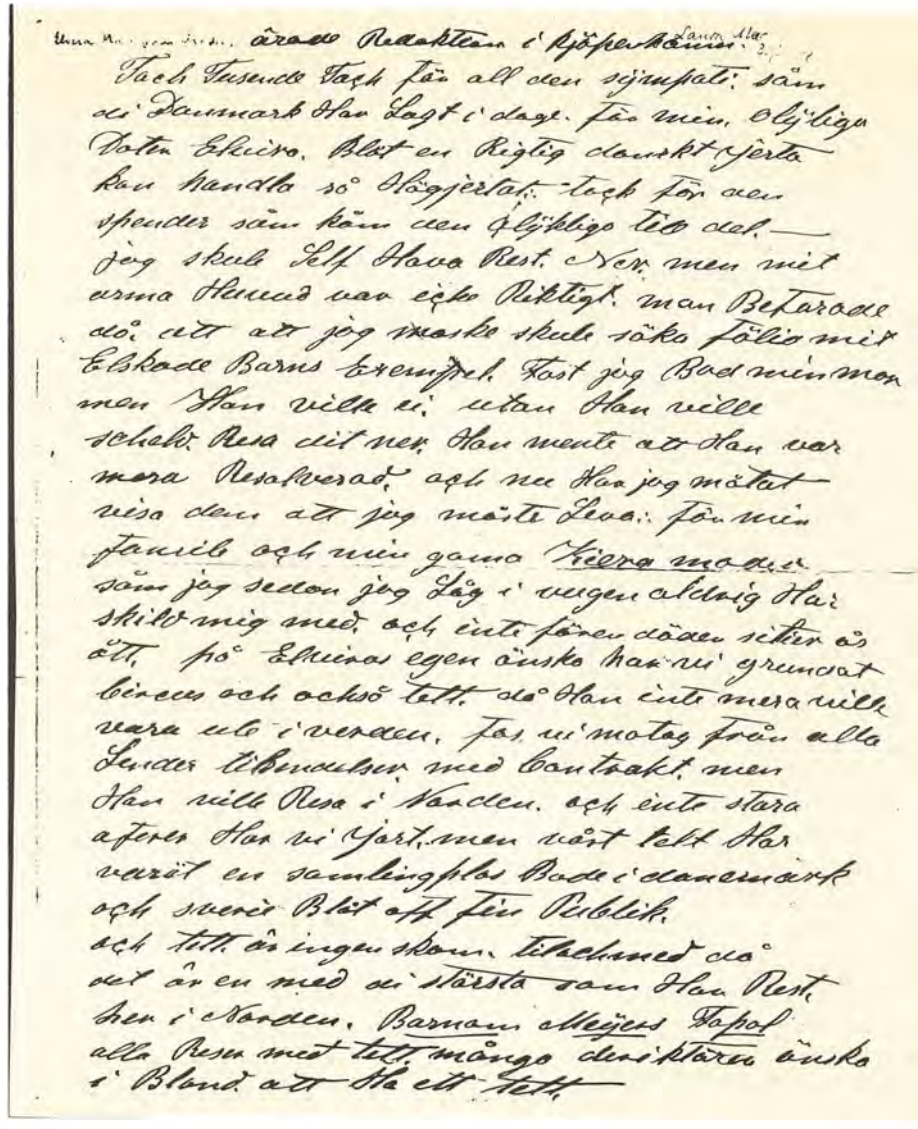

Original: Det kongelige Biblioteks Håndskriftssamling.

spisa och drika spasera åka men ingen jelpte. då tenkte jag på med tiden Blir alt Bra då Hon altid ville vara ensam med Lektÿrer, til det sunsval Blev alvarig, då ana jag att flikan var ei mera den sama. Då depesen kom ville jeg Bryte op den, men för sent, då tog jag i för Hör en ung Flika såm nu är Hos mig 3 år och frågade Har du aldrig fört Några Brever från Elvira på posten men svaret Blev Nei dagen därefter var Elvira försvunen och den Nemda Flikan Har fört Brever Nestan två år på Posten, men eingen förade Hener. Nu Stod vi för En Retzel. Hon Reste med morgon toget. vi tog onfartÿget till Stocholm och åm inte Har Blivit tioka, så skule vi Hava opnåt Hener, men alt gik imot och vidare är kjend nag Elvira Har altid varit ett dÿgdigt gåt Setsamt Barn, aldrig motsakt mig i Nogot, då jag aldrig nogåt uret Hav fodrat aff Hener utan Har altid Holid mit Barn som en Heligdom, såm jag ovundaste Blåt Någon ville tala vid Hener och ville aldrig Höra aff giftermol, jag ville Hava mit Barn för mig sel.

I Sundsval å Pant Banken har Hon satt sina Briliant Ringe och vidare har Hon i förvilessen skenkt Bort Bode sitt och mit som hon Blåt fik medge Sparre och Helle tiden var Blåt Hanser Breve att Han var skild med sin Hustru och att Han ville taga livit aff sig åm hon inte siger ja, då Lovade Han Henar ett Hÿligt Hem med alt utmalad Idylijk Sitten Rom var Röd Plys, Draning Rom grönt och Såvkameren alt Blåt Plys, alt Blev Hener förspeglat det arma fantasi. Blåt att Nara ut Hener os sedan mörda Hener.

engång för ett år sedan i gradroben såg Hon vid ankledningen en varsel, då jag på Plaserne åpptog Billeterna Hörde jag et valsamt skrik, jag Löper in i gradroben och frogar efter, men Hon står Blekt såm et Lik och siger jag såg en död Hon som var så vit så mager, falla På mis Rosas Föter och då Ropade Hon *Sixten.* sa Rosa men då tilltaller jag Hener att det fins ingenting till. Blåt fantasi Bilder, men det svevade endo alting för Hener, den Han Hon då Sag, var den såm drepte Hener.

engan igen Låg Hon såm i en dvala och do tÿkte hon att två Englar var Hos Hener. Broder och sÿster Halvsÿskan, att di sat sig På vardera arm och så Bar det aff till Himelen. Hon var i kled vitta stora vingar Englarna försvinna i Himelen men hon kunde inte koma in do himelen altid Stöte emot Huvudet och kåm ner Sakta på Jorden och till verkligheten. Hon var Red för allting, spöken fulla mennesker aldrig ville Hon Liga ensam i Rumet, utan altid vid mit Rum, men Han Kunde nog fördriva alt. Nu har jag tapat min Lÿka mit olderdoms stöd, min Redande Engel. Jag vandrar som en atamat. i Stÿv Fadren Hade Hon en Rigtigt Far då Han för sin Lille pige ingenting sparade och Hon kunde Have Biert Hans sista så skule Pigen Had det. Han sa altid Flikan arbetar jo låt Hener få vad Hon vil och Hon fick också. Bode Edukation i alt och jag ville vise verden att det fines Resande Barn såm kan genstela sig med var dame Rang.

Förlåt detta Brevet är otydligt Skriven men mina ögon är Bleven så svage aff gråt att jeg inte ser och mina Nerver Rÿster.

Tack för Henes Vener i Livet såm i döden det danske Folk.

den sorgna modern
Laura Madigan

Hudiksvall, den 30 Julli 1889.

Svendborg Amtstidende. *30. juli 1889*

Taasinge Dramaet

Igaar kom Elvira Madigans Bedstemoder hertil. Elviras Fader blev forhindret fra at forlade sin Cirkus, og saa begav den halvfjerdsindtyveaarige Kone sig paa den lange Reise fra Hudiksvall for at se det Sted, hvor hendes Datterdatter havde sluttet sit Liv. Det lod paa hende, som om hun helst havde seet, at Liget var blevet ført til Sverig med hende, men da hun snart fik Besked paa, at dette ikke godt log sig gjøre, og at Datterdatterens Begravelse allerede havde fundet Sted,

slog hun sig til taals med at se de Efterladenskaber efter den Afdøde, som endnu fandtes i Politiets Værge.

Efter de Meddelelser, som hun har givet, havde Elvira Madigan allerede i længere Tid forberedt sin Flugt, og nogle af Cirkuspersonalets Medlemmer vare blevne indviede deri, da hun ellers næppe vilde have været istand til at kunne komme afsted. Deres Taushed havde hun imidlertid, som det nu er oplyst, sikret sig ved forskjellige Gaver. Iøvrigt gaaer Bedstemoderens, Anna Maria Olssons Forklaring ud paa, at Elvira Madigan ved sin Flugt var i Besiddelse af mange flere Værdigjenstande end der nu findes i Efterladenskaberne; men hun antager, at det Flygtende Par har havt meget faa rede Penge med sig, og at derfor efterhaanden forskjellige Smykker ere blevne omsatte i Penge. Kun Guldkorset, som Elvira havde modtaget af Kong Christian, havde hun bevaret til det Sidste, det var hendes Stolthed, og hun kunde glæde sig over det som et Barn.

Som et Bevis paa, hvilken overordentlig Opsigt det sørgelige Drama har vakt hele Landet over, kan anføres, at Elvira Madigans Portrait efterspørges overalt, og Spekulationen har endog fine Steder naaet en noget dristig Form. Fra en anden fyensk By som der saaledes forleden Forespørgsel til en herværende Boghandler om han ønskede Portraitet af Elvira Madigan og Lieutenant Sparre - og saa viste det sig, at de kendte Portraiter slet ikke vare af de Perioner, som de udgav sig for. Her i Byen traf det sig jo faa heldigt, at baade Sparre og Elvira Madigan vare kendte; Andetsteds er det maaske gaaet bedre.

Elvira Madigan. Illustreret Tidende.

Illustreret Tidende

4. august 1889

Elvira Madigan

Det opsigtsvækkende Kjærlighedsdrama, der har faaet sin triste Afslutning i Nørreskoven paa Taasinge, har i mer end anmindelig Grad beskæftiget Publikum i den sidste Uges Tid. Hvor moralsk indigneret man end vil være over det illegale Forhold, der har existeret mellem Elvira Madigan og hende Elsker, kan man dog ikke andet end have Medlidenhed med den unge Pige, der har haft saa trist en Skjæbne. Hun skal have været ikke blot smuk og flink i sin Kunst, men tillige en Pige, der holdt paa sin Værdighed og ikke var til Fals for den første den bedste. Hun havde været en saa feteret Cirkuskunstnerinde som faa, og havde endog som Anerkjendelse for Dygtighed (og Dyd) faaet en Gave af selve Kongen, Guldkorset , hun altid bar, baade naar hun optraadte paa Arenaen og ellers. Fra denne Herlighed sank hun Trin for Trin ned i trange og triste Forhold. For at holde sine Forældre oppe blev hun ved deres Trup, skjønt hun sikkert kunde

have faaet udmærket Engagement hos andre Cirkusdirektører. I det tarvelige Selskab maatte hun ofte taale slet Behandling, og hendes daglige Liv forbitredes sikkert stadig af de elendige Kaar, hvorunder hendes nærmeste levede. Kan man saa undre sig over, at hun, hvor utilgængelig hun end hidtil havde været for al den Smiger og Kurmageri, en Primadonna af hendes Art er udsat for, til sidst begyndte at lytte, da en ung smuk Mand tilhviskede hende Elskovsord, skrev Breve og glødende Kjærlighedsdigte til hende, at hun lod sit Sind og sine Tanker fange af ham, og at det gik, som det gik. Hun har maaske fra Begyndelsen af ikke en Gang anet, at han var gift og haabet, at deres Forhold skulde blive saa legalt, som Samfundet nu engang forlanger det.

- Det berettes, at hun, de sidste Dage de saas i Troense forinden Selvmordet, synlig var i nedtrykt Sindsstemning, medens han derimod var glad og fornøjet. Hvem ved, hvad hun har lidt i disse Dage, da hun evig og altid har gaaet med den Tanke, at om saa og saa mange Timer var det hele forbi. Et letsindigt Pigebarn vilde have løbet fra det hele, ladet fem være lige og begyndt igjen paa Livet. For hende syntes Livet ikke mere til at leve, og saa gav hun sit Minde til, at han dræbte hende.

Stakkels Elvira!

4. august 1889

Til de to -

Til Side, Hr. Dommer! - tillad mig, Hr. Præst!....
her lægger en Krans jeg af Blodbøg paa Graven;
skær løs kun! skær løs paa den gamle Læst,
drej Øjne, kors Arme, bryd over dem Staven:
jeg plukker dem Blod-Løv derude fra Haven,
hvor Tordenen hulker i Bygernes Blæst;
Naturen har Medynk - dens »Ro« er en Løgn,
som Mennesket opfandt, da Sorgen blev Sminke;
usminket er Døden, som uden at blinke
forretter sin Embedsdont Hellig og Søgn!

Jeg kjendte dem ikke - og kjender dem grant:
de har dog en Række navnkundige Aner -
saaledes som Dante blandt Skygger dem fandt
i Jammerens Land ad de vejløse Baner:
dem kjender vi alle, og sænkede Faner
betegner den Hyldest, som Kunsten dem vandt;
nuvel da! saa er det ej »uhørt« det Skridt,
som nu giver Tungerne Løb over Landet:
de vilde det - har vel ej kunnet det andet -
de to, som har elsket - har syndet - og lidt!

Jeg spænder paa Harpen den dirrende Traad -
jeg vover knap Haand over Strængen at lægge;
for vegt bliver Digtet, naar Kinden er vaad:
det var, som jeg kjendte og elsked dem begge!
det var, som jeg saa gjennem Løndommens Dække -
og ser man for dybt, ja saa koster det Graad.
Natur! Du, som intet af Sjæle-Nød ved,
som skriver din Lov, og som følger din Bane -
Dig vies min Sang, mens jeg sænker min Fane
og lægger min Krans for de skyldige ned!

Vig Pladsen! af Vejen du sladrende Flok,
som ofrer din Hvid, for en Nyhed at vide,
som aldrig kan faa af »Skandalerne« nok,
men næppe har Mod til med »Ofret« at lide:
se, Parcen, den gamle, der tæt ved din Side,
hun væder sin Traad, mens hun træder sin Rok!
hvad hun vel kan spinde dig selv for et Spind,
dit Hus, dine kjære, din Slægt, dine Venner,
ja tak du din Gud, at du ikke det kjender -
thi Elskov, som Døden, er jærnhaard - og blind!

Jeg kjender dem ikke - og kjender dem godt;
og nu er de indskrevet mellem de døde!
og enten nu Rejsen blir lang - eller blot
et Stjærneskudsfald i det graablege Øde:
nuvel! der var Skjønhedsglans over det Møde
paa Øen i Nærhed af Valdemarsslot.
Saa fletter jeg Parret af Sommerens Flor
det skjønneste Løv i en purpurrød Vinding.
at dække det gabende Saar i en Tinding....
ak, Elskov, dit sidste, fortvivlede Spor!

28. Juli 1889.

Holger Drachmann

Holger Drachmann. Foto fra gengivelse i låget på cigaræske 1889. Svendborg og Omegns Museum.

Svendborg Amtstidende. *5. august 1889*

Taasinge-Dramaet bedømt i Sverig

I endnu høiere grad end i den danske Presse har man i den svenske Presse beskæftiget sig med Dobbeltmordet i Troense. Man vedbliver fremdeles i Sverig dermed, men det er tildels helt andre Synspunkter, end dem, man gaaer ud fra i danske Blade, som fremdrages. De politiske Partier have nemlig faaet fat i Sagen og benytte den som Udgangspunkt for indbyrdes Angreb. Det har nemlig vist sig, at Grev Sparre har været Medarbeider af radikale, halvt socialistiske svenske Blade. Stockholmerbladet »Figaro« har bragt Afsløringer herom, der ikke kunne forkastes. Da dette blev bekjendt, toge talrige Oppositionsblade saavel som de socialistiske svenske Blade Grev Sparre i Forsvar mod de Angreb, der i konservative Tidsskrifter og Blade vare blevne rettede mod ham som Forfører og som den, der havde brudt sit Ægteskabsløfte. Til disse Angreb er der kommet andre, der i den ikke realistiske Del af de svenske Tidsskrifter rettedes mod Sparre som Tilhænger af Strindberg, den bekjendte begavede, men nihilistiske unge svenske Forfatter, der selv for nylig skal have været en af hovedpersonerne i et ægteskabeligt Drama. Samtidig behandle svenske æsthetiske Tidsskrifter det Sparre-Madiganske Drama videnskabeligt, idet de særlig lægge Vægt paa Selvmordssmitten i bestemte Former og om fortvivlede Afgørelser, der rundt om i Europa have taget Udgangspunkt fra det Dobbeltselvmord, der fandt Sted ifjor paa det lille keiserlige Jagtslot i Wienerwald. De avancerede Naturalister á la Strindberg benytte derhos Sagen for at angribe den nuværende Samfundsmoral og det, de kalde »Dyds- og Eunochpoesien«, »den akademiske Fyldehundspoesi« og »Bulderbassedigtekunsten«. Et svensk socialistisk Blad bemærker bl.a. om Sparre: »han var en Oppositionsmand. Det er tilstrækkelig til at vække vor Sympathi for ham, selv om han ikke havde opponeret mod noget andet end mod - Livet. Vi ynde ikke Selvmord, særlig ikke hos den literaire Intelligens, thi den behøves i den sociale og intellektuelle kamp, der i vor Tid føres mod det gamle, udlevede Samfund.

Men da Intelligensen saaledes som i det foreliggende Tilfælde kun har faaet en usund Næring og ikke har kunnet skaffe sig en Mark for sin Birkjomhed, hvad skulde den da gjøre? Paa dette Spørgsmaal er under visse visse Forhold en Revolverkugle det rigtige Svar«. Om selve det Par, der søgte Døden i Fællesskab, hedder det fremdeles: »De To, der søgte Døden i Troense, havde opdaget det nuværende Samfundslivs Usselhed, og da de ikke fik Lie paa noget Bedre, forlode de Livet. Hvor mange andre ere ikke under lignende Omstændigheder styrtede, fordi de ikke fandt noget Ideal med Kjød og Blod at leve for. De vare fordærvede, raaber hykleriet. Dette er ikke sandt. De vare mindre fordærvede end tusinde Andre, som med fjederlet Samvittighed begaa den samme Brøde mod Kjønsmoralen men uden at bryde med Livet. De to Døde i Troense vare deres klassefæller aabenbart overlegne i intellektuel henseende og de vare det, efter vor Opfattelse, ogsaa i moralsk henseende, thi den høieste Moral, vi kjende, er Utilfredsheden med usle Forhold«.

Var pastor Schousboe årsag hertil?

Selvmorderes Begravelse. Ved Fyens Stiftskonvents forestaaende Efteraarsmøde agter Biskop Stein ifølge »Fs. Ststd« at holde et Foredrag om Præsters Stilling ved Selvmorderes Begravelse samt indlede en Forhandling om dette Spørgsmaal, hvilket vistnok vil være meget kjærkomment for Geistligheden netop i disse Tider, hvor denne Sag ved de hyppig forekommende Selvmord er kommen til at staae paa Dagsordenen.

Skillingsviseproducenterne fik alletiders bestseller. Her er udgiverens beretning på bagsiden:

Dobbelt-Selvmordet ved Taasinge

En Dag i Juli Maaned fandt man i Nørreskov paa Taasinge to Lig, der senere viste sig at være af en svensk Dragonofficer, Løjtnant Sparre, og af den ogsaa her i Danmark feterede Beriderske Elvira Madigan, der endog for sin Elskværdighed af Kongen havde modtaget et Guldkors. Hun var ung, 23 Aar, smuk og graciøs og dansede i den senere Tid paa Staaltraadslinie. Her optraadte hun paa Tivoli. Hun var ved sine Forældres Selskab. Hun tør siges at have været en fuldt ud uskyldig Pige, indtil hun saae Løjtnant Sparre, der ved Foræringer, Blomster, Soupéer osv. gjorde alt for at vinde hende, der ellers havde modstaaet alle Efterstræbelser.

Pludselig forsvandt Løjtnant Sparre fra sit Regiment, og samtidig savnedes Elvira Madigan, der var født af en halv dansk, halv svensk Moder, og hvis rette private Navn formodes at være Hedvig Jensen. Selskabet var den Gang i Sundswall. Løjtnant Sparre havde i Sverrig Hustru og to Børn, han var 35 Aar gammel.

Ved Siden af Ligene fandtes en Revolver, og det synes som om Sparre har skudt først Elvira, senere sig selv. Han efterlod sig en Gæld af 300 Kr. paa Hotellet i Svendborg. Kærlighedsforholdet siges at have varet i flere Aar. Elviras Parasol var sønderbrudt, saa at det synes som om hun har gjort en desværre forgæves Modstand. Paa Elviras Lig fandtes Guldkorset, og hun laa med foldede Hænder.

Hvorledes det egentlig er gaaet til, vil vel blive en uopklaret Gaade, men det synes i Korthed forklaret at se saaledes ud: Løjtnant Sparre, der ikke var fornøjet hjemme, har gjort alt for at vinde den unge Piges Kærlighed, han har villet flyg-

Viſe om
Løjtnant Sparres
og
Elvira Madigans
ulykkelige Død
i Nørreſkov.
Meddelelſer om Ulykken.
Kjøbenhavn.
Trykt hos Bernh. Wenstrøm.

te med hende, men har ikke havt Penge nok; de have tilsidst spist til Middag sammen i Nørreskov, og der er Gerningen sket. Løjtnant Sparre havde forgæves skrevet efter Penge hos sin Familile, og da han jo tillige i Sverrig kunde vente at blive behandlet som Desertør, har Næringssorg, Pengetrang og Æresbekymringer vel været Grunden til det ulykkelige Skridt.

Mel. Amanda sad med en Krans i Haaret.

Det var i Taasinges skønne Egne,
At tvende Elskende maatte blegne,
En svensk Dragon-Officcer saa køn,
Og en Beriderske led i Løn.

De kunde slet ikke faa hinanden,
Hun var jo fri, det var ikke Manden;
I Sverig boede hans Hustru kær,
Dog stod de ikke hinanden nær.

De leved ikke i Hjertets Glæde,
Og Lykken var ej hos dem tilstede;
Hans Navn var Sparre, og han drog hen,
Med Madigan som sit Hjertes Ven.

Til Danmark førte dem deres Veje,
Dog Penge havde de ej i Eje,
Og da de Ulykken ene Saae,
I Døden vilde de begge gaa.

Hvad de har tænkt og hvad de har talet,
Det har man ondt ved at skaffe malet,
Man fandt dem først, da Alt var forbi,
Da man i Skoven saae deres Lig.

Der laa de stille tæt ved hverandre,
Fra Livet sammen de vilde vandre.
Hun folded Hænderne i sin Død,
Man veed ej, hvem af de To der skød.

Hun var Beriderske og var stille
forsvunden, da hun med Sparre vilde,
Stor var vel Sorgen i deres Bryst,
De blev begravet ved Danmarks Kyst.

For sent kom Moderen der tilstede,
hun for Elvira kun kunde græde,
hun var forsvunden i Tidens Hav,
hun stod der nu ved sin Datters Grav.

Men I, som Hjerternes Længsel kende,
Beklager ham og beklager hende,
I Sjælens Dyb kan man ikke se,
Men Gud bestemmer hvad der skal ske.

Denne vise indspilles stadig på plade - sidst med Maria Stenz.

POLITIKEN. *23. august 1889*

En engelsk Madigantragedie

Allerede for flere Dage siden bragte vi gennem et Telegram fra vor Specialkorrespondent Meddelelse om, at Udgiveren af Londons tyske Journal *Johann Lachmann* i Søndags havde skudt sin Elskerinde, deres fireaarige Datter og sig selv. De igaar ankomne engelske Blade indeholder udførlige Beretninger om denne frygtelige Tragedie. Sammen med sin Elskerinde og deres lille Datter var Lachmann taget ud til River Acon, hvor han agtede at holde Ferie i nogle Dage. han havde lejet et Par Værelser hos en Enke, og baade han og hans to Ledsagerinder syntes at være lykkelige og tilfredse. De gjorde hver Dag længere Udflugter og kom glade og fornøjede hjem om Aftenen.

I Søndags Formiddags hørtes Skud fra Familiens Soveværelse. Enken ilede op for at høre, hvad der var paafærde, men fandt Døren aflaaset. Hun tilkaldte nu Folk, som sprængte Døren og trængte ind i Værelset. Det Syn, der mødte de Indtrædende, var forfærdeligt. Lachmann selv laa livløs udstrakt paa Gulvet med et stort Skudsaar i Hovedet, hvorfra Blodet strømmevis vældede frem. Paa Sengen hvilede hans Elskerinde og hans Datter. De var begge døde og havde begge Skudsaar i Tindingen. Sengklæderne var fuldstændig gennemtrukne med Blod.

Efter hvad de engelske Blade ser sig istand til at meddele, var Lachmann gift, men havde i længere Tid været skilt fra sin Hustru. Han maatte betale hende 17 sh. 9 Pence om Ugen i Underholdningsbidrag, og da hans Indtægter var forholdsvis smaa, faldt det ham yderst vanskeligt at tilvejebringe Pengene. Man antager derfor, at Motivet til hans ræd-

selsvækkende Handling har været Næringssorg. Han saa ingen Udvej til at skaffe sit Barn og sin Elskerinde Udkommet og fattede da den frygtelige Belutning at berøve baade dem og sig selv Livet. Det formodes, at han har skudt de to ulykkelige Ofre, mens de laa i dyb Søvn. Den myrdede Kvinde var knap 28 Aar gl. og havde et særdeles smukt og tiltalende Ydre. Til Enken, hos hvem de havde indlogeret sig, skal hun have ytret, at hun ønskede at følge Lachmann i Døden.

Sorgeliga saker hända
Än i våra dar minsann,
Sorgeligast är dock denna -
Den om fröken Madigan.

Vacker var hon som en ängel:
Ögon blå och kind sä röd.
Smärt om livet som en stängel;
Men hon fick en grymmer död.

När hon dansade pä lina
Lik en iten lärka glad.
Hördes bifallsropen vina
Ifrån fyllda bänkars rad.

Sä kom greve löjtnant Sparre,
Vacker var han, utav börd,
Ögon lyste, hjärtan darre,
Och hans kärleksbön blev hörd.

Greve Sparre han var gifter,
Barn och maka hade han,
Men från dessa nu han rymde,
Med Elvira Madigan.

Så till Danmark styrdes färden.
Men det tog ett sorgligt slut,
Ty långt ut i vida världen
Tänkte de att slå sig ut.

Men se slut var deras pengar,
Ingenting att leva av!
För att undgå ödets strängar
Bygga de sitt bo i grav.

Och pistoen full av smärta
Greven tar och sikte tog
Mot Elviras unga hjärta:
Knappt hon andas, förr'n hon dog.

Ack mig hör, Ni ungdomsglada,
Tänk på dem och sen Er för
Att Ni ej i blod få bada
Ni ock en gäng, förr'n Ni dör!

J.L. Saxon

Epilog

Allerede i 1888 forlod Gisella Cirkus Madigan. Dette år mødte den 19-årige linedanserinde Alexander Braatz med hvem hun under et gæstespil i Odessa eller Kiev flygter. Parret bliver gift i England, hvorefter turen går til USA. Her skaber de et musical comedynummer, der i de kommende år gør stor lykke.

Rosa Madigan, John Madigans niece, blev gift med Oscar Madigan - alias Oskar Bergman - alias Oskar Jensen - broder til Hedvig/Elvira - men plejesøn hos Cirkus Bergman. Dette Cirkus havde som hovednummer i 1890 Blomsterpigen til hest med Elvira Bergman - også et plejebarn i Bergman-familien.

I 1892 blev John og Laura Madigan gift. John Madigan fik også et tragisk endeligt. I 1897 indebrændte han i Gävle i Sverige. Laura fortsatte med cirkus nok en tid, men slog sig derefter ned i Limhamn i Skåne, hvor hun døde i 1918.

Rosa Madigan - som 38-årig. Hun var født i 1873 og dør i 1958 i Amsterdam. Original i Nationalmuseets 3. afd.

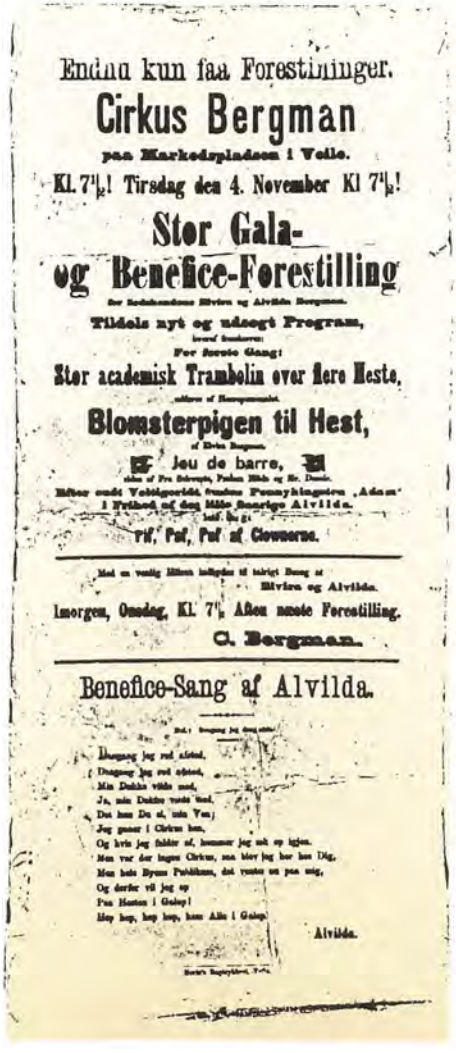

Endnu kun faa Forestillinger.

Cirkus Bergman

paa Markedspladsen i Vejle.

Kl. 7½! Tirsdag den 4. November Kl 7½!

Stor Gala-

og Benefice-Forestilling

Tildels nyt og udsøgt Program,

For første Gang:

Stor academisk Trambolin over flere Heste,

Blomsterpigen til Hest,

Jeu de barre,

Mdse. endel Velridgerdild, fremvises Pramyhingsten „Adam" I Frihed af den lille Smerige Alvilda.

Pif, Paf, Puf af Clownerne.

Med en venlig Hilsen indbyder til talrigt Besøg

Elvira og Alvilda.

Imorgen, Onsdag, Kl. 7½ Aften næste Forestilling.

C. Bergman.

Benefice-Sang af Alvilda.

Alvilda.

Plakat for Cirkus Bergman. Gala- og Beneficeforestilling for søskende Elvira og Alvilda Bergman. Vejle 4. november 1890. Original tilhører Anders Enevig - Kopi på Nationalmuseets 3. afd.

J.A. Braae fik hurtigt fremskaffet dette portræt af Sixten Sparre i sommeren 1889. Nu i Svendborg & Omegns Museum.

Pris 10 öre. Pris 10 öre.

TÄLT CIRCUS MADIGAN.

Program.

1. Mr Bergman. Travail till häst.
2. Miss Rosa. 3 nationernas: Island, England, Skottland.
3. Mr Benning. Perterr-gymnastik.
4. Mr Bell. Graciös ridning till häst.
5. Grisen Dick framföres af Clown Tapoote.
6. Miss Christopher. Voltiger till häst.
7. Mr Oskar. Estrå.
8. Boulanger, verklens nihsta equilibrist.
9. Ölands-springhäst, framföres af direktören.
10. Dresserade Pudelhundar framföras af Clown Christopher.
11. [illegible]
12. Miss Rosa, född James Madigan, i sin graciösa dans och ridning till häst.
13. Dubbel Jokej af mr Bell och Boulanger.
14. En hadare på Hrentyr.
15. Pantomim.

I händelse af inträffad sjukdom, förbehåller sig direktören rätt att ändra programmet.
Representationen börjar hvarje afton kl. 8.
Söndagar gifvas två föreställningar, den första kl. 6 och den andra kl. 8 e. m.
Hundar få ej medtagas.
Biljettförsäljningen börjar en halftimma före föreställningen.
Biljetterna gälla endast för den dag de äro köpta.
Närmare genom affischer.
Program vid ingången à 10 öre.

John Madigan,
Direktör.

Plakat for Circus Madigan 1890. Original på Nationalmuseets 3. afd.

Gisella - her som fru Braatz umiddelbart efter flugten fra Madigans, fotograferet i London. Original hos Elvi Henriksen.

Musical Comedy-nummeret, der gjorde bl.a. Gisella - yderst til højre - og Alexander Braatz berømte i den amerikanske artist-verden. Her fotograferet i den første version fra 1890'erne. Original hos Elvi Henriksen.

Rosa og Oscar Madigan fotograferet hos Carl Nilsson i Norrköping - nu i Nationalmuseets 3. afd.

I slutningen af 1890'erne optrådte Gisella og Alexander bl.a. med dette nummer. Original hos Elvi Henriksen.

Fra den svenske film Elvira Madigan med Eva Henning i titelrollen og Åke Ohberg som Sixten Sparre. Tåsinge lokalhistoriske Arkiv.

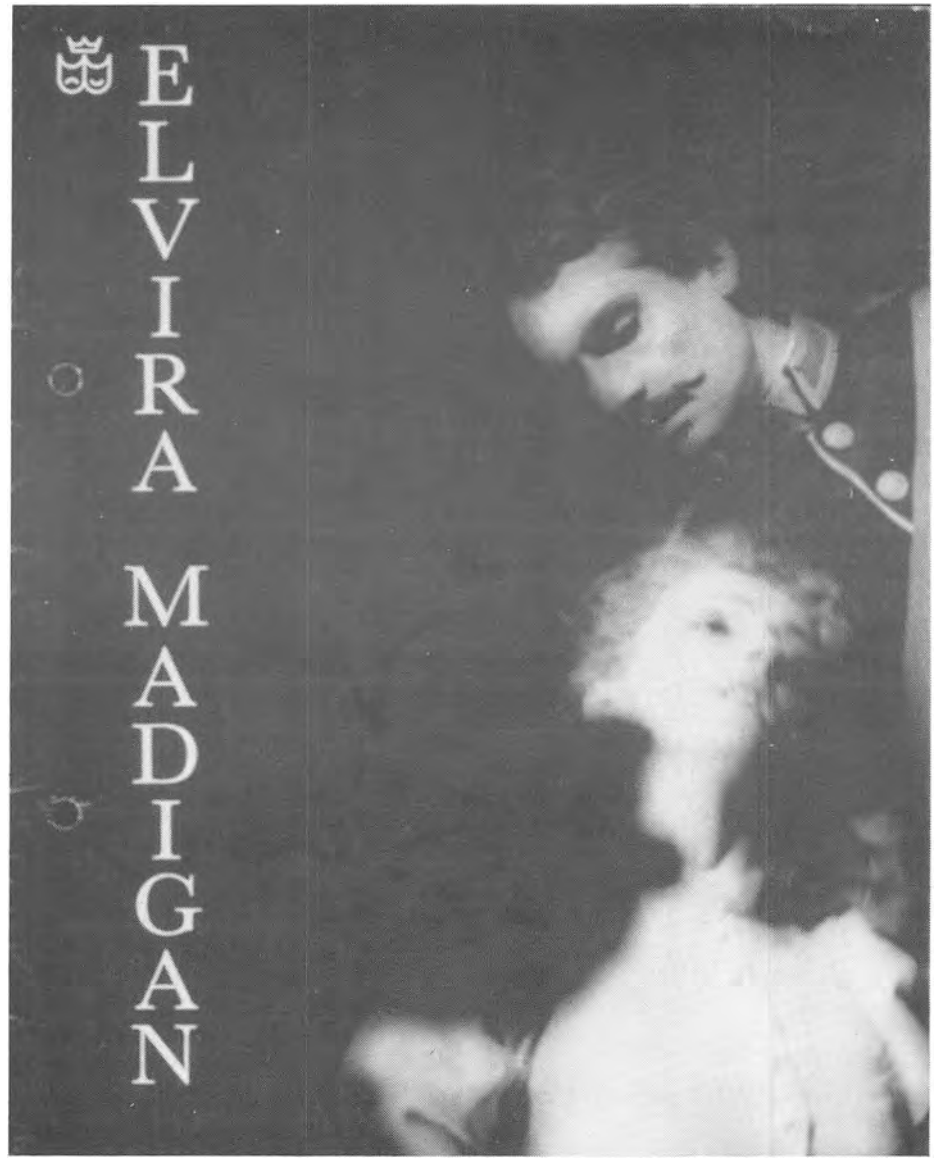

Forsiden til »Elvira Madigan« - ballet af Robert North - premiere på Det Kongelige Teater 11.11. 1987. I titelpartierne: Heidi Ryom og Arne Villumsen.

Pia Degermark som Elvira Madigan i Bo Widerbergs film pryder her omslaget på Mozarts Klaverkoncert.

Fra Svendborg Fritidsteaters opførelse af »Elvira« sommeren 1982 på friluftsscenen, Svendborg og Omegns Museum: Viebæltegård.

Sommeren 1989

100-året for Elvira og Sixtens død fik som det vil ses af de udvalgte pluk fra danske og svenske aviser en omtale, som ingenlunde står tilbage for den parret fik i 1889 - snarere tværtimod. Selv det landsdækkende TV 2 fik plads til »jubilæet« i nyhederne d. 17. juli. Myterne florerede nok en gang i dags- og ugepresse - og publikum valfartede som ingensinde til parrets grav på Landet kirkegård, ligesom ikke få fandt frem til stedet i Nørreskoven og lagde blomsterbuketter ved stenen, der er rejst, hvor parret blev fundet. Og en buket blodplettede bøgegrene, som hævdes at stamme fra gerningsstedet fik det kolde gys frem I Tåsinge Skipperhjem og Folkemindesamling...

Den 3. og 4. juni markeredes 100-året for Sixten og Elviras drama med et gæstespil af Den Kongelige Ballet. Sixten dansedes af Lars Damsgaard og Elvira af Mette Ida Kirk. Balletten Elvira Madigan har koreografi af Roberth North. Der var ganske udsolgt ved forestillingerne i riddersalen på Valdemars Slot.

Det var kærlighed

Den 18. juli er det 100 år siden grev Sixten Sparre skød Elvira Madigan og derefter sig selv i Nørreskoven på Tåsinge

Af J. Henrik Jørgensen

Flere aviser bragte tirsdag den 23. juli 1889 med Rittaust Bureau som kilde et telegram, som var dateret Svendborg. Telegrammet lød:

»I Nørreskoven på Tåsinge er der fundet et herre og dame.

begge dræbt ved revolverskud. Manden er ifølge sit visitkort, som fandtes i hans besiddelse løjtnant af Svenske Dragonregiment. Sixten Sparre. da men antages at være cirkuskunstneren den Elvira Madigan«.

Samme dag bragte Svendborg Amtstidende en uddybende reportage om mordet og selvmordet på Tåsinge under overskriften »Et Vetservdrama på Tåsinge«. I reportagen hedder det bl.a.:

»I aftes meldte en ved Nørreskov boende kone til den nærmeste skovfoged at hun inde i skoven havde fundet liggende af en velklædt herre og dame. En læge underrettede ligene og konstaterede at døden var indtrådt for flere dage siden, oplysningen var allerede begyndt.

Dette er i fø ord enden på et kjærlighedsdrama, hvis sidste akter ere spillet her i byen og omegnen. Man havde i Troense indtrykket af, at den unge frue var i en nedtrykt sindsstemning, medens greven stadig var glad og lystig, senere har man ikke set dem i Troense. Endnu i formiddag stod alt urørt på stedet, og de lå i den stilling, hvori de fandtes, hun til højre for ham liggende på siden med et revolverskud i venstre tinning, og han en alen derfra liggende på ryggen med skuddet ud gennem højre tinning. Det ser ud til, at han først har sendt hende kuglen, og umiddelbart derefter vendt revolverens mundig mod sig selv.

På Landet kirkegård på Tåsinge lørt på Svendborgsund står i dag under et gammelt kæmpestern egetræ to gravsten. På den ene står »Hedvig Jensen, født den 4. decbr. 1867, død 18. juli 1889«. På den anden: »Sixten Sparre. Løjtnant ved Kongl. Skånske Dragonregiment. 1854 - 1889«.

Stedet hør gennem årene været målet for tusindvis af mennesker. Her lægger den sværmeriske unge pige sin buket af sommerblomster. Romantiske unge lo der sig vise i kirken og bruden lægger sin buket på grunden. Her mindes man den dramatiske kærlighedsaffære, som i 1889 fik hele Norden til at holde vejret.

Greven og cirkusprinsessen, der var født Hedvig Jensen og som har kunstnernavnet Elvira Madigan, så måske ingen anden udvej på deres - i datidens øjne illegitime forhold.

Præstens prædiken

Parret blev begravet fra Landet kirke den 27. juli 1889. Pastor Schousboe talte ud fra ordene »Dømmer ikke at I ikke også skulle dømmes« - efter datidige moralbegreber et dristigt valgt skriftsted, og det gav da også anledning til megen debat helt op på de biskoppelige skriveborde i årene derefter. Der var jo tale om et mord og et selvmord!

Dagen efter, den 28. juli 1889, udkom Illustreret Tidende med en større reportage om kærlighedsdramaet på Tåsinge. Den moralske hævede pegefinger var til at få øje på. Bladet lægger dog hele skylden for det sete på den ældre ægtefælle, greve Sparre mens Elvira Madigan næsten vaskes uskyldsren. Bladet skriver bl.a.:

»Kan man så undre sig over, at hun, hvor utilgængelig hun end hidtil havde været for al den smiger og kurmageri, en grimadonne af hendes art er udsat for til sidst begyndte at lytte do en ung, smuk mand tilhvisk hende elskovsord, skrev breve og gledende kjærlighedsdigte til hende, at hun lod sit sind og sine tanker fange af ham, og at det gik, som det gik«

Måneders forud

Begivenhederne, der slutte de så dramatisk på Tåsinge, tog tart mindre end en måned tidligere, da Sixten Sparre bedet Elvira Madigan flygte sammen med sig. De to havde truffet hinanden et år forinden i Kristianstad, hvor Sixten var tjenstgørende. Elvira var på turné med cirkus Madigan i Sverige efter en sæson i Danmark, hvor hun blan. af Christian IX havde modtaget et Dagmarkors i guld en belønning for en særforestilling på Fredensborg.

På forhånd var alliancen mellem Sixten og Elvira umulig. Sixten var gift. I cirkus var Elviras mor, Laura Madigan, opmærksom på, hvad der var ved at ske. Hun sikrede sig, at Elvira ikke fik mulighed for at møde Sixten.

I juni 1889 udeblev Sixten Sparre imidlertid fra tjenesten. Han desserede simpelthen for at opsøge cirkus Madigan, som var nået til Sundsvall. Fra politiets sene undersøgelser ved vi i dag, at Elviras veninde, Rosa, igennem flere måneder uden moderens vidende havde været postillion d amour mellem de to. I et af de breve, man senere nær fundet, skriver Sixten til Elvira, at hun nu er skilt fra sin hustru. Det var en lodret løgn, viser det sig senere, men Elvira har måske troet ham. Den 22. juni fik Elvira telegram fra Sixten »Jeg henter dig i aften, have alt klart som aftalt og tag dine smykker med. Underskrevet. Din Sixten.

Elvira efterkommer opfordringen. Hun sælger sine smykker hos en pantelåner i Sundsvall, lægger et brev, der slutter »... hvis I ikke hører fra mig inden 14 dage, skal I aldrig nogen-sinde mere af hore fra mig mere - og stikker af med Sixten. De tager toget til Stockholm, derefter med dampskibet »Ulvsen« til København, hvor de ses i Tivoli. Nogle dage senere ankommer de til Svendborg, hvor de indlogerer sig på Hotel Svendborg fi dag Axelhus) den 2. juli som »Brudparret greve og grevinde Sparre« fra Stockholm på Brollopsrejse.

Politiets rapport

Om parrets ophold i Svendborg ved vi i dag langt mere end samtiden. Det skyldes, at kriminalsager og politirapporter efter dansk lov først må offentliggøres efter 80 år.

I følge Tåsinge Birkedommers arkiv ved vi nu, at »Brudeparret« spiste fleste middage, gik lange ture og førte sig frem på grovelig vis«. Men bystad deren vidste også at hun ikke bar nogen ring, at enkelte mente at kunne genkende Elvira fra cirkus og Tivoli i København og at Sparre havde pantsat sine

Hovedpersonerne i kærlighedsdramaet. Sixten Sparre og hans elskede Hedvig Jensen, bedre kendt under sit kunstnernavn, Elvira Madigan

guldmanchetknapper hos den lokale pantelåner

Samtidig dukker cirkus Bergmann op i Svendborg. Elviras bror Oskar er med dette cirkus. Deres hemmelige tilstedeværelse i Svendborg, som dengang kun havde 6000 indbyggere, kunne nemt afsløres, hvis de tilfældigt mødtes. Elvira konstaterer samtidig, at forholdet har fået følger. Hun er gravid. Om hun fortæller Sixten det, ved vi ikke, men hun skriver det indirekte i et langt brev til sin mor, som hun samtidig tryglet om fortrolighed.

På hotellet var deres regning efterhånden på 300 kr. efter datidige forhold en formuebåse, som Vi ved at Sixten, som på dette tidspunkt også Var efterlyst i Danmark som desserter, skriver til sin far og beder om penge, og dennem samtidig afsløres, hvor man kan finde parret.

Alt dette får Elvira Madigan og Sixten Sparre til at finde mere rolige omgivelser

De sejler over Svendborgsund og indlogerer sig på en privat pension i Troense. For at hotelejeren i Svendborg ikke skal ane uråd, fortæller de, de tager på en kort udflugt og efterlader deres bagage på hotelet. bl.a. et fotografi af Elvira, den visne brudebuket samt Sixtens dagbog. I en kuvert landt politiet senere på hotelværelset Elviras

Gravstedet på Landet kirkegård under kæmpe-egen. Der er næsten altid friske mark blomster på graven

Dagmarkors, en del breve og nogle digte

Parret vakte en del opmærksomhed blandt de mange badegæster i Troense. De gik lange ture til Valdemar Slot og Bregninge kirke, men holdt sig meat for sig selv, fremgår det af politiets senere rapport

På en af deres vandringer kom Elvira og Sixten også til Bregninge Kro. Her indtog de en middag, som kromanden senere levende beskrivelse om for politiet. Der blev serveret asparges-suppe, kyllingesteg og sprængt ostekryst. Desserten, var vaffelcreme og til kaffen var der småkager og cognac.

Den 17. juli skændtes parret. Vi ved i dag, at Sixten Sparre havde været i Svendborg, hvor der ikke var svar på hans bønskrift til Løberen. Til gengæld var der brev fra Elviras mor, som kort og godt slår hån den af datteren. Situatio nen var nu uholdbar for parret. Hvad de har skændtes om, ved vi ikke, men inden de den aften går i seng, bestiller de hos deres pensionatsværtinde fru Frederiksen, en kurv med smørrebrød, to flasker gammel Carlsberg og en hille flaske brændevin. De ville på en længere udflugt til Nørreskoven dagen efter, togde de til værtinden.

Efter morgenmaden den 18. juli spurgte Sixten værtinden, om der var nogen ri-

siko for at fare vild i skoven. »At man måske ikke kan finde os igen, hvis vi bliver lange borte?«. Sådan er det sidste ordskifte gengivet i politirapporten.

Derefter gik de, med madkurven imellem sig, gennem Gronnegade i Troense med Valdemar Slot og Nørreskoven

Fru Frederiksen bekræfter deres påklædning til rapporten. Elvira havde en hvid knipling skjole på med tournure og blonder, hvide strømper og hvide silkesko med slojfer. Hun havde en lille, hvid rosenhat på hovedet og en parasol. Sixten var i sort frakke og diplomat - grå strib ede benklæder, silkestrikkede med perlehalt, sorte lakskoe og et sort regnslag.

Det blev det sidste man så til parret inden man mødte dagen senere fundt dem døde.

Vi ved fra politiets rap porter, at kurven forsvandt med de drikke også har indeholdt Sixten Sparres ryl ierpistol og 26 patroner. Den tamie madkurv og pa tronerne blev fundet ved stedet af ligene

Undgå skandalen

Efter dansk lov og praksis skulle ligene af selvmorderne tilføres Det Medicinske Fakultet i København. Men kan men det sådan uden videre - det er jo trods alt en greve? Politiet i Svendborg havde svære overvejelser og skrev derefter til den svenske legation i København, som underrettede Sparre's slægt i Stockholm og hustruen i Kristianstad.

Slægten hustruen inklusive - var ikke i stvivl Skandalen skulle følges ind under det nærmeste gulvtæppe. Parret skulle begraves i stilhed Fra den svenske legation kom der en lodret ordre til politiet i Svendborg: »Parret må ikke obduceres. Sørg det viser sig, at Frøken Madigan er gravid. Den skandale vil man dog i det mindste undgå!« sign. Lave Gustaf Beck-Friis, Friherre. Envoyé.

De lokale myndigheder bøjede sig for familiens ønske og overholdt en fuld stændig diskretion. om hvad der egentlig var sket Elvira Madigan og Sixten Sparre blev gravsat i en fællesgrav - efter familiens ønske med en skillevæg mellem de to kister. Og sådan blev det. Han blev 35 hun 22

100 år efter

Egnsmuseet i Troense, Tåsinge Museum, har støvet de gamle glasmontre af og iklædt et par voks-mannequiner tøj, der kunne have været brugt af Elvira Madigan og Sixten Sparre, men som næppe har været brugt af de to.

»Museets samling inde holder en række originalfotos af Elvira Madigan og Sixten Sparre, et brev som Sixten Sparres far skrev til godsforvalteren på Valdemar Slot, en kopi af den tramlevielsesattest, Sixten Sparre benyttede Den er ventligst udlånt af Tøjhusmuseet Og en buket blodpiletræ- baggegrene, som hævdes at stamme fra sted det hvor de to blev fundet«, oplyser museumsleder Edith Marquardsen.

Museet, der ligger meget idyllisk i Troense ned til Svendborgsund, har inviigt åbent dagligt mellem ti og fi.

Sixten Sparre og den smukke Elvira Madigan, dateret skønskuffede cirkus-skandale.

Løjtnanten, varietepigen - og døden

Tirsdag er 100-års dagen for kærligheds-dramaet ved de to bøge i Nørreskoven på Tåsinge, hvor Sixten Sparre skød Elvira Madigan og sig selv

Af Margrethe Eli

Det lå ved to unge lange elskende. Hun havde et revolverskud i venstre tinding, han i højre. Begge havde et revolverskud i venstre tinding. Ved siden af dem lå deres visitkort. Hun havde et navnekort, der fortalte, at hun var cirkusartist. Hendes navn var fru Sundsvall i Sverige. Manden af en svensk adelsslægt. Hendes navn var fru Sundsvall i Sverige. Manden af en svensk cirkusartist.

Sådan var Jørgenette Hedvig Antonette Isabella Jensen som for. Moderen med kunstnernavnet Laura skiftevis kaldte sig for Madigan, Madigan-Hedvig er fare fem år da hun optræder i Tivoli under navnet Elvira Madigan.

Den smukke unge pige gennemrejsetjenst Sixten Sparre er gift og har to børn, men det regn fra familien. En uheldig optrædelse på det tidspunkt. Han træffer Elvira Jensen-de på Kristianstad i 1887. Hun er omtrent samtidig skilt af sin første mand Madigan, og det er hans navn hun optræder under.

Det er, der formoder sig, begge har mødt hinanden. Sixten Sparre er gift og har to børn, men det regn fra familien. En uheldig optrædelse på det tidspunkt. Han træffer Elvira Jensen-de på Kristianstad i 1887. Hun er omtrent samtidig skilt af sin første mand Madigan, og det er hans navn hun optræder under.

Det er, der formoder sig, begge har mødt hinanden. Sixten Sparre er gift og har to børn, men det regn fra familien. En uheldig optrædelse på det tidspunkt. Han træffer Elvira Jensen-de på Kristianstad i 1887. Hun er omtrent samtidig skilt af sin første mand Madigan, og det er hans navn hun optræder under.

Det er, der formoder sig, begge har mødt hinanden. Sixten Sparre er gift og har to børn, men det regn fra familien. En uheldig optrædelse på det tidspunkt. Han træffer Elvira Jensen-de på Kristianstad i 1887. Hun er omtrent samtidig skilt af sin første mand Madigan, og det er hans navn hun optræder under.

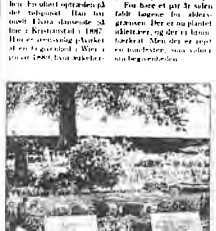

Berlingske Tidende 16/7 1989.

Svendborg onsdag
5. juli 1989 - Nr. 153 - 127. årgang
Løssalgspris kr. 6,00

Elvira Madigan - vidunderlig smuk

Sådan blev hun dræbt

100 år siden Sixten rettede tromlerevolveren mod sin smukke Elvira

Sixten Sparres tjenesterevolver - I dag på Tøjhusmuseet

TÅSINGE: Et dansk kjærlighedsdrama, der formentlig vil leve til evig tid, er tæt på sit 100. år. Datoen er 18. juli. Men dramaet, der omfattede mord og selvmord på Tåsinge blev først officielt kendt 23. juli 1889, da Ritzaus Bureau udsendte dette korfattede telegram:

- »I Nørreskoven på Tåsinge er fundet en herre og dame, begge dræbt med revolverskud. Manden er ifølge sit visitkort, som fandtes i hans besiddelse, løjtnant af Svenske Dragonregiment, Sixten Sparre, damen antages at være cirkuskunstnerinden Elvira Madigan«.

- alt om den ulykkelige kjærlighed

Fyns Amts Avis.

Elvira og Sixten takker af på torvet

1889-året for Taasinge-dramaet tema for torvedag

SYDFYN: 100-årsdagen for kjærlighedsdramaet Elvira Madigan/Sixten Sparre er netop passeret. Det var den 18. juli - en dato og navnlig en begivenhed, der er blevet det mest romantiske element i den sydfynske lokalhistorie. Som nu »takker af« for denne gang.

I morgen vil man på Svendborg Torv kunne genopfriske tidsbilledet fra dengang. Den store årlige torvefest holdes netop med 1889 som tidsramme for mænd, kvinder og børn i antikke dragter.

Trist dag at dø

Vejret lover måske ikke for godt. Til gengæld er det et historisk korrekt vejr netop når tanken falder på Elvira og Sixten. For ifølge museumschef Henrik M. Jansen, Svendborg var der tale om »typisk dansk sommervejr«, da de to i 1889 sagte døden sammen. Det var gråvejr. Det var kun 17 graders varme. En halvtrist dag at dø på - i det hele taget en langt mere end halvtrist affære.

Forbuden frugt

Den svenske dragonløjtnant Sixten Sparre, gift og far til to småbørn, forelskede sig hovedkuls og desperat i den underskønne danske cirkusprinsesse Elvira Madigan.

Alliancen var forbuden frugt - som de stjal og nød i fulde drag ved flugten til Sydfyn.

De tilbragte deres lykkedage indskrevet som ægtefolk dels på daværende Hotel Svendborg med spadsereture i byen og ad strandpromenaden til Christianaminde, dels i privatlogis i Troense. Og det var herfra, de foretog den sidste spadseretur til selvmordsstedet

væk fra alfarvej i Nørreskoven på Tåsinge.

Dengang begeskov, nu en grøntykning med en simpel natursten som markering. I det hele taget et endeligt tydeligt inspireret af det kendte, ostrigske Mayerling-drama tidligere samme år.

Parret dode i Bregninge sogn, men netop fordi der var tale om selvmord, blev det den mere frieindede præst i nabosognet Landet, der foretog begravelsen - iøvrigt efter en forsvarsprædiken, der senere indbragte ham en biskoppelig irettesættelse.

Men på Landet kirkegård kom de. Og deres grave har her i 100-året været genstand for en sand valfart af turister.

Film og teater

Interessen for dramaet er vokset stat og har i de forløbne år givet stof og inspiration til flere bogværker, teateropførelser og filmatiseringer.

I 50'erne udsendte selskabet Løpeja-film en version hvori deltog både profesionelle skuespillere, artister fra cirkus Schumann og Arena samt folkedansere fra Tåsinge. Senere fulgte Bo Widerberge farvestrålende film med akkompagnement af Mozarts 21. klaverkoncert, den såkaldte »Elvira Madigan-suite«.

Og historien om Elvira og Sixten fik fornyet liv i 1982 og 1986 med Svendborg Fritidsteaters opsætninger af foreställingen »Elvira«.

Romancen i avisen

Fyns Amts Avis benyttede 100-årsdagen til en roman-tieret bagsidekonkurrence og med ovenstående lille resumé af begivenhederne skulle de seks tema-spørgsmål i konkurrencen samtidigt være besvaret.

Markering af 100-året blev det altså til, selvom det undervejs blev sagt, at »Mord og selvmord fejres ikke« og uanset at en læser i brev til redaktionen har slået fast at dette med konkurrence og tilhørende gevinster dog var »det mest takt- og smagløse, man mindes at have mødt«. Læseren tilføjede: »Mon dog nogen kan få sig selv til at deltage?«

Tjah, det kan man jo mene.

Men havde det dog nu alligevel ikke været endnu mere akkommeligt at forbigå 100-året og genopfriskningen af den smukke kærlighedshistorie. Ikke med egentlig fest. Men med markering på flere leder. Det mente vi på avisen og det fandt også de henved 1000 læsere, der deltog med indsendte besvarelser.

Hovedparten af præmierne består i en genoptrykning af datidens Svendborg Avis med historien fra dengang på mindeplakater til vægophæng og på dækkeservietter. Vinderne kan fra i dag afhente deres gevinster på vore lokalkontorer. Se vinderlisten andet steds på siden.

Og i øvrigt vil restoplaget af de historiske minde-tryk kunne købes på Torvedagen i morgen i Svendborg.

hc

Fyns Amts Avis 2. august 1989.

Britta Lyster Nielsen og Fia på halvandet år, var blandt de mange, der lagde blomster ved gravstedet på Landet Kirkegård.

Turister valfarter til berømt grav

100 års dag for Taasinge-dramaet

- Hvil i fred, Elvira, står der på en lille sten på på grev Sixten Sparre og Hedvig Jensens (Elvira Madigan) grav. Men fred er det eneste, de to hovedpersoner i kærlighedsdramaet fra Taasinge ikke får.

Deres grave på Landet Kirkegård er nærmest blevet et tilbøhsetykke, og i dag, på 100 års dagen for dramaet i Nørreskoven, ventes det helt store rykind på kirkegården.

Allerede i formiddagstimerne kom mange turister og lokale beboere med blomster, og tidligt i morges blev der plantet en Brændende Kærlighed på gravstedet. Udenlandske journalister først og fremmest svenske, har vidt og bredt berettet om kærligheden mellem den svenske løjtnant og den danske cirkusprinsesse, og dansk presse og TV har i anledning af 100 års dagen genopfrisket kærlighedshistorien.

Derfor er Landet Kirkegård, på trods af, at Svendborg Turistforening ikke mener, man skal gøre stads ud af et mord og et selvmord, som turistchefen udtrykker det, blevet en af de helt store turistattraktioner.

- Det er næsten for meget af det gode, siger graver Otto Pedersen.

FYN RUNDT side 2

DRAMAET PÅ TAASINGE I 1889 - side 6

Fyns Amts Avis 18. juli 1889.

Svendborg Avis.

Sydfyns Tidende.

Udgivet af og trykt hos O. Petersen. Redaktør Nikolaj H. C. Madsen.

Udgave paa Søgesang og Helge d. 2. Kr. 50 Pf. forudbetalt for hvert Postgebyret.

Nr. 168. Tirsdag den 23. Juli 1889. 27. Aarg.

Fra Sydfyn.

Svendborg, den 23. Juli.

Drama i Troense.

I Aftes samlede Byens al en ung Herre og Dame i Pavillon paa Thorsberg i Nærheden af Troense. Ved Byens lue en Revolver, hvormed Parret utvivlsomt havde gjort Ende paa sin Tilværelse. Damen, der var klædt helt Gilleskjole, laa paa en Kappe og Herren ved Siden af.

Han var Død i Hovedet, hun i Hjertet. De opdagedes af en lille Pige, der var med sin Moder ude at plukke Hindbær. Begge var meget medtagne; de har ligget mindst 4 Dage, siden de opdagedes.

Nyheden om denne Begivenhed vakte selvfølgelig overordentlig Røre i Troense, hvortil Parret ankom i Mandags fra Svendborg.

Herfil Byen ankom de den 18. Juni og indlogerede sig paa Hotel „Svendborg", hvor de i Fremmedbogen kaldte sig Løjtnant G. Sparre med Frue fra Stockholm. Paa Hotellet holdt de sig meget afsondret og lod beskjæftige paa hverd Værelser. De var ualmig i Naandens Gemak og forelog kærlig at Ingen kommer; men den var der for øvrigt ikke noget paastaaelsende i hvad Opførelsen. I Mandags tog de til Troense, men lod deres Bagage forblive paa Hotellet, hvor den laa endnu. I Onsdags fred Sparre til Hotellet, at de kom tilbage om Torsdagen, men tagen af dem kom.

I Troense, hvor de havde prøbat, har de heller ikke været let siden i Torsdags for i Aftes, da de fandtes som omtalt.

Begge har fremdt med at forlade, at Herren Pol havde en dyrebar Grad og Damen en Kostbarhed, der han holgt af gaa forende i Døden, da de ikke kunde blive det i Livet.

Det lægte Syn af Ligene fandt Sted i Eftermiddags.

Fra Sydfyn.

Svendborg, den 25. Juli.

Dramaet paa Thorsberg. Der er nu indkommet Svar paa det Telegram, der, som omtalt i Gaar, blev sendt til Stockholm for at de nærmeste Slægtninge kunde blive underrettede om den sørgelige Katastrofe. En Broder til den afdøde Løjtnant Sparre vil i Følge dette ankomme herhid i Morgen. Gerichtsdirektør Jahn Madigen har telegraferet til Svendborg Politikammer for at foretage en Begravelsen, og han vacer Svar derpaa.

I Følge et fremdt Blad var Løjtnant Sparre, der havde til en af Grenadierne med ansete Slægter, født i Stockholm 1854 og udnævnt 1887 til Løjtnant ved det Kanalle Dragonregiment. Han betjenede som en Mand af en fantastisk Natur og i Beklædelse af en lille ringe digterisk Begavelse. For nogen Tid siden udvikles han fra Tjenesten ved sin Eskadron i Malmø og har siden den Tid været forlovet med Grevinde Beck fanme Tid Ægtede Elvira Madigen fra det øvrige Cirkuselskab, med hvilket hun opmaaede i Sundsvall. Han havde efterladt et Brev, hvori han skrev, at hvis hun ikke fik hans fra sig inden 14 Dage, hvilke man aldrig mere havde at se hende.

Fra Sydfyn.

Svendborg, den 24. Juli.

Dramaet ved Troense.

Den bet i Gaar omtalte Dødsfaldsom har et end dybere erfaret følgende

Da omtalt Pig fandtes længt inde i Skoven ubjet det Indre af Pantebøgen paa Lundby Grund paa en henliggende Sten Plads. Den fundne Revolver har tilhørt, og der har fire Skud i Behold.

Efter Distriktslægens Undersøgelse var det en Skud affyret i Damens højre Øre, og trembtagt at Hul i Hovedet som en Ringe.

Han havde Skud sig i Munden Angles har gaaet igjennem Gaven og spaltene Hjernestammen for øvrig, men ikke trængt igjennem.

Alt tyder paa, at han har Skudt havde først og derefter sig selv.

Ved Undersøgelsen af de afdødes Efterladenskaber paa Hotel „Svendborg", har det antages for Ufert, at Herren er Løjtnant Sixten Sparre, anfør ved et Kanalle Dragonregiment, og Damen Skuespillerinde Elvira Madigen, der for to Aar siden optraadte i Svendborg. Han antages at være ca. 30 Aar, hun omtrent 20.

Elvira Madigan optraadte i 1886 i Thorsberg og ved en privat Forestilling for Kongen overraktes hende et Guldkors. Dette Kors fandtes i et Juvelskrin med følgende Indskrift: „1. August 1886 Kong Christian IX til Danmark til Elvira Madigan". Hvorfor egentlige Navn Kal not være Hedvig Jensen

* * *

Parret beboede to Værelser i Hotellet I blev to Værelser efterladt det en flover og to mindre Kufferter og en ubrugt Regning paa henimod 300 Kr. — Deres Portrætter var anbragt paa en Konsol ved Siden af hinanden. Efter Portrætet at dømme har han været en Skønhed af første Rang.

* * *

Alt tyder at være det overlagt. Paa Bordet laa følgende en Visesang, paa hvis Forside stod følgende, datteret 21/7 89:

„Til min ven Johan Rothstein från Sixten, som elskade förut."

Indvendig paa samme Blad stod med samme Haandskrift følgende, der angaaer for Efterladningen:

„Der kanes ingen mennesker, som gør dig godt uden beregning. — prosentisk i sin sidste form. — Dette er A, och B af Livet."

„Når en menniske sidder, da jubler man; — når en menniske dør, da græder man; — det herda vara tvärtom N. Sparre."

Ca Wife, indeholdende 19 Fotografipostkort, en Parasyl og en Portefeuille forefandtes ligeledes.

Ligene udredte en sandsom Stank. Fluesværme havde belat Ansigt og Hænder og Orme hvad allerede dift og her. De blev afsvadte, indtil de i Dagevis og Nætter i Kjøbhavn, som i en Kjørt blev Kisten til Byen, og førte til Gravstedet ved Landby Kirke, hvor de forelobig henligger.

Et af de første Mænd, der er ankommet i Nattetogen paa Begravelse Kirkemøre, er Løjtnant Sparres Broder, der for ca. 30 Aar siden var Kammerjunker ved Hoffet i Stockholm.

* * *

Svenske Blade har for nogen Tid siden meddelt, at en adelig Officer har forladt sin Hustru og rejst bort med en Kvindelige ved Navn Elvira. Nu ved man, hvor de flygtede er af blevet.

Løjtnant Sparre har gift og havde tre Børn. Han blev imidlertid Mødt fra sin Kone for Elvira's Skyld. Elvirasdirektør Madigen, der ikke ville vide noget af Forbindelsen af Ege, har længt efterlagt de flygtende. Elvira Mal være Datter af en dansk Kunstdreder Jensen. Da hun optraadte her i Svendborg, var det i Forening med Cirkus Madigan, et nogenlit Pigebarn. Cirkus Rejsede fra et Par Aar siden med en Trivik Skuelter til Harrsle, hvor Parret nu er gift.

* * *

Det er telegraferet til Sverrig om Katastrofen; men ved Blodets Eftelning har endnu intet Svar indsehen herpaa.

* * *

I en Mappe forefandtes en Del Tegninger og en Del danske Skuespillaab til Elvira paa Veien fra Sixten, en Del Tegninger og nogle Konvolvier, pyntet med en Grønstrimle.

Ligene blev i Gaar Eftermiddags hjemte af Nattehaven og bered Kister underlagte. Der forefandtes ingen Penge ud over et Par smaa Sedler til et Par Kroner Værdi. Hun var klædt en fattig Dragt. Ved Ligene forefandtes en Kuvert, to smaa Bojonsflasker og en mindre Flaske, hvis Lugt røbede, at den havde indeholdt Kognak eller Rom.

Fra Sydfyn.

Svendborg, den 26. Juli.

Dramaet paa Thorsberg. Efter hvad vi her erfaret, var Elvira Madigan født i Flensborg den 4. Oktbr. 1867.

Hun var saaledes 21½ Aar gammel. Hendes sande Navn er Hedvig Antoinette Isabella Eleonora Jensen. Hendes Faders Navn er Frederik Jensen og hendes Moder hed Eleonora Cecilie, født Olsen.

Elvira Madigans Plejefader er Cirkusdirekteur John Madigan.

I Følge Telegram af i Gaar er han paa Hjem fra Saadewall i Sverrig til Svendborg.

* * *

Elvira Madigan har ikke skrevet Navnet Hedvig i Fremmedbogen paa Bryggerlaug Kirkekro. Til „Politiken" skriver avmlig følgende:

Den 5. Juli opfordre jeg fremmed med 2 Damer et Bolag i Bryggerlaug Kirke; den ene af mine Ledsagerinder — en ung Dame — indskrev sin Navn i Fogets Gæstebog: „La Princesse Vetchera ... avec suite". Hvis det er dette, der tillægges Hof. Madigan, kan jeg beklare, at jeg er uskyldig dert.

Kjøbenhavn, den 24. Juli 1889.

Ærbødigst
Julius.

* * *

Advokat Ed. Sparre fra Stockholm, en Broder til den afdøde Løjtnant Sparre, ankom med Eftermiddagstoget i Dag til Svendborg. Efter sin Ankomst henvendte han sig straks paa Politikontoret, hvor de afdødes efterladenskaber forefandtes. Ligeledes skal han yderligere Dokumenter paa den sørgelige Begivenhed, hvoraus han har dannet sædvanlige pr. Telegram.

Begge Ligene vil blive begravede paa Thorsberg paa Landet Kirkegaard. Jordfæstelsen vil rimeligvis finde Sted i Morgen Middag.

Fra Sydfyn.

Svendborg, den 27. Juli.

Dramaet paa Thorsberg. I Dag Kl. 1 begravedes Ligene af Løjtnant Sparre og Elvira Madigan paa Landet Gaard Kirkegaard under stor Deltagelse, særlig fra Badegæstlivet Side i Troense. Ca. 150 Mennesker var til Stede.

Ligene lagdes ned Siden af hinanden kun ved en Alnes Mellemrum, hvor i Sin Grav. Over af Kisterne var blevne anbragte i Graverne, blev en Salme afsungen, og Præst Schousboe holdt en Tale, hvori han særlig hvalede ved Døbene: „Damen ikke, at I ikke Kol bedømme", og advarede — ved Henblik til Begivenheden — mod, at falde den første Sten. Talen var oplæsmet og gjorde et dybt Indtryk paa de tilstedeværende.

Præstgaarden var pyntet i Dagens Anledning, og den afdøde Præst i mørkviolet.

Moderet Chr. Sparre, den afdøde Løjtnants Broder, afrejste efter Dødsfaldet Dag Eftermiddag til Sverrig efter at have sørget Broderen til hans sidste Hvilested og efter at have bortgivet dennes efterladte Regninger

Facsimile »På dagen« 1889/1989.

Morgenposten Tæt på

Nøgne billeder af Elvira Madigan på line og med sin hvide parasol er taget omkring det tidspunkt, hvor Sixten Sparre så hende for første gang under en turné i Norge

Kærlighed på line

Historien om Elvira Madigan og Sixten Sparre hundredåret for deres død Nørreskov på Tåsinge

SVEND ERIK SØRENSEN

Det var samme år, den østrigske tronarving, ærkehertug Rudolf, havde skudt sin elskede Vetsera og slottet Mayerling derefter sig selv ... Og samme år som massemorderen Jack the Ripper huserede i London.

Året var 1889. Et år, hvor mænd dræbte kvinder. Enten af lykkelig kærlighed eller af grov brutalitet.

Det skete også i Danmark. På torsdag – den 20 juli – er det 100 år siden, den svenske greve Sixten Sparre skød først den danske cirkusprinsesse Elvira Madigan og derefter sig selv.

Den 20. juli – på en torsdag – vil der i Nørreskov på Tåsinge så vidt muligt blive gjort alt for at genskabe den stemning, der herskede for 100 år siden, da det var sommer, og dagene lange og varme.

Det vil blandt andet ske ved, at Tåsinge Veteranbilklub kører i veteranbiler fra Tåsinge til Nørreskov, hvor der vil blive serveret frokost.

Det bekræfter borgmester Knud Jørgensen, Tåsinge Kommune, der er formand for Tåsinge Turistforening, som står bag arrangementet.

Det vil blandt andet ske ved, at Ingeborg Rude Sørensen, der er forfatter til bogen om Elvira Madigan og Sixten Sparre, læser op af bogen.

Det vil ligeledes ske ved, at Ingeborg Rude Sørensen, Ole Ege og Jørgen Ryberg optræder med musik fra 1889.

Det vil endvidere ske ved, at Tåsinge Kommune har indbudt til en reception på Hotel Svendborg, der ligger ved Svendborg Sund, hvor der er udsigt til Nørreskov.

Det vil endelig ske ved, at Tåsinge Kommune har indbudt til en reception på Hotel Svendborg, der ligger ved Svendborg Sund, hvor der er udsigt til Nørreskov.

Greven og cirkuspigen

Kunsten sætter straks i lib, ved fra starten, hvem til skue fogeden for at fortælle hvad hun har set. Sådan begynder historien om Elvira Madigan. Eller næsten sagt sådan slutter den.

Allerede samme aften når gudsbarnsalteren fra Veldemars Slot og longen fra Tivoli frem til sidstnævnte. Det Natte formiddag stander dørtrinslejligen til og politiinspektøren kommer fra Svendborg. Det er tydeligt, at mandag skulle have været hvordan og derefter og selv. Det er ingen tvivl på hvem eller ved. De ligger i døden sammen.

Og som om den dødsmandag intet formegen at skulle, har hun endnu et vanskelig ærinde for sig. Greve Sixten Sparre, ligtjener ved Kongl. Skånske Dragonregiment.

Herefter kommer det ikke den store efterforskning af finde ud af, hvem hvorden var Cirkusprinsessen Elvira Madigan, og hvorfor hun var flyttet fra Tivoli Hotel Svendborg. Det er tydeligt, at mandag skulle have været hvordan og derefter og selv. Det er ingen tvivl på hvem eller ved. De ligger i døden sammen.

Det skete også i Danmark. På torsdag – den 20 juli – er det 100 år siden, den svenske greve Sixten Sparre skød først den danske cirkusprinsesse Elvira Madigan og derefter sig selv.

Det bekræfter borgmester Knud Jørgensen, Tåsinge Kommune, der er formand for Tåsinge Turistforening, som står bag arrangementet.

Det vil blandt andet ske ved, at Tåsinge Veteranbilklub kører i veteranbiler fra Tåsinge til Nørreskov, hvor der vil blive serveret frokost.

Det vil endvidere ske ved, at Tåsinge Kommune har indbudt til en reception på Hotel Svendborg, der ligger ved Svendborg Sund, hvor der er udsigt til Nørreskov.

Det vil endelig ske ved, at Ingeborg Rude Sørensen, der er forfatter til bogen om Elvira Madigan og Sixten Sparre, læser op af bogen.

Det vil ligeledes ske ved, at Ingeborg Rude Sørensen, Ole Ege og Jørgen Ryberg optræder med musik fra 1889.

Det vil endvidere ske ved, at Tåsinge Kommune har indbudt til en reception på Hotel Svendborg, der ligger ved Svendborg Sund, hvor der er udsigt til Nørreskov.

Det vil endelig ske ved, at Ingeborg Rude Sørensen, der er forfatter til bogen om Elvira Madigan og Sixten Sparre, læser op af bogen.

Det vil ligeledes ske ved, at Ingeborg Rude Sørensen, Ole Ege og Jørgen Ryberg optræder med musik fra 1889.

Portrætter af Elvira Madigan og Sixten Sparre, som de gengives på udskilliges postkort – med og uden vers

Elvira Madigan og sin ven af forbavsende mangelfuld skønhedsidee

Elvira er blevet en kærligheds-myte

Ikke engang cigaretter kunne sælges uden Elviras navn

AF SVEND ERIK SØRENSEN

Hvis hvert århundrede har sin kærlighedshistorie, så er drømmet om Elvira Madigan og Sixten Sparre 1800'tallets store danske kærlighedshistorie.

Elvira Madigan og Sixten Sparre

Fortsat fra forsiden

Sixten Sparres hustru, Lucigard, som er portrætteret her, skulle efter sigende ikke være særlig charmerende.

Svendborg Friluftsteater havde i 1962 premiere på et Elvira Madigan-stykke skrevet af Marianne Kjær. Det har siden været opført med regelmæssige mellemrum. Den første Elvira Madigan var Kristin Bugtmannsstar, som her er fotograferet på den vognløjer. Elvira-grav på Landet Kirkegård. Foto: Krogh.

Norse, Elviras mor, der i sin ungdom også var kendt for sine cirkusridt. Ingeborg på sin skulder med mandige hænder og fortsatte så heide den ydre grave på Allerød

Dag de to gav livsbaner i dette hus Truesse hvede Elvira og Sixten nogle få juledage i 1888. Huset er nu revet ned.

Sidden ud Hotel Svendborg ud i 1888. Elvira Madigan og Sixten Sparre boede i sommeren på inviter ud. Bygningen fredes stadig, men i dag rummer den Restaurant Belle Juste.

Var cirkusprinsessan Elvira en förslavad hemmadotter?

Om det funnits någon tio-i-topp-lista för skillingtrycksvisor vid tiden omkring sekelskiftet hade med all säkerhet J L Saxons bekanta visa om Elvira Madigan (Sorgeliga saker handa) erhållit en framskjuten placering. Den hör dessutom till den kategori som inte blivit helt bortglömd under den tid när dessa visor var enbart mossiga och gammalmodiga. Man får nog förmoda att hartill har bidragit den sångbara melodin av okänt ursprung som författaren uppger att han hämtat från en positivspelares repertoar.

Händelseförloppet är så välkänt att det knappast kravs någon ytterligare beskrivning. Däremot kan det möjligen vara av intresse att citera några valda strofer ur en visa om kärleksdramat som aldrig nådde tillnärmelsevis samma popularitet som den förutnämnda, men som kanske har mera korn av sanning ifråga om den psykologiska orsaken till Elviras äventyrliga rymning från föräldrahemmet.

Samma år (1889) som tragedien inträffade utkom ett skillingtryck betitlat "En mycket rörande visa om Elvira Madigan". Det var tryckt på beställning hos S Lundgrens söner i Malmö. Omslaget har en teckning fantasibild av ett älskande par. Han är givtvis iklädd dragonuniform och hon i klänning enligt tidens mode. Något författarnamn anges inte. Som melodi kan man använda en ganska välkänd äldre sång, "Det viskar i den stilla dalen." Texten är formulerad på ett sådant sätt att man får intrycket av att det är Elvira själv som berättar om sitt tragiska livsöde.

I täcka Flensborg
jag dagen skåda
för tjugo år. (sedan)
Jag snart fick handla
och sorgfritt råda
i ungdoms vår.
Och fader moder
som ofta går
ej hansyn togo
till mina år.

Så tidigt ovades
jag på lina
till konster många.
Jag tvangs arbeta
med muskler fina
vid spel och sång.
Publiken jublar,
jag rors av fröjd.
I barnslig oskuld
jag är så nöjd.

Min ungdomsfägring
många låga tände
i ynglingbarm
Men jag i hjärtat
mig kall dock kände
mot kärlek varm.
Brev och biljetter
i tusental
åt moder lämnas
förutan val.

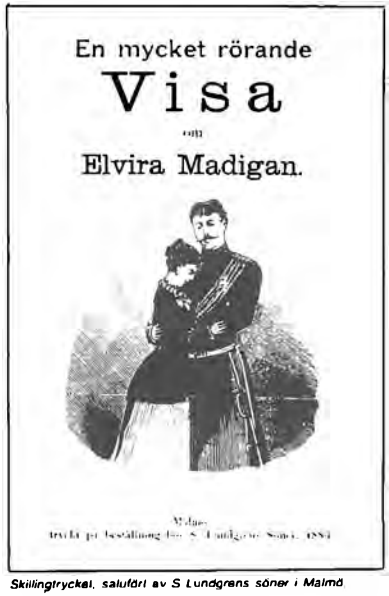

Skillingtryckal, saluförd av S Lundgrens söner i Malmö

Skan Elvira

Redan i första strofen antyds att Elvira är utsatt för en hård föräldramyndighet. Det bekräftas i högsta grad när man läser Poul-Erik Møller-Pedersens utmärkta dokumentation. "Elvira Madigan," utgiven 1978. Att cirkusbarn tvingades bidra till familjens försörjning var i och för sig inte något ovanligt, men Elviras mor Laura och styvfadern John Madigan hade av allt att döma satt detta i system på ett sätt som närmast gjorde dottern till i stort sett [illegible] slavarbetare. Cirkus Mo[illegible]r ett litet företag och Elviras [illegible] på slak lina det ojämförbart största dragplåstret i programutbudet. Efterhand som Elvira [illegible] blev mer och mer känt[illegible] eller framträdande i Köpenhamn, kom det anbud från kontinentens större cirkusföretag, men föräldrarna ville naturligtvis inte mista sin främste inkomstkalla, och så fick Elvira fortsätta med att uppträda i svenska landsorten under ibland ganska primitiva förhållanden. Mer eller mindre seriösa friare och uppvaktande kavaljerer motas nästan bokstavligen bort av den manhaftiga modern. Elvira får rykte som en mycket sedesam cirkusartist vilket utan tvivel var något unikt i 1880-talets Sverige. Men så händer det som kommer att få så vittgående följder:

Det var en löjtnant
från södra Sverige,
dragonofficer,
som i en småstad
jag kanna lärde.
han hyllning ger
men ej liki andra
vars dyrkan brinns
Hans ord, tillbedjan
som balsam känns.

Så följer några strofer om flykten och ett försvar för handlingssättet.

Och så vi levde
blott för varandra
en flyktig tid.
Vem helst som vill
må det gärna klandra
och bli därvid
Men lyckan glanste
och mot oss log
då Sixten ömt mig
i famnen tog.

Slutstroferna får i viss mån parodisk verkan när författaren låter Elvira själv berätta om dödsskotten.

Mig dödeu bragtes
ur fruktat vapen
i älsklings hand
Jag tillslöt ögon
och drömde vaken
om battre land
Då kulan borras
i hjärnan in,
jag foll mot vannen
nu var han min.

Det är förklarligt att denna visa inte nådde samma popularitet som Saxons skaldestycke. Det måste även för en okritisk publik kännas fel att återge iakttagelser från en som rimligen inte har möjlighet att meddela sig med omgivningen. Motiveringen för att jag här erinrat om den är närmast innehållet i inledningsstroferna som så väl stämmer överens med vad Poul-Erik Møller-Pedersen framhåller i den nämnda boken om Elvira Madigan. Man kan enklast sammanfatta det så att en bidragande orsak till tragedin kan ha varit Elviras önskan att komma bort från föräldrarnas vakande argusogon. Om dessa hade låtit sin dotter leva ett mera normalt liv med lite lagom flirt eller kurtis som det hette, enligt tidens sed hade hon kanske inte blivit så blint bedårad av den ståtliga dragunlöjtnanten Sixten Sparre.

Lennart Kjellgren

I Sverige fejrede man også 100-året. Sydsvenskan. Søndag den 16. juli 1989.

Turistchef Tinna Myrup - ingen lokale initiativer i 100 året for dramaet i Nørreskoven, selvom det turistmæssigt er et scoop.

Mord og selvmord fejres ikke

Turistforeningen i Svendborg markerer ikke 100 året for Elvira-dramaet

Af Peter Faber
Foto: Martin Randers

SVENDBORG: Svendborg Turistforening vil ikke slå mønt på historien om cirkusprinsessen Elvira Madigan og den svenske grev Sixten Sparre.

I næste uge er det 100 år siden, at deres kærlighed fik en brat afslutning i Taasinge Nørreskov, og historien om dem er fløjet langt ud over landets grænser. Gravstedet på Landet kirkegård er en turistattraktion, og med Bo Widerbergs film, tilsat Mozart musik, fik millioner af biografgængere verden over kendskab det den smukke kærlighedshistorie og dens tragiske afslutning.

På det seneste har Dræsinebanden gjort sangen om Elvira og Sixten til lidt af en landeplage, men turistforeningen finder ikke anledning til at fejre 100 års dagen for dramaet på Tåsinge.

Turistchef Tinna Myrup, Svendborg: - Bestyrelsen for turistforeningen har ikke nævnt det med et ord, og personligt ser jeg ingen grund til at holde festligheder i forbindelse med et mord og et selvmord.

- *Men dør er da mange turister, der er interesseret i Elvira og Sixten.*

- Ja. Det er sjældent, at der kommer en svensk turist ind på kontoret uden at spørge om, hvor de kan finde graven, og her op til 100 års dagen har mange svenske journalister ringet og været på besøg.

- *Interessen er der altså?*

- Helt afgjort, men det er jo heller ikke sådan, at vi går og skjuler historien. Jeg synes bare ikke, det er sjovt at fejre et mord og et selvmord.

- *Men det kunne være, at turisterne synes, at det kunne være sjovt at se det sted i Nørreskoven, hvor dramaet fandt sted. Turistkontoret har ikke haft planer om at lave guidede ture til stedet?*

- Kan du finde stedet? Siden Codan overtog skovene er det groet helt til. Sidste år havde vi en medarbejder alsted for at finde stedet, men uden held. Vi giver naturligvis turisterne en så god forklaring som muligt, men det er desværre umuligt at finde stedet i dag.

- *Selvom du ikke synes, at der er grund til at fejre et mord og et selvmord, så har det vel, set med turistforeningsbriller, en god PR-værdi, at grev Sixten skød sin elskede Elvira i Nørreskoven.*

- Ja, det må man vel sige. Vi sælger da mange postkort med de to på. Men nu hemmeligholder vi altså heller ikke dramaet. Personligt har jeg været forbi gravstederne tre gange i denne uge med selskaber.

- *Ville det ikke have været en god ide her i 100 året, at indrette en midlertidig udstilling, bl.a. med de gamle fotografier, i det værelse på det daværende Hotel Svendborg (nu Bella Italia), hvor de to boede, finde og markere stedet i Nørreskoven, og slutte den nostalgiske rundtur på kirkegården.*

- Bestyrelsen har altså ikke fundet det betimeligt, og hvem skulle ievrigt også have finansieret det?

- *Turistforeningen. Historien om Elvira og Sixten sælger vel meget godt.*

- Ja da, siger turistchef Tinna Myrup, Svendborg.

100-års drama fænger stadig

SVENDBORG – Dramaet om Elvira Madigan og Sixten Sparre er fastholdt for eftertiden på film, sang og i bøger – hvorfor så ikke også på en plakat?

Sådan tænkte den 33-årige grafiker Verner Brems, Kolding, da han for nylig gennem sin historisk-interesserede fynske bror hørte om den forestående 100-års dag for dramaet i Tåsingeskoven.

I erkendelse af forholdets og omstændighedernes håbløshed skød den svenske greve som bekendt under en udflugt sin unge elskede cirkusprinsesse og straks efter sig selv, og få dramaer har siden optaget menigmand som dette.

På hundredårsdagen forleden løb flere hundrede turister formentlig storm mod parrets enkle gravsted på Landet Kirkegård, og fredag eftermiddag markeredes hundredåret ved en lille sammenkomst i folkemindesamlingen i Bregninge Bakker, hvor en lille separatudstilling også fortæller om det unge pars triste endeligt.

Her viste grafikeren Verner Brems sin smukke, farvelagte plakat om parret, som han forestiller dem, og der var omgående afsætning. »Dræsinebanden« underholdt med Elvira Madigan-visen, og senere var der fælles udflugt til det sted i Nørreskoven, hvor parret gik i sin tid gik i døden sammen.

Blandt de mange deltagere var et hold svenske radiofolk, for også i Sverige følges 100 års-begivenhederne omkring den svenske adelsmand og hans cirkusprinsesse intens.

– elo.

Historien om Sixten Sparre og Elvira Madigan er efter 100 år udødelig.

Morgenposten 23. juli 1989

Fyns Amts Avis **Lørdag 22. juli 1989**

Turister i tusindvis finder i denne sommer vej til Landet Kirkegård for at se det sted, hvor Elvira Madigan og Sixten Sparre ligger begravet. Når der kommer ekstra mange besøgende i år, skyldes det 100 året for det unge pars selvmord i Nørreskoven.
Trods den tragiske afslutning er der masser af romantik over historien om den danske cirkusprinsesse og den svenske løjtnant, der elskede hinanden. Men hvis kærlighed på forhånd var håbløs.
Historien er altså geografisk knyttet til Tåsinge og er derfor i årenes løb blevet en af øens populære turistattraktioner.

MEN DET BRYDER Svendborgs turistchef sig bestemt ikke om, og derfor har hun valgt at springe let og elegant over 100 års dagen for dramaet på Tåsinge.
Et selvmord er ikke noget at fejre, erklærer hun og løfter således indirekte en manende pegefinger mod alle dem, der helt uden om turistbureauet tillader sig at opsøge kirkegården i Landet og måske går en tur i Nørreskoven, mens de spekulerer på, hvor de to elskende fandt døden sammen.
Selvfølgelig har turistchefen ret i, at man ikke skal *fejre* et selvmord, og jeg ville da også personligt opfatte det som usmageligt, hvis souvenirbutikken førte Sparres pistol i plastikudgave, eller hvis den lokale café havde blodpølse eller en selvmordsplatte på menu-kortet. Men der er dog også her gode muligheder for en gylden middelvej, nemlig at *markere* begivenheden, der altså - om turistchefen kan lide det eller ej - er røget lige ind på lystavlen hos alle os sentimentale og pladder-romantiske sjæle. Vi, der lever i en tid, som nok for sjældent byder på den »store kjærlighed«.

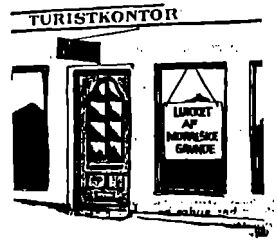

SELVFØLGELIG VILLE DET være muligt for byens turist-eksperter at stable et sobert og interessant arrangement på benene i anledning af, at der er gået 100 år siden skuddene lød i Nørreskoven. Men man har altså valgt at lade være med en begrundelse, der går på det umoralske i at fejre en sådan begivenhed.
Her synes jeg, at der melder sig interessante perspektiver. For hvad sker der, hvis turismen i Svendborg fremover skal drives ud fra strengt moralske overvejelser? Jo, jeg er sikker på, at det vil kræve en revideret udgave af turistbrochurerne.

For naturligvis vil man f.eks. ikke kunne forsvare at fortælle turisterne om byens værtshusliv. For vi ved jo alle sammen, at der er en risiko for at komme ud i noget værre skidt, når man færdes på de små listige steder, som jo findes i overflod netop her i byen. Og hvad med restauranternes menuer med fede saucer, der sætter sig om hjertet? Det går heller ikke an ud fra en sundhedsmæssig betragtning. Så alt hvad vi kan forsvare er nok at henvise til det alkoholfri missionshotel og en vegetarrestaurant.

MEN HERMED ER FÆLDERNE langtfra slut. For kan man forsvare at sende folk afsted med sundfærgen »Helge« med det brændstof-forbrug og følgende forurening, der følger med? Og hvad med vore strande, hvor de top- og bundløse piger kan sætte grumsede fantasier i gang? Måske bliver det også nødvendigt at tage det drastiske skridt at få fjernet de kulørte ugeblade fra byens kiosker, så hverken turister eller fastboende udsættes for underlødige beretninger, måske à la Elvira og Sixten, men blot i 1989-udgave.
Nej, hvis der skal tænkes moralsk bliver turismens muligheder (og tilværelsen i det hele taget!) væsentligt indskrænket - så indskrænket, at man nok burde overveje at droppe turismen som erhverv og stænge turistkontoret på torvet.
Så kan vi leve videre i fred og ro for os selv med visheden om, at vi i hvert fald ikke er med til at gøre noget galt. Fordi vi ikke gør noget overhovedet!

Nicolaj

Museumschef Henrik M. Jensen overvejer at tage en metaldetektor med her til Nørreskoven på Tåsinge, hvor Elvira Madigan og Sixten Sparre dode. Måske kan han finde projektilerne. Foto: Jørgen Oulzen

Stadig på jagt efter sandheden om Elvira og Sixten

Håber at finde de dræbende projektiler i skovbunden

»Jeg tør i Elvira fodspor - er nok først tilbage ved trediden«, siger museumschef Henrik M. Jansen fra Svendborg og Omegns Museum til nogle af de øvrige medarbejdere, inden han kører til Tåsinge. Han vil vise, hvor Sixten Sparre og Elvira Madigan endte deres dage for 100 år siden. Og på stedet tæt ved Nørreskovvej, hvor det i dag gror formørkende grantræer, men for 100 år siden var lyst og sommergrønt under to store bøgetræer, fortæller han om, hvorfor han har forsøgt at følge parrets »fodspor«, og hvorfor han har skrevet en bog om det.

- Jeg har ønsket at komme så tæt på sandheden som muligt. Mange af de bøger, der er udkommet om dramaet, overskrider tærskelen for det sandfærdige, mener Henrik M. Jansen.

I 1961 udkom han bogen »Elvira Madigan og Sixten Sparre« - som samtiden opfattede dem - og den nye bog får samme titel, men er indholdsmæssigt blevet ca. 30 procent større.

- Da jeg var færdig med bogen i 1967, troede jeg, at det var punktum. Men på g.a. bogen fik jeg nye henvendelser og materiale, som jeg syntes, det var værd at offentliggøre. Når bogen så først kommer nu, hænger det sammen med, at jeg gerne ville have bilt om 100-året med også.

Sixtens digte og billeder af Elvira

Blandt de, som henvendte sig, var blandt andre en dansk slægtning til Elviras adoptivmoster Gisella Madigan. Vedkommende havde billeder og materiale om Elviras familie. Og efter et møde med en fransk cirkusforsker fik han helt nye oplysninger om Elviras slægt.

I Kristianstad i Sverige, hvor Sixten Sparres personarkiv opbevares, har han fundet billeder af Sixten Sparre og hans familie samt digte, som Sixten skrev, som ikke har været offentliggjort før.

På Det kongelige Bibliotek har han fundet ukendte billeder af Elvira Madigan som artist, og på Nationalmuseet i København har han fået fat i cirkusplakater og fotos fra familien Madigans cirkus.

Desuden citerer han denne gang en lille bog om dramaet fra 1922, som er skrevet af bladudgiver J. L. Sinson fra Sundsvall. Han kendte Elvira bl.a. gennem fælles spadsereture. Bogen er ikke ukendt, men ifølge Henrik M. Jansen misbrugt og fejlciteret.

Men bringer det nyt til selve historien om Elvira Madigan og Sixten Sparre, og hvordan deres sidste tid sammen forløb?

- Nej ikke umiddelbart, men historien bliver fyldigere. Jo mere vi ved om det miljø, de færdedes i, jo bedre kan vi også forstå, hvad der skete, mener Henrik Jansen.

- Når folk har læst min bog, vil mange sikkert sige ved vi i grunden ikke mere, men sandheden om Elvira Madigan og Sixten Sparre bliver aldrig helt opklaret. Vi får aldrig at vide, hvad de tænkte. Det er op til romanforfatterne at gisne om men vi kan prøve at komme så tæt på sandheden som muligt.

Sandhed og fiktion er smeltet sammen

Det var Svendborg Fritidsteaters forestilling i 1982 »Elvira«, som inspirerede Henrik Jansen til at gå i gang med at grave i arkiverne.

- Og den måde, som det ulykkelige drama er blevet behandlet på gennem tiderne. Sandhed og fiktion er smeltet sammen. Folk har ville have romantik og har ukritisk slugt det hele råt. Ferke, siger mytterne, at Elvira var gravid, og at hun havde en hvid kjole på. Men vi ved ikke, om hun var gravid. De blev ikke obduceret ifølge gældende praksis, og hun var klædt i grønt og sort.

Meningen med min bog er, at det skal være en kildesamling - et tildelokument, hvor fra læserne selv skal kunne drage nogle konklusioner. Jeg kommer ikke med nogle fortolkninger og gætterier.

Fordrejet hovedet på Elvira

Selv om Henrik M. Jansen ikke vil skrive sin mening, vil han gerne fortælle om sin holdning til dramaet.

Jeg ser Sixten Sparre som en ung og overmenisk natur, der med sin charmerende optræden og bombastement i form af breve og digte har fordrejet hovedet på Elvira Madigan. Han var en færdig mand i det øjeblik, han stak af med Elvira, men han ville have haft en chance for at vende tilbage. Hun var jo cirkus stjerne.

Bogen forventes at udkomme i løbet af en måned. Samtidig laver museet en plancheudstilling på Valdemars Slot og Svendborg og Omegns Museum.

Henrik Jansen overvejer også at lave en udflugt for interesserede til stedet, hvor Elvira og Sixten blev fundet i Nørreskoven. Og måske tage en metaldetektor derud for at søge projektilerne.

aj

Fyns Amts Avis lørdag 29. juli 1989

Giv turisterne den romantik de søger

Når 1500 mennesker daglig besøger en grav er det en attraktion

Af Peter Faber
Foto: Roland P.

LANDET: Det gamle kærlighedsdrama fra Nørreskoven på Tåsinge er ved at udvikle sig til et turistdrama.

Mens historien om Elvira og Sixten i anledning af 100 året, får en fantastisk mediedækning såvel i Danmark som i udlandet, udtalte turistchef Tinna Myrup, Svendborg, forleden til Sommersnak-redaktionen, at Svendborg Turistforening ikke tog nogen initiativer i anledning af 100 års dagen.

- Der er ingen grund til at fejre mord og selvmord, var turistchefens markante udtalelse.

Men langt fra alle er enige med hende.

- Man behøver nødvendigvis ikke fejre det, men en markering ville være på sin plads. Ligegyldigt hvordan turistchefens personlige holdning er, så er det en service over for turisterne at fortælle om det, der interesserer dem, og eventuelt lave arrangementer i forbindelse hermed. Forleden, på 100 års dagen for dramaet, var der vel mellem 1500 og 2000 besøgende på kirkegården her i Landet. Det vidner ihvertfald om en turistinteresse, som man ikke bare kan sidde overhørig, siger naboen til Landet Kirkegård, Jens Jørgensen.

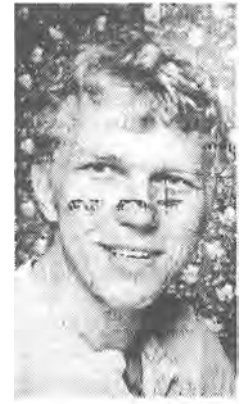

Jens Jørgensen - for amatøragtigt at Svendborg Turistforening sidder Tåsinge-dramaet overhørigt.

Fyns Amts Avis 20. juli 1989

Ikke plat

Han driver Tåsinge Forsamlingshus og er iøvrigt formand for foreningen Tåsinges Fremtid. Han erkender blankt, at han i den egenskab kunne have taget initiativ til en markering af 100 års dagen, men han finder det mere naturligt, hvis turistforeningen havde gjort det.

- Hvis folk vil have romantik - og det tyder den voldsomme interesse på, at de vil - så skal de have romantik. Jeg mener ikke, man behøver at gå på akkord med moralske principper og slå plat på Elvira og Sixten. Det kan gøres anstændigt, og så kan man opfylde den forpligtigelse jeg mener man har, for at yde service over for turisterne.

- Vi snakker alle sammen om, at turismen er et væsentligt erhverv. Her har vi åbenbart en attraktion, der tiltrækker rigtig mange turister, men vi løfter ikke en finger for at udnytte den. Det er for amatøragtigt, siger Jens Jørgensen, der som vært i cafeen i Tåsinge Forsamlingshus, efter bedste evne, har fortalt historien om cirkusprinsessen og den svenske greve til de mange, der har søgt oplysninger hos ham.

Kjærlig-heden længe leve

Omkring 100-årsdagen for Elvira Madigan-dramaet

DATOEN 18. JULI vil formentlig til evig tid være viet til »kjærligheden«. I det mindste på Sydfyn og ganske specielt på Tåsinge...

I år er det 100 år siden, to unge, håbløst forelskede mennesker, på just denne sommerdato valgte den sidste desperate udvej for deres ulykkelige kjærlighed: De gik sammen i døden...

Dramaet om dragonernes premierløjtnant Sixten Sparre og den smukke cirkusprinsesse Elvira Madigans endeligt vil omkring årsdagen kunne genopleves i artikler her i avisen - samt i den hule gættekonkurrence, der kører ugen ud på dette sted.

Hver dag i den forløbne uge har vi bragt en kupon med dagens dramatiske spørgsmål. Blandt de rigtige besvarelser trækkes lod om følgende præmier:

- 25 gavekurve indeholdende to flasker Lambrusco Rosé, en Elvira-kage fra Brydegaards Konditori, to stk. dække-servietter med dramaet påtrykt og i plast til uforgængeligt genbrug samt et særtryk af Svendborg Avis anno 1889 - hvorpå dramaet også beskrives i detaljer. Sådan som det oplevedes på tiden.
- Trøstpræmier: 50 særtryk af dramaets avisreportager fra dengang - lige klar til indramning.

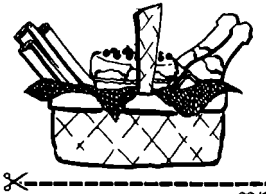

DAGENS SPØRGSMÅL: 22/2

For et par år siden blev dramaet teateropført i Svendborg. Men har der også tidligere været tale om en film-version?

☐ JA ☐ NEJ

(Streg den rigtige besvarelse under, klip dagens kupon ud og gem den til samlet indsendelse ved ugens udgang).

Løsningerne skal være os i hænde senest onsdag den 26. juli. De skal sendes til: **Fyns Amts Avis, Postbox 505, Svendborg 5700 - i en kuvert mærket »Med kjærlig hilsen«.**

KUPONEN MED LØSNINGERNE FRA HELE UGEN INDSENDT AF:

Navn _____

Adresse _____

By/Postnr. _____

(Vinderne offentliggøres den 2/8-89)

Pigen blev døbt Elvira

Nørreskoven gav inspirationen

Af Søren Holmskov, Tåsinge

I denne tid, hvor hele landet og da særlig Sydfyn og Tåsinge er bidt af Elvira Madigan-dramaet for 100 år siden, mindes jeg en episode fra dengang jeg var 6-7 år. Det har altså været omkring 1906-07.

Et skovarbejder-ægtepar skulle have navngivet en lille datter, men de var dybt uenige om, hvad hun skulle hedde.

Omsider blev de enige, men de var dog ikke helt tilfredse med det navn, de havde valgt.

Manden blev sendt til præsten for at bestille dåb. Da familien boede i udkanten af Nørreskoven, ikke langt fra det sted, hvor Elvira Madigan og hendes løjtnant havde fundet døden, gik manden tæt forbi dette sted.

Og pludselig fik han en lys idé: pigen skulle selvfølgelig hedde Elvira og således blev det - uden konens samtykke!

Søren Holmskov

Fyns Amts Avis 24. juli 1989

Da man i dette århundrede fældede de to bøgetræer, under hvilke man fandt ligene af Elvira og Sixten, placeredes denne sten på stedet.

Kilde- og litteraturhenvisninger:

Poul-Erik Møller Petersen: Historien om Elvira Madigan, Odense 1967.

Poul-Erik Møller Petersen: Elvira Madigan, 1978.
Begge bøger er for en stor dels vedkommende afskrift uden kildeangivelse af bl.a. J. L. Saxons lille bog samt svenske og danske aviser. Dertil kommer masser af fejlagtige oplysninger og forvrøvlede hypoteser.

Anders Enevig: Cirkus i Danmark. Bind 1-3. København 1982.

Sven Hirn: Sirkus Kiertää Suomea 1800-1914. Tampere 1982.

J. L. Saxon: Elvira Madigans Kärlekssaga. Och hur visan om henne kom till. Stockholm 1932.

Carl Muusmann: Firsernes glade København. København 1974.

Dagbladet Politiken 1886 og 1889.
Svendborg Amtstidende 1887 og 1889.
Illustreret Tidende 1889.
Nyasta Kristianstad Bladet 1888 og 1889.
Smålandsposten 1889.

Expressen 18. & 19. juli 1959 - artikler af Björn Vinberg.

Følgende har ladet sig inspirere af dramaet:
J. L. O. de Serène d'Acqueria: Elvira Madigan - Et digt i tre sange, København 1944.

Birgit Sparre: Møde med kærligheden. København 1955 - svensk roman.

Richardt Fischer: Det danske Mayerling-Drama, København 1954. »Dokumentarisme«.

Utrykte:
Udenrigsministeriets Journalsag B 543 (1889) Rigsarkivet, København.

Det Kongelige Bibliotek, Håndskriftssamlingen og Kort- og Billedsamling.

Tåsinge Birkedommerarkiv: Tjenestebog for politiassistenten, fol. 72. 30.07.1889. Landsarkivet for Fyn, Odense.

Arkivalier og fotos i Tåsinge Lokalhistoriske Arkiv.

Arkivalier og fotos i Svendborg & Omegns Museums Byhistoriske Arkiv.

Arkivalier og fotos i Nationalmuseets 3. afd.

Arkivalier og fotos i Kristanstads Läns Museum.

Skrifter fra Svendborg og Omegns Museum

På museets egne publikationer får medlemmer 10% rabat.

BIND 1:
Henrik M. Jansen og Otto Jonasen:
Fattiggården. Træk af fattigforsorgens historie i Svendborg.
Svendborg 1976 -
udvidet 3. oplag 1982 20,00 kr.
Lydbog - 2 bånd.
Indtalt af Otto Jonasen 250,00 kr.

BIND 2:
Otto Jonasen:
Pjentemølleren og hans dagbog,
124 sider, 1978 48,00 kr.
Lydbog - 4 bånd.
Indtalt af Otto Jonasen 480,00 kr.

BIND 3:
Henrik M. Jansen m.fl.:
Svendborgmødet 1978,
Naturhistorisk-Arkæologisk Gruppe,
Dansk ICOM, 162 sider 1979 55,00 kr.

BIND 4:
Henrik M. Jansen:
Kriminalitet og Politi i 200 år på Sydfyn,
60 sider, 1979 10,00 kr.

BIND 5:
Otto Jonasen:
Gamle Huse i Assens, 1981 udsolgt

BIND 6:
F. Holm-Petersen:
Ivar Tidemand Rohde.
Tegneren og Marinemaleren fra Langeland
1871-1914. 40 sider, 1982 40,00 kr.

BIND 7:
Henrik M. Jansen:
Det gamle Svendborg i Fotos 1865-1900.
96 sider, 1983 25,00 kr.

BIND 8:
Otto Jonasen:
Gamle Huse i Svendborg - jævnføringsregister over ejendommene samt grundejerfortegnelse for Svendborg Købstads Bygrunde 1682-1867.
120 sider, 1983 30,00 kr.

BIND 9:
Henrik M. Jansen:
Fyn i Illustreret Tidende 1859-1869.
60 sider 1983, nyt oplag 1984 40,00

BIND 10:
Henrik Gram og Søren Gottfred Petersen:
Bjørnemosegård -
En bygningshistorisk undersøgelse.
42 sider, 1985 25,00 kr.

BIND 11:
Henrik M. Jansen:
På besøg i historien - Fyn.
1984. 132 sider. Indb. 148,00 kr.

BIND 12:
Henrik M. Jansen:
Anne Hvides Gård. 1989. under udgivelse

BIND 13:
Otto Jonasen:
Købstadsliv i enevældens barndom.
Svendborg sidst på 1600-tallet. 1984.
96 sider. 60,00 kr.
Lydbog - 3 bånd.
Indtalt af Otto Jonasen 370,00 kr.

BIND 14:
Morten Hahn-Pedersen:
Søfartssamlingerne i Troense og
den sydfynske søfart.
36 sider 1985. 38,00 kr.

BIND 15:
Walther Christmas
Peder Most. 1985.
Med introduktion af *Henrik M. Jansen.*
Fotooptryk af original udgave 1901.
198 sider + indledning 40,00 kr.
Lydbog - 6 bånd.
Indtalt af Otto Jonasen 725,00 kr.

BIND 16:
Henrik M. Jansen:
Svendborg Maj 1945.
60 sider, 1985. 25,00 kr.

BIND 17:
Morten Hahn-Pedersen:
Jacobsens Plads. 1986.
24 sider 20,00 kr.

BIND 18:
Morten Hahn-Pedersen, Erik Kromann,
Ole Mortensøn og Anders Rehde Nielsen:
Det sydfynske øhav - en maritim introduktion
36 sider, 1986 35,00 kr.

BIND 19:
Morten Hahn-Pedersen, Erik Kromann,
Ole Mortensøn og Anders Rehde Nielsen:
Kurs Inselmeer Südfünen
36 sider. 35,00 kr.

BIND 20:
Henrik M. Jansen og Per O. Thomsen:
Fortidsminder i Svendborg Kommune
32 sider, 1986. 10,00 kr.

BIND 21:
Henrik M. Jansen:
Elvira Madigan & Sixten Sparre
- som samtiden opfattede dem.
69 sider, 1987. udsolgt
2. reviderede og øgede udgave
84 sider, 1989 98,00 kr.

BIND 22:
Morten Hahn-Pedersen:
Die Seefahrtsammlungen in Troense
36 sider, 1987. 45,00 kr.

BIND 23:
Henrik M. Jansen:
Ørkild og andre borge,
1989/90 Under udgivelse

BIND 24:
Morten Hahn-Pedersen, Erik Kromann,
Ole Mortensøn og Anders Rehde Nielsen:
Etelä-Fynin saaristomeri esittäytyy
36 sider, 1987 35,00 kr.

BIND 25:
Benno Blæsild:
V.C. Frederiksens Grønlandssamling
Sisimiut-Svendborg tur/retur
36 sider, 1988 30,00 kr.

BIND 26:
Benno Blæsild:
Kapornip katersai Kalaallit Nunaaneersut.
Simiut-Svendborg uterlugulu
36 sider, 1988 30,00 kr.

BIND 27:
Henning Thalund:
Kirkeskibe på Fyn, 1989 150,00 kr.

BIND 28:
Otto Jonasen:
Drejø - Øen midt i verden, 1989 120,00 kr.

Der er fortalt og skrevet meget om Elvira Madigan & Sixten Sparre. Næppe mange begivenheder har optaget danskerne - og for den sags skyld også andres opmærksomhed - så meget som det ulykkelige drama, der fandt sin afslutning på en typisk dansk sommerdag den 18. juli 1889 i gråvejr og 17 graders varme i Nørreskoven på Tåsinge.

Herom er der skrevet flere bøger, lavet film og teaterstykker og kendte digtere som Holger Drachmann lod sig inspirere heraf. Og skrev W. A. Mozart ikke en klaverkoncert på grund af dramaet? - eller hvordan var det nu det var? Næsten med det samme opstod en mytedannelse - sandhed og fiktion smeltede sammen.

Og myterne florerede og gør det stadigt. Således opbevares på Tåsinge Skipperhjem og Folkemindesamling en stilebog, som siges at have tilhørt en skolepige fra Tåsinge. Hun har beskrevet begravelsen. Men stilen indledes med ordene: Fra vor udsendte reporter i Troense... og pigens gribende beretning viser sig at være en afskrift af en avisartikel, som hun har fundet i 1896, da hun var 11 år. Jo, folk ville bedrages, og blev det.